

DZĪVĪBAS UN GAISMAS SVĒTKOS

Prāvests KR. VALTERS

Lieldienas varam svētīt ar divējādām domām, ar divējādu noskapojumu. Tās varam aizvadīt kā brīvas svētku dienas, kas sniedz izdevību paraudzīties plašajā pasaulē, kur, pavasara atmodai sākoties, atkal asni un stiebrī sniedz pretī saulei, pumpuri briest un atvejas, ziediem izplaukstot un smaržojot. Tiklab bērnu, kā sirmgalvi leļģsmo šī dzīvības spēku varenā atklāsmē, kaut arī katru gadu tā atkārtojas tai pašā sen pazīstamā secībā un veidā. Tā būtu nosodāma nevižība un bargi peļams gara trulums, ja šajās svētku dienās mēs neizietu tikamā pastaigā, lai ar vērigām, galšām acīm paraudzītos, kas notiek mežā un dārzā, pļavās un tīrumos. Ikviens gājējs pārnāks savā istabā bagātāks un stiprāks!

Mēs drikstam viskošākos vārdos un vispievilcīgākā veidā tēlot un rādīt zemes jaukumu un daļumu, dabas skaistumu un krāšņumu, bet nekad nedrīkstam aizmirst, ka cilvēka sirdij nepietiek ar sauli un ziediem.

Visi esam piedzīvojuši drūmus un grūtus bēdus, pārbaudījumu, nelaimes mirkļus, kad sirdī nespēja mierināt ne lauks, ne mežs, ne ziedos līcis ceriņu krūms, ne siltā spožā saule.

Viskuplākiem, viskrāšņākiem ziedu klēpjiem var noklāt kapsētas smiltis, bet ar tiem nevar kļusināt izmisumu cilvēka sirdī, kas zina — zem ziediem un smiltīm glabāts tas, kas bija mūžā visdārgāks. Nāves bargo un baigo īstenību nevar noslēpt zem bagātiem vaināgiem. Pašā zaiķā un košākā dzīvības plaukumā nāve kā melnā telksmainā ēuska ap mums tinas un draud mūs sadzēlēt.

Rozes var vīt ap galvu un spraut arī ple krūtīm, bet tās nevar atmodināt sirdī prieku, ja sirdī žņaudz bailes par paša un brāļa dzīvi un likteni.

Visi esam to jau piedzīvojuši, ka pašā Jāņu naktī, kad pļavas, drūvas, meži ligot ligo, „prieks neatnāk ne lūgts”, ja to no mūsu sirds aizbaidījuši un no mūsu mājas izdzinusi varmācība un mežonība.

Zemes lejās vēl nav ziedējuši tā puķe un izaugusi tā zāle, kas palīdzētu sirdij, ja to grauž kauns, ja moca vainas apziņa.

Tumsa, grēks, nāve — tās ir reālītes, kas dziļi skāp mūsu dzīvi un esmī. Tie jau nav kādas mānīcīgas fantāzijas radīti iedomu tēli, bet ikdienas dzīvē pieredzēta īstenība. Ik viens, kas sastāpis ar šo īstenību, atskārtis, ka to nevar uzvarēt un aizdzīt ne zemes lietās, ne dabas skaistums, ne cilvēka paša spēks un padoms.

Jāsaka vēl vairāk, — ar dzīves īstenību tiekoties, mūs sāk nomākt smāgas domas, ka visa pasaule, dzīve, ir ieslēgta kādās nesaraunāmās važās, sagūstīta šaurā sprostā, jo viss taču pakļauts zināmai negrozāmāi kārtībai, likumībai, secībai. Viss ietverts kauzālītes neizbēdzamā virknē.

Viss, kas šeit dzimst, šepat arī mirs.

No seniem saņemtas vainas, viņu dotais spēks un vājums mūs pavadīs visu mūžu, uz visiem laikiem, nosakot mūsu raksturu, dzīvi, likteni.

Nebeidzama, varmācīga cīņa bez gala risinās tiklab sīkbūtņu, kukaiņu, zvēru, stādu, kā arī cilvēku dzīvē. Visur viens un tas pats — stiprais uzveic vājo, lielais nomāc sīko bez zēlastības, bez iecietības. Vai esība pavisam iedomājama un iespējama bez šīs nesaudzīgās cīņas, nežēlīgās sacensības? Jo visur, ir sīkbūtņu, ir tautu, ir kosma dzīvē sastopama šī pati kārtība.

Varmācība, grēks, nāve pārvalda visu dzīvi! Vai kāds var izrauties no šī nolādētā loka? Vai ir gaisma, kas spētu izkliedēt šo tamsu? Vai ir kāds dzīves veids iespējams, ko nespētu vainas un grēka slogs?

Ne mežā, ne laukā ledamī, ne ziedus, ne sauli vērodami, to nespējam saskatīt.

Lieldienu evaņģēlijs liecina — pie krusta kaltais un kapā apglabātais ir atkal dzīvs un brīvs stāvējis mācekļu vidū. Varmācīgās varas viltus, netaisnība un meli ir satriekti un iznīcināti, jo labais un svētais atkal dzīvo un mīl.

Lieldienu notikums Arematijas Jāzepa dārzā, Kristus augšāmcelšanās brīnums ir lielā, dievīšķīgā vēsts visiem, kas cieš netaisnību, kas, nāves ēnā stāvēdami, skumst un baiļojas, kas, tumsā nīkdami, alkst gaismas.

Šis brīnums rāda — Dievs valda, Viņš spēj visas lietas, Viņš saka pēdējo vārdu, Viņš noved akmeņus, atver kapus, ved savējos dzīvībā un saulē.

Šī ziņa jāuzklausa visiem atkal un atkal no jauna, kas ilgojas patiesi svētkus svētīt, prieku atrast, stipri kļūt.

Bet vai šī ziņa patiesa? Vai tā nav pretrunā ar visiem zināmiem dabas likumiem, kas apņem visu dzīvi, kurus ilgos pētījumus un meklējumus esam atraduši?

Bet dabas likumi jau nav nekas vairāk kā cilvēku izgudrotais līdzeklis, pie tam ļoti lietderīgs līdzeklis, lai bezgalīgo daudzveidību, ko vērojam, kaut kā sakārtotu un aptvertu.

Īstenība, pati esība nav ietverama šajos likumos. Ikviens atoms, stāds, dzīvnieks, cilvēks ir īpatnis, ir absolūta mīkla, ko nevar izskaidrot un izdibināt mechanizētā dabas izpratnē.

Dzīvība un esība ir lielāka un bagātāka par visiem likumiem. Dievs ir šīs dzīvības, pasaules Kungs, Viņš rīko un kārtē pēc sava prāta visas lietas, satriekdamis arī mūsu šauros, sīkumainos spriedumus un jēdzienus, mūsu darīnātos uzskatus un likumus, kurus gribam dzīvi sagūstīt.

Dievs dara darbus, ko nespējam iztulkot un izpētīt, bet Viņš dara to, kas labs un teicams. Ar tādām domām svētīsim arī svešumā Kristus augšāmcelšanās svētkus, tad arī mēs, varmāku tirdīti, nāves izbiedēti, tumsas nospiesti, iegūsim cerību, ka Dievs mums palīdzēs!

O. Kampes
zīmējums

LATVIJA

Nr. 27 (371) 1950. g. 7. aprīlī
Ar autora parakstu vai iniciāliem pa rakstulājos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas

Palīdzēsīm aklos darīt redzīgus

Ir pagājuši deviņi baigi gadi. Uz Sibīriju aizriepojuši daudzi simti eša-lonu ar mazās latviešu tautas locekļiem. Lai pasteidzinātu virszemes elles iekārtošanu, sarkanā sātana kalpi dzen cilvēkus tukstošiem kilo-metru kājām. Ir daudzi miljoni cie-tēji, kas iet šai upurgājienā, ir tūl-tstoši, kas apzinās, cik smags ir citu krusts un rūgti viņu vaidī, bet tikai simti, kas ar drošu krūti nostājas cīņā par cietējiem un mocējiem. Bet visās pasaules malās gan ne-trūkst tādu, kas savā aklamā nostā-jas sātana pusē. Tiesa, ir arī, kas raud, tikai maz, kas to dara aiz lidz-cietības, bet gan no acīs iekļūvušām ziepēm, kas radās, mazgājot savus kauna traipus. Lai nu kā, bet pa-saule ir šodien par aklu, lai paši ie-raudzītu to, kas tai jāredz.

Tad, kad latviešu tautai cēla eša-fotu, pasaule brīvprātīgi atvēra acis, lai neredzētu. Vēlīgi ir šobrīd tikai lūgt, jo par vārdu lūdzu, latviskām dziesmām un skaisti darinātiem šķiv-jiem vien tās netaps atdarītas, bet tad, kad komunistu durklis tās atvē-rs, no latvju tautas nekās nebūs palīcis pāri. Tāpēc, latvju trimdī-niek, tev šodien jākjūst tam, kas ak-lāiem dod gaismu!

Nav kontinenta, laikam arī nevienas nozīmīgākas valsts, kur nebūtu kāds latviešu trimdnieks. Un ta-gad, kad tuvojas pēc kārtas desmitais asiņainais 14. jūnijs, stāstīsim visi un visiem, kas tā ir par dienu un kas un kāds ir tas, kas šo dienu darījis zīmīgu, brīdīnādami tautas, ka arī viņam draud tas pats. Cik zi-nāms, mūsu trimdas organi tam jau gatavojas. Gatavosimies arī katrs individuāli. Vislabākais līdzeklis tam ir prese, tāpēc lai katrs, kam ir iespēja, vienlaicīgi, vai tas būtu lie-las miljoni pilsētas vai arī provinces pilsētinas laikrakstā sāk par to gādāt. Retam būs pieejama Melnā grāmata, Dr. Iur. H. Vitola Stajna imperija patiesības gaismā u. tml., bet labi dērs arī tie fakti, kas ir paša redzēti, pārdzīvoti vai arī tie, kas top iespēsti laikrakstā Latvijā no Rīgas radiofona vai Cīņas. Katrs, kas to veiks, būs padarījis svētīgu darbu. Sevišķs aicinājums tas ir vēsturniekiem, žurnālistiem un rakstniekiem, bet pienākums ju-rīstiem. Kad lielākā latviešu tautas daļa ir izklādināta un izmīcināta, kad tai pašā laikā Latvijā skaitās trīs miljoni ledzīvotāju (sīci) un Latvijai draud bojā efa, lai no 300 latviešu trimdas juristiem nebūtu neviena, kas palīktu tiesiskās cīņas ārpusē, kjūtu par amatnieku vai juristu pro-domo!

Tiesa, būs grūtības un visas ne-varēs pārvarēt, bet daudzas ir jā-pārvar. Šai nolūkā var stāties sa-kaurs ar mūsu sūtniecībām, trimdas organiem un baznīcu pārstāvjiem, kas neliegs savu atbalstu un var rast arī citus līdzekļus, piem., meklēt sakarus ar dažādām organizācijām, kam dažkārt lielāka nozīme nekā dažam labam valstsvīram. Trimdas vadības organi varētu izdot arī past-markas, kas nekalpotu nekādiem citiem labdarības nolūkiem maksātu tikai dažus centus, t. i. pašizmaksas cenu, būtu pieejamas katram un vi-sur, utt. Ja būs daudz cīnītāju daudz būs arī līdzekļi. Bet viens, kas jāiegūst: ja arī kāds vēl ti-cēja valstsvīru deklarācijām, ka laiks nāk mums par labu, tas tagad lai zina, ka katru stunda prasa ne-skaitāmas Latvijās dēlu un meltu dzīvības. Cīņu ne glēvu zēlastības gaidīšanai!

Šai cīņas periodā lai apvienojas visi latvieši, aizmiršot savu personīgā es, partijas vai organizācijas inte-reses, paturot prātā vienīgo domu — Latvijās atbrīvošanu. Lai pārsīdžas vienreiz arī tie, kas, pa pasauli braukādami sludina, cik ļauns bija Ulmanis režīms. Vēsture nekad ne-atkārtojas. Arī Ulmana laiki ne-kad nenāks, un vēlīgi ir strīdī par tiem. Ja mēs katrs uzpurēsimies Latvijas labā kā Ulmanis uzpurē-jās, un katrs veiksim mazliet no tā, ko veica Ulmanis, tad Latvija būs brīva.

Mag. Iur. A. Rubulis

Izceļošanas komisijas Dānijā

IRO Dānijā informējusi, ka vis-pirms ieradīsies Kanadas un Jaun-zēlandes komisijas, lai bēgļiem dotu iespēju izbraukt uz šīm zemēm, un tām beidzot vasarā sekos Austrālijas komisija, kas pieņems tos, kas ie-priekšējās akcijās nebūs varējuši iekļauties. Uz Austrāliju visā drī-zumā tomēr varēs izceļot individuāli tie, kam no ģimenes būs pienākušas

MĒS GRIBAM TIESU

Paskaidrojums sakarā ar LCK lēmumu
Fišbachas lietā

Atbildot uz rakstu Viņus nodos tiesai Latvijas 11. janv. numurā, paskaidrojam sekojošo. LCK pieņē-musi savu nosodošo lēmumu, inkriminējot Fišbachas nometnes pārstā-vības personām sabiedriskas mantas un līdzekļu izsaimniekošanu tikai uz izmeklēšanas komisijas atzinuma pamata, jo, ievērojot novēloto pazi-nojumu, nebija iespējams ierasties LCK sēdē, lai aizstāvētos.

Fišbachas nometnes komitejas da-rījumi un naudas izmaksas notiku-šas ar nometnes padomes — ledzīvotāju suverenās gribas nesējas — ziņu un akceptu. Gluži tādas pašas gra-tifikācijas maksājums arī citas Fiš-bachas nometnes komitejās, kuru sastāvā bija sūdzības iesniedzēji, un pat pēc pēdējo priekšlikumiem, ko ar dokumentiem varam pierādīt. Ja Fišbachas nometnes padome atzinusi par pareizu izdarīt šādas izmaksas, tad tam bijis savs iemesls, ko LCK, acīm redzot, nav zinājusi. Iemesls bija tas, ka Fišbachas nometnes

400.000 sveštautiešu iefiltrēti Latvijā

Par mūsu tautas traģēdiju padom-ju okupācijā zināmu liecību nodod skaitļi, kas minēti sakarā ar notiku-šajām augstākās padomes vēleša-nām. Rīgas radiofons ziņoja, ka 1946. g. vēlēšanās no Latvijas PSR bija jāpildēja 1.248.411 personām, bet šogad — 1.359.051. Starpība tā-dud 110.640, kam it kā vajadzētu no-zīmēt ledzīvotāju skaita pieaugumu četros gados. Bet brīvajā Latvijā dabīgais pieaugums bija tikai ap 4000 gadā, kas 4 gados dotu 16.000 līdz 20.000.

Lielo balstītiešo vēlētāju pieaugu-mu varam izskaidrot vienīgi ar jau-nu nelatvisku ledzīvotāju ieplūdū-mu Latvijā no Padomju savienības. Ja vēl atskaita tos desmittūkstošus latviešu, kas pa šiem 4 gadiem būs deportēti uz Sibīriju, un ievēro, ka katrai ienācēju ģimenei būs arī savs pulciņš bērnu, aptuveni varam lēt, ka Latvijas ledzīvotāju skaits papli-dināts vismaz ar 300—400.000 sveš-tautiešiem. M. G.

Pasaules YMCA | YWCA cels Minchenē namu

Pasaules YMCA | YWCA s izpildu sekretāru konferencē joslas konsul-tants Puzinauskas informēja par no-domu celt Minchenē YMCA | YWCA s namu, lai nodrošinātu sapulcēšanās un dažādu nodarību iespējas DP un bēgļiem: konferencē un kursu sa-rikošanai, bibliotēkas - lasītavas, sporta un atpūtas telpu, tūristu mīt-nes, kā arī dažus darbnīcu iekārtoša-nā.

Paredzēts, ka nama celšanā bez Y | Y organizācijām piedalīsies vācu Jaunekļu kristīgā savienība un, ie-spējams, arī dažas Vācijā esošās starptautiskās organizācijas, bet na-ma pārvaldīšana būs Y | Y kompetēnē. Būves izmaksas aprēķināta uz DM 400.000, ko vajadzēs savākt ziedo-dojumu veidā, tādēļ šai darbā aktīvi jāpiedalās arī visām DP nacionālā-jām savienībām un katrai Y | Y no-daļai, lai savāktu vismaz DM 25.000. Nama fondam savāktie līdzekļi no-sūtāmi ar pasta pārvedumu: Worlds YMCA | YWCA, München-Pasing 20, Am Stadtpark, ar piezīmi „Für YMCA Haus“. Par latviešu nodalju iemaksām jāinformē arī joslas sek-retāriāts.

Prīnas apmācību centrā no 12.—16. aprīlim notiks latviešu YMCA | YWCA s amerikāņu-franču un angļu joslu apvienotā konference. Tajā bez turpmākās darbības apspriešanas paredzēti arī vairāki vērtīgi referāti, diskusijas un izbraukumi.

ORGANIZĒ VECO CILVĒKU MĪTNI BEĻIJĀ

Beļģu katoļu labdarības organizā-cija Caritas patlaban organizē mītni vecajiem ļaudīm. Caritas jau daudz darījusi, ņemot atpūtā beļģu ģi-menēs latviešu bērnu. Tagad orga-nizācija griezusies pie LCK piegādāt viņai filmas un propagandas mate-riālus beļģu sabiedrības ieinteresē-šanai tālākā palīdzībā DP un bēg-ļiem. Jau nosūtīta filma Kas mēs esam, kā arī citi materiāli, lai šo ak-ciju sekmētu.

amata personas un darbinieki bija nesamerīgi vāji atalgoti samērā ar viņu darbu un atalgojumu citās no-metnēs. Pēc būtības minētās izmak-sas ir tikai daļēja kompensācija par veikto darbu. LCP noteikusi no-metnes komitejas algas maksimumu uz DM 200 mēnesi. Fišbachas nom.kom. priekšsēža A. Gulbja alga bija DM 135 un pēdējos mēnešos pat DM 125. Vai te ir vieta pārmetumiem par savtību? Uz komitejas locekļu un citu kom. algoto darbinieku zemo algu rēķina Fišbachas A. Gulbja va-dītās komitejas laikā varēja dot lie-las piemaksas skolu uzturēšanai un sociālās palīdzības darbam. Sociālo pabalstu ziņā Fišbacha šīs komitejas laikā, droši vien, ir vienā no pir-majām vietām citu nometņu vidū, par ko savā laikā izmeklēšanas komite-jas locekļi, LCK pārstāvis A. Stein-hards izteica atzīnību.

Nav nekā nemorālska, nerunājot nemaz par nelikumību, arī gratifikā-ciju izmaksas personām, kas bez jeb-kādas atlīdzības darījušas ļoti daudz nometnes labā, vai arī saimniecisko uzņēmumu darbiniekiem par viņu pūlēm uzņēmumu u. uzplaukumā, kas savā laikā devuši materiālas un ga-rīgas vērtības ne vien Fišbachai, bet visai trimdas sabiedrībai. Fišbachas nometnes vēlētā pārstāvība pārdeva tādu inventāru, kas, vēl nometnei pastāvot, nenesa nekādus materiālus labumus, bet atstāja un nodeva Dil-lingenas komitejai visus tos uzņēmū-mus, kam bija saimnieciska vai kul-tūrāla nozīme. Izmeklēšanas komi-sija nekur nepieņim par šīm nodot-īm vērtībām, kas nauda un mantās kopsummā ir par DM 27.857,25.

Ja Fišbachas nom. komitejai būtu bijis nodoms noņemt izsaimniekot, tad kādēļ gan tās pārstāvji daudzos memorandos un audiencēs pie IRO un augstākiem ierādņiem centās pa-nākt nometnes ledzīvotāju pārvieto-šanu vienkopus, noņemt likvidējot, lai nozīmīgie saimnieciskie un kultū-rālie pasākumi varētu arī uz priekš darboties Vācijā palikušo bij. fišba-chiešu uc. trimdnieku labā. Par šo aktīvāti LCK pārstāvis Bavārijā A. Steinhards vēl nesen izteica atzīnību. Un ja Fišbachas nometnes vēl ne-emeļrģūsies ledzīvotāju izdevās no-vietot vienkopus, tas tie bija šo pūļu augļi, ko kādā audiencē atzina arī kāda augstāka IRO ierēdne.

Mums pārmet, ka esam pārnie-guši budžeta paredzēto reprezentā-cijas summu. Ilgu laiku komiteja un tās priekšsēdis A. Gulbis sedza re-prezentācijas izdevumu no saviem personīgajiem līdzekļiem, līdz padome atzina, ka tas ir nepareizi. Katrs fišbachietis zina, ka šī sauktie re-prezentācijas izdevumi bija nometnes ledzīvotāju interesēs. Nometnes padome spratusi šo izdevumu svarī-gumu Fišbachas tautiešu labā, tos atzinusi un akceptējusi.

Mēs varam atspēkot jebkuru mums uzvelto apvainojumu objektivas ies-tādes vai tiesas priekšā. Un tiesas solītājām mēs varam atbildēt, ka mēs nevis baidāmies, bet gan gribam tiesu.

Bij. Fišbachas nom. komitejas vārdā māc. A. Gulbis

Nometņu dzīve

EITINĀ uc. Ziemeļvācijas DP no-metnēs patlaban izceļotājus reģistrē Jaunzēlandes komisija. Tā paskaid-rojusi, ka bij. kapavīriem ieceļošana Jaunzēlandē līgta. Labāk lai vel-tīgi negadot, bet iesaistoties Kanā-das vai Austrālijas akcijās.

NEISTATES baltiešu ģimnazija, ku-ŗā bija apvienotas visas Sīezvīgas-Holšteinas DP ģimnazijas, ar 1. ap-rīli izbeidz darbību. Skolu paredzēts pakļaut vācu skolu sistēmai, ar kuru skolotājus iepazīstinās isos kursos nāc. māc. gada sākumā. Vācu skolo-tāju komisija kas pārbaudījusi ģimnazijas līmeni, atzinusi, ka bēgļu jaunatnes zināšanas pārākas par vācu skolēnu vispārējām zināšanām līdzīgās klasēs. Šogad ģimnazija beidza šādi audzēkņi: Gunārs Andri-tis, Agita Abena, Pēteris Ārgals, Magnuss Aume, Longins Bundža, Viļa Bangerska Līta Bergmane, Velta Bilkina, Tamāra Elstīna, Ilona Engels-Heidenfelda, Olga Enze-līns, Ilgonis Felss, Irmgārde Freima-ne, Edvīns Gredzens, Juris Ivanen-ko, Gunārs Jākobsons, Edg. Kār-klīns, Skaidrīte Klezberga, Gustavs Kness-Kneznīskis, El. Kalēja, Dzīd-ra Lazdīna, Rasma Lēplina, Biruta Mikus, Gunārs Norlāns, Adrians Ni-kiitins, Dzīdra Otvare, Pēteris Pīlāgs, Uldis Plāte, Silviļa Plesnera, Dzīd-ra Pole, Maija Praulīna, Tamāra Pre-seiņberga, Iveta Priede, Līja Rozen-felde, Gaida Runģe, Arija Runģe, Rasma Rudzīte, Svens Skrēbers, Modra Sproģe, Jāzeps Stuplins, Olitsa Trence, Emilija Urnika, Teodors Zierlāns un Aina Vitola.

Kārto palicēju tiesību un aprūpes jautājumus

IESTĀŽU PLĀNI UN PAŠU PULS DP DZĪVES TURPMĀKAM POSMAM BRĪTU JOSLĀ.

LCK britu joslas delegācija un BCP pēdējā laikā izdarījusi daudzus iesniegumus attiecīgajās iestādēs sa-kaŗā ar tiesiskā un aprūpes stāvokļa noskaidrošanu DP, kas paliks Vācijā. Iesniegumi galvenos vilcienos ap-tver jautājumus par Latvijas pa-valstniecību, nacionālām pārstāvi-bām, jaunatnes izglītību un skolām utt. Notikušas sarunas kā ar vācu, tā ar britu augstā komisāra iestāžu pārstāvjiem un par šīm akcijām in-formēts arī mūsu sūtnis Londonā. Kaut galīgie lēmumi bēgļu turpmā-kajā aprūpē pēc IRO darbības iz-beigšanās vēl nav pieņemti, vēro-jams, ka britu joslā iekļaušana vācu saimniecībā norit intensīvāk nekā citur.

Pašreiz straujās izceļošanas dēļ palicēju kopskaits nav nosakāms, bet patlaban tautiešu skaits joslā aptu-veni var vērtēt uz 15.000. Pakāpe-niski notiek nometņu likvidēšana un apvienošana. Pēdējais iestāžu plāns paredz Sīezvīgas Holšteinas apgaba-lu no DP atbrīvēt pilnīgi. Lejassak-sijā palīktu mītnes vecajiem ļaudīm, bet darba spēcīgos koncentrētu Zie-meļreinas Vestfāles apgabalā. Līdz-šīnējā prakse gan rāda, ka plāni bieži mainās. Reizē notiek veco cil-vēku aptauja, pie kam reģistrētos nekavējoties pārvieto uz Farelu vai Bodenteichu. Pēc 1. aprīļa Vestfālē DP nometnes paliek vienīgi Hekste-rā, kur vairākumā ir poļi, un Au-gustdorfā, kur tautiešu skaits jau snie-dzas pāri 800.

Pārkarō arī transporta un sardžu vienības. Paredzams, ka ar aprīli tanīs atkal sākš uzņemti jaunos dar-ba un sardžu vīrus.

Kā jau ziņots, LCK savā pagaidu nolīktavā no likvidējamām no-metnēm savāc pārpalikušo sabiedrisko mantu un līdzekļus. Nometnes aicinā-jumam seko, tā kā tuvākā laikā LCK grib savākšanas centram nodrošināt zināmu patstāvību, lai pati organi-zācija varētu disponēt par nodota-jām vērtībām un sadalīt tās pēc liet-dēības arī pēc IRO aprūpes izbeig-šanās. Jau tagad ienāk tautiešu pieprasījumi pēc piešķirumiem, bet tos pagaidām nevar apmierināt, ka-

Nometņu pārstāvju ierosinājumi

Lai spriestu jautājumu par Vā-cijā palicēju tautiešu pārstāvību or-ganizēšanu pēc nometņu komiteju likvidēšanās, Valkas nometnē Ulmā bija pulcējušies Traunšteinas, Svābu Gmīndes, Memingenas, Karlsrūes, Dillingenas un Eslingenas nometņu delegāti, kas runāja ap 6000 latvie-šu vārdā, kā arī centrālo iestāžu pārstāvji.

LCK pārstāvis Virtembergā-Bade-nē V. Skaistlauks informēja par so-lēm, ko LCK veikusi šī jautājuma kārtošānā, un LWF pārstāvis K. Kalnīņš ziņoja par Luterāņu fede-rācijas plašajiem nodomiem Vācijā palicēbo baltiešu labā. LWF pēc IRO aprūpes izbeigšanās amerikāņu joslā pārņems baltiešu palicēju da-lēju aprūpi un aizstāvību. Veco ļau-žu mītnes piekritīs Pasaules baznīcu apvienības (WCA) gādābai. Līdzšinē-jais projekts pārbūvēt kazarmas pa-licēju vajadzībām atmests kā pārāk dārgs, un tā vietā izstrādās jaunu, t. s. koloniju (Siedlungen) celšanas projektu. Mūsu centrālajām iestā-dēm būtu jāpārņemas, lai šādas kolonijas nenovietotu apvidos, kur trūkst darba iespēju.

BSP priekšsēde T. Erdmane-En-dziņa iepazīstināja ar Palīdzības ak-cijas panākumiem, bet Ulmas no-metnes vadītāji informēja, ka viņu no-metnē palicēji sākuši pašī organi-zēties, izraugot savus pārstāvjuus un uzacīniet to darīt arī citās no-metnēs. Komiteja deklarējusi, ka, tās darbībai izbeidzoties, visus līdzekļus un inventāru nodos palicēju pārstāvjiem.

Pārrunās atzina, ka nepieciešams nodibināt labas attiecīsmes ar vietē-jām vācu iestādēm, it īpaši baznī-cām un draudžu mācītājiem, kas var ietekmēt arī augstākās iestādes pieņem lābvēlīgu lēmumus. Atzi-na, ka, apzinot palicējus, nepiecie-šams veidot palicēju darbnīcu, skolotāju un darbnīcu vadītāju ko-pas, kas pamazām iesaistāmas no-metņu dzīvē; nometņu padomēm vai komitejām jāizrauga pēcnācēji, kas ar centrālo iestāžu akceptu līdz turpmākam pārstāvētu Vācijā pa-licējus, veicot līdzšinējo komiteju pienākumus, un jaunajās dzīves vie-lās noorganizētu jauno komiteju vē-lēšanas Nometņu pārstāvji lūdza V. Skaistlauku sēdē izteiktos atzinū-mus ziņot LCK. E. Gr.

Latvijas SK birojs Eplingenā, Ulānda ielā 7, Jānis Mons, Jānis Rumba, Alms Rumba, Milda Veilānde, Tereze Vismāne, Andrejs Rozentāls, Līze Rozentāls, An-tona Pastars var saņemt Latvijas ģzem-ju pasa.

mēr nav noskaidrojušies palicēbo bēgļu centri, jo mašīnas un lielāka darba rīku komplekti domāti plaš-kām sabiedriskām vajadzībām un ra-žošanas pasākumiem. Izpēnūms va-rētu būt vienīgi dzīvokļu mēbeles, kuras varēs sākt piešķirt izskrinēto uc. trūcīgām ģimenēm.

Daudzām nometnēm likvidējoties, dažādās bankās paliek nometņu blo-ķēto līdzekļu daļa, kas palīkuši pāri no valūtas reformas laika (Fest-konto). Būtu ieteicams šajos gad-ījumos dot rīkojumu šos līdzekļus pārvest uz LCK kontu 555 Rheinisch-Westfälische Bank, Filiale Detmold nododot dispozīcijas tiesības LCK.

Jauna mītne DV valdei

Sakarā ar Virčburgas centrālās no-metnes likvidēšanu DV amerikāņu joslas valdes sēdeklišs pārcēls uz Ziemeļu no-metni. Aprūpes lietas kārtos V. Pauzers, bet sekretāriātu pārzinās A. Bērzīns Valdei domā-tie raksti turpmāk jāādrēš: (13) Würzburg 7, Nord Kaserne, DP Camp Zell.

No jauna reģistrētas Dānijas un ASV DV nodaļas. DV pilnvarotā ASV A. Līdāca adrese: 126 Jeffers-son Ave, Mineola, L. I. N. Y. USA. DV pagaidu valdes funkcijas Aus-trālijā veiks Melburnas nodaļa, pil-nvarnieks V. Runīks, 85 Highsett, West Richmond, Melbourne, Victo-ria, Australia.

DV grāmatnīcas vad. J. Ruks iee-ļojis un viņa vietā stāties V. Med-lis. Uz 20. martu DV invalīdu aīz-akāpamajā fondā iemaksāts 1417 DM.

VĒSTULES
REDAKCIJAI

PASKAIDROJUMS ADRESU LIETĀ

Atbildot J. Henkuzenam uz viņa vēstuli Latvijas 22. 3. numurā, paskaidrojam sekošo: 1949. g. 12. dec. DV nodaļa Ulmā saņēma no J. Henkuzena vēstuli ar paziņojumu, ka Venecuēlas tautiešu savāktā noda-ļa nodota firmai Georg Tillich Kara-kasā, lai nosūtītu saņīšus nodaļas invalīdiem. Pirmie 3 saņīši pienāca š. g. februārs sākumā, bet vēl vienā mēnesī vēlāk Joprojām nav saņē-ma vēstulē minētās marmelāde un kviešu milti. Lāpni lūdzam H. pē-interesēties, kāpēc firma kavējas ar minēto mantu nosūtīšanu. Ar to arī izskaidrojama mūsu atbildes nosēbo-šanās, tā kā saņemto saņīšu kvītī-ju un -invalīdu sarakstus varējām nosūtīt tikai 21. martā.

Valkas DV Ulmā izteice strānļu un mīļu paldies ziedotājiem Vene-cuēlā par vērtīgajām vēltēm un no-vēl viņiem precīgas Lieldienas

DV Valkas nodaļas valde
Ulmā

KAS BŪS AR MŪSU SKOLĀM?

Mūsu trimdas skolās mācības gads jau nobeidzies un būtu jāādr-ē domāt par turpmāko. Vai pie vācu un okupācijas iestādēm esam darī-juši visu iespējamo, lai nacionāl latviešu skola nometnēs pastāvī-gā tālāk iespējami ilgi?

Ir zināmi gadījumi, kur vācieši brīnās par mūsu pārāk lielo centību bērnu novietot viņu skolās un at-skāš to darīt telpu trūkuma dēļ. Vai arī IRO izbeidz skolotāju algomas, tomēr tas nedrīkst būt cēlonis sko-lu darbības pārtraukšanai no-metnēs. Pa daļai skolotājus varētu algot no-metņu organizācijās, algotie dar-binieki ar nodevīm un bērnu veicē-ri labprātīgiem ziedojumiem. Da-dzi skolotāji tāpat strādātu par brīvu.

Pēc nobeigtā mācības gada nebūtu vēlams garš pārtraukums. Tāliņ pēc Lieldienu brīvāka skolās būtu jā-uzsāk jaunās mācības gads, lai jū-nijā ietu vasaras brīvālaikā. Sko-lu vajadzētu apmeklēt arī tiem bēr-niem, kam izceļošana pie durvīm. Neaizmirsīsim, ka katra diena, pa-rovīta latviešu skolā, ir dārga un neaizmirstama. Citās zemēs tā ne-būs.

A. Ozoliņš, Eitāne

PATĪCĪBA

Nespēdama personāli visiem pateikt, kas izsaku ar laikraksta starpniecību mīļo un sīrsluigū paldies archibiskapa tēvam, vi-sam organizācijām un privātpersonām, sām amatbrāļiem un kolģēģim, bijušajām sa-rukšiem un kandidātiem bijušajam un tagadējiem audzēkņiem, tagadējiem bijušiem draudzēs locekļiem, draugu un kaimiņiem, jaunatnei un jaunieši- audzītājiem un visiem, kas daļēdā vi-dā no tuvienu un tālienes mans ā- dzimšanas dienā un 30. gada amata svē- dzīkos mani plemņiņū un iepriecinājū. Šī diena ar savu miltēstību un gaumību man palīks atņināt līdz mīļa galam! — Lai Dievs mūs visus šķēļi vada arī šā- dā laikā, ja tas ir Viņa prāts, lai mēs mums laimīgiem satiktos brīvās Lat- vijas Prāvests & Sūtlītāji vijā!

Latviešu luterāņi visā pasaulē godina savu virsganu

Svinības piedalās visi LWF darbinieki amerikāņu joslā — Vācu ev. lut. baznīcas vadītāju sirsnīgie solījumi nākoņai — Vairāk nekā 100 apsveikumu no daudzām zemēm

ARCHIBISKAPA PROF. DR. T. GRINBERGA 80 GADU MUŽA ATCERE ESILINGENĀ

Latvijas ev. lut. baznīcas archibiskapa prof. Dr. theol. Teodora Grinberga 80. dzimšanas dienas svinības pagājušo svētdien Eslingenā pierādīja, ka mūsu sirmāis baznīcas virsgans bauda ne tikai savas tautas neliekulotu cieņu un mīlestību, bet ka viņa vārdam ir laba skaņa arī citu evaņģēlisko tautu vidū. Personīgi apsveikumi no Luterāņu pasaules federācijas (LWF) pārstāvja prof. Dr. P. Lindberga, Virtembergas biskapa Dr. M. Hauga, vācu un latviešu draudzēm un organizācijām, kā arī vairāk nekā 100 telegrammu no augstiem ev. lut. baznīcas garīdzniekiem Eiropā un ASV, pasaulē izkaisītajiem latviešu valstsvīriem, draudzēm un atsevišķiem tautiešiem bija viens no izteiksmīgākajiem šīs dienas apliecinājumiem. Archibiskapa dzimšanas svinības reizē arī rādīja, ka latviešu bēgļiem Vācijā un citās zemēs, un visai latviešu tautai netrūkst sirsnīgu un patiesu draugu. Domājot par to mūsu tautiešu nākotni kņiem būs jāpaliek Vācijā, īpaši iepriecināja Vācijas ev. lut. baznīcas augstāko vadītāju palīdzības un atbalsta solījumi.

Archibiskaps T. Grinbergs ir Luterāņu pasaules federācijas eksekutīvās komitejas loceklis un pašreiz vecākais luterāņu biskaps pasaulē, kas vēl darbojas savā amatā. Mūsu baznīcas virsgans nolēmis palikt Vācijā, lai būtu kopā ar tiem, kam nākotnē garīgā stiprinājuma visvairāk būs vajadzīgs: veciem, slimiem, invalīdiem un citiem, kas nevarēs izejot.

Dzimšanas dienas ritā Eslingenas latviešu tautskolā pulcējās mācītāji, Eslingenas kolonijas un daudzu organizāciju pārstāvji, lai nodotu archibiskapam pirmos sveicienus. Kad virsgans ar amata krustu uz krūtīm savā vietnieka amerikāņu joslā

Archibiskaps dodas dīvenam uz svīnigo pateicības dievkalpojumu. Viņam blakus Luterāņu pasaules federācijas direktors Vācijā Dr. P. Lindbergs; aiz mugurē archibiskapa sekretārs māc. E. Rozītis un māc. A. Liepiņš (pa kreisi).

federācijas bēgļu palīdzības darba vadītāja Vācijā Dr. P. Lindberga, prāv. J. Kullīša un 20 mācītāju pavadīts. Pēc draudzes dziesmas levdārdus teica prāv. J. Kullītis, pieminēdams svēto rakstu vārdus, ka tikai izredzētiem Dievs ļauj nodzīvot tik ilgu mūžu. Tāpēc, pateikdamies Dievam, gaviļnieks šajā dienā vēlas nožēlot grēkus un pieņemt svēto vakarēdienu. Archibiskaps pie altāra zemojās sava Dieva priekšā, kam viņš vairāk nekā 50 gadus kalpojis, un no prāv. Kullīša rokām saņēma svēto vakarēdienu.

Ievada liturģiju izpildīja prāv. Kr. Valters, bet Pūpolsvētdienas svētrunu angļu valodā teica Dr. Lindbergs. Runādams par archibiskapa lielo dienu, amerikāņu garīdznieks izteica jubilāram sveicienus no LWF ģenerālsēkretāra Dr. Maikfeldera (Michfelder) un visas pasaules luterāņiem. Dr. Lindbergs uzsvēra, ka archibiskaps Grinbergs kļuvis par simbolu latviešu ev. lut. baznīcai un ar savu darbošanās tās labā pazīstams arī citu tautu luterāņiem. Dr. Lindberga svētrunu atstājīja māc. E. Rozītis.

Pēc virsmāc. A. Mituļa lūgšanas archibiskaps beigu vārdā pateicās draudzei: „50 gadus esmu bijis mācītājs un mēģinājis pildīt cilvēku sirdis ar Dieva vārdu, palīdzēt un zāvēt asaras. Ļaunumu neesmu gribējis apkarot ar ļaunumu, bet ar kristīgu mīlestību un domāju, ka tāds arī ir mācītāja uzdevums. „Lai kur jūs aizējat,“ atzkuatināts teica sirmāis virsgans, „neizmirstiet, ka bija dievnamī, kur Dievu lūdz maza tauta, kas nevēlēja un nedarīja nevienu ļaunu. Mana dzīves saule iet uz leju, un drīz, varbūt, tā norietēs, bet jūs nonāksiet vēl tālāk svešumā. Lai Dievs jums palīdz atgriezties dzimtenē, jo tas Kungs ir mūsu gans.“

Pateicies LWF dir. Lindbergam par viņa organizācijas palīdzību latviešiem, archibiskaps svētīja draudzi. — Dievkalpojumā dziedāja Elza Mekša, čello solo izpildīja Zidurds Mielēns un ērģeļu pavadījumus Elvira Liepiņa.

„Apsveicam šūpa svētkos mūsu mīlo Bitītes onkuli“, teica Eslingenas L. bērnu darza mazās tauti meitas, pasniegdamas archibiskapam rožu pušķi.

Vakarā Luterāņu pasaules federācija prof. J. Kugas gaumīgi dekorētajā latviešu teātra zālē archibiskapam par godu bija rīkojusi svinīgu aktu, kurā jubilāru sveikt ieradās arī Virtembergas biskaps Dr. M. Haugs, baznīcas virspadomnieks Eichele, LWF bēgļu palīdzības darba vadītājs Vācijā Dr. P. Lindbergs, viņa vietnieks amerikāņu joslā K. Senfts, visi amerikāņu joslās LWF darbinieki, Eslingenas ev. lut. draudžu dokāns Hermans, lietuvisi un ungāru ev. lut. baznīcas pārstāvji.

Aktā pirmās archibiskapu latviešu ev. lut. baznīcas un LNP prezidija vārdā apsveica prāv. J. Kullītis, teikdams, ka jubilārs savā dzīvē vadījis no Ībsena vārdiem — kas esi, tas esi viss. Māc. A. Abakuks svei-

Svētku aktā gaviļnieku apsveica arī Virtembergas biskaps Dr. M. Haugs. Uzņēmumā archibiskaps prof. Dr. T. Grinbergs, biskaps Dr. M. Haugs un archibiskapa vietnieks amerikāņu joslā prāv. J. Kullītis latviešu tautu meitu vidū.

ca no LCP un Latviešu palīdzības fonda.

Spēcīgu pārliecības pilnu runu teica Virtembergas biskaps Dr. M. Haugs, uzsvērdams, ka viņa vārdi nav tikai pieklājības žests, bet īsta cieņa pret augsto viesi, kas mīt vācu luterāņu vidū Virtembergā. „Mēs jūtam Jums līdzī par to smago ceļu, kas Jūs novedis šeit, un sirsnīgi vēlētos, ja Jūs būtu varējis šos svētkus svinēt dzimtenē. Kas tad tie Rīgas svinīgajā domā būtu par svētkiem visai latviešu tautai! Jūsu vārdam mūsu vidū bijusi laba skaņa, un to mums arī apliecinājuši vācu luterāņu mācītāji, kas agrāk darbojušies Latvijā; šeit Virtembergā dzīvo arī biskapa Pelchava atraitne.“ Nobeidzot runu, biskaps Haugs aicināja latviešu garīdzniekus un draudžu locekļus cieši ar sirsnīgai sadarbībai ar vācu mācītājiem un draudzēm.

Virtembergas ev. lut. baznīcas bēgļu padomes virspadomnieks Eichele nolasiņa bij. Virtembergas biskapa Dr. Vurma rakstveida sveicienus, un arī pats archibiskapam vēlēja atzīnības pilnus vārdus. Eslingenas ev. lut. draudžu dokāns Hermans, sākot savu apsveikumu, norādīja, ka visa pilsēta sirsnīgi piedalās mūsu virsgana jubilejā un svētdienas ritā dievkalpojumos visās Eslingenas vācu baznīcās aizlūgtas par archibiskapu. „Mēs esam ļoti pagodināti, ka Jūs esat eslingenietis. Lai saule, kas spīd pār Nekāru, spīd arī pār Jums un Jūsu tautiešiem.“

LWF bēgļu palīdzības darba vadītājs Vācijā Dr. P. Lindbergs izteica prieku, ka viņam un viņa darbiniekiem bijusi izdevība sadarboties ar cienījamo archibiskapu. „Jūs neesat vis 80 gadu vecs, bet gan 80 gadu jauns, jauns garā, sirdī un vadīšanas spēkā. Mēs visi lūdzam par Jums šodien un nākotnē.“ No LWF Dr. P. Lindbergs arh. b. dāvināja gleznu. Lietuvas ev. lut. baznīcas māc. Traķis pateicās par pušķi, ko archibiskaps Grinbergs vēlējās arī lietuviešu ticības brāļiem. Ungāru ev. lut. baznīcas pārstāvis māc. Kočs apliecināja, ka arī ungāru luterāņi ar cieņu allaž dzirdējuši archibiskapa Grinberga vārdu, kas kā īsts Dieva vīrs nelokāms stāv savā vietā. Kā latviešiem tā ungāriem ir daudz vienādu bēdu, bet „lai ūdenī būtu cik augsti, tie mūs nepārklās, jo Dievs ir ar mums!“

Kad Eslingenas kolonijas padomes priekšsēdis K. Kalniņš sāka nolasīt vairāk nekā 110 puseslītās telegrammas un rakstveida apsveikumus viņam pēc stundas bija jākonstatē, ka līdz pusnaktij šo darbu nav iespējams veikt. Tādēļ vajadzēja apmierināties tikai ar apsveicēju vārdu nolasīšanu, kuru vidū bija LWF ģenerālsēkretārs Dr. Maikfelders, LWF eksekutīvās komitejas loceklis Nujorkā Frajs, Dānijas biskapi Smemo un Jervensens, Hanoveras biskaps Dr. Liljē un Vācijas evaņģēlisko baznīcu padomes prezidēnts biskaps Dibeluss Berlinē. Pēdējais savā apsveikumā starp citu bija rakstījis: „Esiet droši, ka evaņģēliskā baznīca Vācijā darīs visu, kas ir tās spēkos, lai jums un pārējiem evaņģēliskajām baznīcām trimdā palīdzētu un īpaši rūpētos par tiem DP, kam vecuma un slimības dēļ jāpaliek Vācijā.“

Telegrafisko un rakstveida apsveicēju virknē vēl jāpiemin latviešu pāreizicijās baznīcas meropolīts Augustīns, sūtni K. Zariņš, J. Feldmanis, O. Grosvalds un J. Tepters, Vācijas apvienoto ev. lut. baznīcu vadītāja biskapa Dr. Meisera pārstāvis Dr. Katerfelds, Augustānas

ev. lut. baznīcas prezidents Mineapolisā Bersels, luterāņu baznīca Mineapolisā, Igaunijas ev. lut. baznīcas vārdā prāv. Abels, bij. Latvijas vācu draudžu vārdā māc. Dr. Girgensons, vācu bij. mācītāji Latvijā. LNP prezidija un LCP priekšsēdis J. Celms, LCK priekšsēdis H. Klarks un loceklis, prāv. Edg. Bergs Londonā, prāv. prof. K. Kundziņš, Saeimas vicepriekšsēdis bisk. J. Rancāns, prof. L. Bērziņš un tālāk desmitiem latviešu draudžu mācītāju un tautiešu apsveikumi gan no Dānijas, gan Zviedrijas, ASV, Kanadas un citurienes.

Varēja domāt, ka pēc ilgajām svinībām, kas aizņēma gandrīz visu dienu, archibiskaps vēl vakara stundā jūtīšies noguris. Taču noklausījies apsveikumus, viņš vēl mozs un enerģisks izteica visiem

laba vēlētajiem dziļi saturīgu un asprātīgu pateicību, ka allaž nerunādams par saviem, bet par citu darbiem un nopelniem: „Nezinu, ko lai pēc visiem šiem vārdiem saku, jo nekā sevišķi savā mūžā neesmu darījis; esmu bijis tikai īlgus gadus mācītājs uz laukiem un tad Rīgā. No parlamenta jau pēc pāris gadiem biju atkal ārā.“

Kaut mūsu tautu izkaisa visā pasaulē, šeit pavadītais laiks tomēr bija svētīgs jo mums savā mātes valodā bija skola, baznīca un kultūras iestādījumi. Mēs esam varējuši arī dzīvot; par visu to pateicība tiem, kas mums palīdzējuši. Vai mēs neesam līdzīgi tam vīram evaņģēlijā, ko ļauni cilvēki sasita, un vai mūsu palīdzētāji nav samarieši, kas mūsu vainas dzēdinājuši? Paldies par to, kas mums sniegts un kas apsolīts. Kad savu stāvokli nostiprināsim, varēsim pateikties redzamāk, bet tagad varam par jums tikai lūgt. Kurzemē saka, ka sirds ir kurzemnieka gods, un tas nozīmē, ka kurzemnieki ir sirds cilvēks. Es arī esmu kurzemnieks, tādēļ nepateicos ar saprašanu un prātu, bet ar sirdi.“ Pateicību beidzot, b. virsgans vēl mudināja latviešus dziļi mēģināt no katras liet un notikuma, pastāstīdams atgadījumu par sienāzi, kas nav iz... un zaudējis dūšu pat vislielākās briesmās. „Gudrs ir tas, kas no visa mācās. Uz to lai Dievs mums palīdz.“

Archibiskapa godināšanas akts, kam skaistu mūzikālu ietvaru deva dziedātāja Ksenija Brante Freiburgas mūzikas augstskolas prof. Atis Teichmanis, V. Dārziņa un V. Krēslīnas klavieru pavadījumā, beidzās ar luterāņu korāli „Kungs ir mūsu stūra pils.“

Archibiskapa T. Grinberga 80. gadu jubileju atzīmēja arī vācu laikraksti, to vidū lielie Stuttgarter Zeitung un Stuttgarter Nachrichten. Arv. B.

Paredzams, ka arī turpmāk Vācijā paliks nacionālās skolas

DEBLOKĒTI LIDZEKĻI LATVIJAS PĀRSTĀVĪBU IZVEIDOŠANAI — ZIŅOJUMI UN ATZINUMI LCK KOPSĒDĒ

LCK 1. un 2. aprīļa kopsēdē Bad Nauheimā apsprieda galvenokārt emigrācijas norisi un Vācijā palicēju turpmākās dzīves, tiesiskā stāvokļa un aprūpes kārtošānu. Vicepriekšsēdis V. Lambergis ziņoja par apspriedēm un iegūtajām informācijām Zviedrijā un Anglijā nesēnā apmeklējuma laikā.

H. Klarks ziņojumā par emigrāciju konstatēja, ka patlaban uz ASV dodas ļoti maz DP, un, ja izceļošana tādā tempā turpināsies līdz 1. jūlijam, kvote paliks neizmantojama. Karavīru jautājumā vēl joprojām neskaidriba, kaut tā kārtosānā pielikts daudz pūļu. Beidzot panākts, ka katrs DP izceļotājs var ņemt līdz DM 40.—. Augstajam komisāram Meklojam un IRO štābam Bad Klingenā iesniegts ziņojums par ļaunprātīgam denunciacijām.

Par Vācijā palicēju dzīves izkārtosānu Bonnas valdībai iesniegts likumprojekts, kā arī memorands par invalidu, ierēdņu un vecuma pensijām, tajā pašā laikā lūdzot Zēnevas Starptautisko darba biroju noskaidrot, vai DP tiesīgi šādas pensijas prasīt. Skolu jautājumā IRO un augstie komisāri ir ieskatos, ka arī pēc pāriešanas vācu saimniecībā jāpaliek nacionālām skolām ar saviem skolotājiem. No vāciešu puses pret šādu izkārtosānu nav sagaidāmi iebildumi.

V. Lambergis ziņoja, ka Stokholmā notikušas sarunas ar Latviešu nacionālo fondu par Zviedrijas tautiešu iesaiņosānu trimdas kopībā saskaņā ar LCP un LCK ārkārtējiem lēmumiem. Nacionāli noskaņotajos latviešos Zviedrijā šie lēmumi atraduši atsaucību un, izveidojoties globālai latviešu organizācijai, tautieši tai pievienosies. Turpretī kreiso politisko partiju pārstāvji uzskata, ka viss politiskais darbs veicams tikai tām un tādēļ nostājušies pret latviešu globālo organizāciju. Vispārēju atzišanu guvusi doma par latviešu centrālā informācijas biroja tūlītēju radīšanu. Referējot par Informāciju izdevumu, kas sācis iznākt Zviedrijā A. Krodera redakcijā, V. Lambergis atzīmēja, ka savs informācijas biļetēns angļu valodā ir īgauniem Zviedrijā, lietuviešiem ASV, bet latviešiem līdz šim tāda trūcis. LCK atzina Informāciju par nepieciešāmu un atbalstāmu; atbal-

stu solījuši arī Daugavas Vanagi. Lalkraksta Latvija pārstāvniecība nodota Latvju Vārdam, tā stiprinot pilsonisko presi Zviedrijā.

Londonā V. Lambergis apspriedies ar sūtni K. Zariņu un sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem par latviešu aprūpes un pārstāvības jautājumiem pēc IRO darbības izbeigšanās. Atzīts par nepieciešāmu, lai Latvijas pilsoņiem būtu īpašs statuss un katrs latvietis saņemtu Latvijas ārzemju pasi. Sajos jautājumos sūtnim K. Zariņam ir sarunas ar augstajiem komisāriem Vācijā. Sūtnis K. Zariņš sadarbībā ar sūtni J. Feldmani panācis līdzekļu deblokēšanu Latvijas pārstāvību izveidošanai.

A. Trapāns ziņoja par emigrācijas, darba nespējīgo aprūpes un pārstāvības jautājumiem angļu joslā, bet V. Skaistlauks par baltiešu CK priekšsēžu apspriedi un ierosinājumiem, kas izteikti nometņu pārstāvju sanāksmē Valkā.

LCK nolēma aicināt nometņu komitejas jau tagad radīt nometnēs apakškomitejas, kas pašiniciatīvas ceļā rūpētos par ražošanas uc. līdzekļu sagādā Vācijā palicējiem. Atzina, ka steidzami jāgādā par piemērotu zīmju uzlikšanu visiem vācu kapos guldītajiem latviešiem. J. Niedra pavēstīja, ka budžets realizējas un nodevas maksā labi; tās sākuši kārtot arī daudzi līdzšinējie nemaksātāji. LCK pieņēma budžeta nākamajam 3 mēnešiem ienākumus un izdevumus DM 29.000 un nolēma komandēt savu pārstāvi uz Zēnevu karavīru skrīningu lietā.

V. Mākalns ziņoja, ka pagājušais mācības gads trimdas skolās beidzies bez traucējumiem. Pieņēma jaunu mācības gada sadalījumu, kas saskaņots ar vācu skolas gada iedalījumu; mācību sākums 17. maijā, vasaras brīvlaiks no 25. maija līdz 31. jūlijam, mācības gada beigās 1951. g. 31. martā. — Nolēma piedalīt Tautzinātnisko padomi informācijas nozarē un atstāt apgabalu institūtu arī nākamajam ceturksnim.

Kopsēdē, ko vadīja H. Klarks, piedalījās V. Janušs, V. Lambergis, J. Celms, A. Trapāns, P. Greizis, J. Niedra, M. Bērziņš, V. Skaistlauks, V. Mākalns, E. Stipnieks, R. Kuzmins, S. Jaundzems, A. Abolīns, A. Neparts un J. Krūmiņš. (In)

PIE LATVIEŠU ZINĀTNIEKIEM LA PLATAS UNIVERSITĀTĒ

Vēstule redakcijai no Argentīnas

Nesen ienāca prātā aizbraukt uz manas provinces galvaspilsētu La Platu, kas atrodas tikai ap 60 km no valsts galvaspilsētas Buenosairesas. La Plata ir universitātes pilsēta ar 8000 studentiem. Jāpiezīmē, ka Argentīna laikam ir vienīgā zeme pasaulē, kur studenti... nav jāmaksā lekciju nauda, jo visus universitāšu uzturēšanas izdevumus sedz valsts. Iedzīvotāju skaits ziņā pilsēta ir tikpat liela kā pirmskara Rīga. Pēdējā laikā La Plata kļuvusi nozīmīga

kontinentā, kas domāta speciāli zvaigžņu absolūto koordināšu noteikšanai. Observatorijas izbūvi paredzēts nobeigt līdz 1952. g. Tad prof. L. Slaucītājs, tās direktors, 4 vasaras mēnešus uzturēsies Patagonijā, veicot reizē savus darbus arī centrālajā observatorijā La Plata.

Pēc pāris dienām beidzot sastopu profesoru ar kundzi Buenosairesā. Abi priecīgi un smaidīgi. „Skaisti bija Patagonijā”, stāsta prof. S. Slaucītājs.

„Kalni ar sniegotām virsotnēm apvārsņa malā sniedz debesis. Patagonija man tik ļoti iepatikas, ka atpakaļ braucu ar auto (turp braucu lidmašīnā). Brauciens līdz mājām gan ilga 7 diennaktis, bet toties redzēju tik lieliskas dabas ainavas kā vēl nekad savā mūžā. Priecājamies arī ar sievu, ka tur ik gadus varēsim pavadīt dažus mēnešus.”

MŪSU TAUTIEŠI ARGENTĪNAS ZINĀTNIEKU SAIME.

Pa kreisi — prof. Dr. math. Leonīds Slaucītājs. Pa labi — prof. Dr. rer. nat. Sergejs Slaucītājs.

arī latviešiem: turienes universitātē strādā divi latviešu profesori — prof. Dr. math. Leonīds Slaucītājs un prof. Dr. rer. nat. Sergejs Slaucītājs. Abi viņi brāļi, abus lielus audzējus Latvijas universitātē, un arī abu zinātniskās gaitas puslīdz vienādas.

Pašreiz profesors strādā pie jauna zinātniska darba, pēc skaita septiņpadsmit (publicēti arī 42 populāri zinātniski darbi). — Novērojumu grafiskās izlīdzināšanas metodes. To sagatavo iespēšanai La Platas universitātes rakstos. K. Z.

Pag. gadā prof. Leonīds Slaucītājs nosvinēja 50 gadu dzīves un 25 gadu zinātniskās darbības jubileju. Savā mūžā profesors apceļojis gandrīz visu pasauli. Ievērojami ir viņa pētījumi okeanogrāfijas un zemes magnētisma nozarē. Pēdējos trīdās gados profesors ļoti cītīgi strādājis Baltijas universitātē Pinebergā, galīgi pabeidzot magnētisko mērījumu spēles Latvijai un Baltijas valstīm vispār. Par šo darbu 1947 g. saņēmis trīdās Kultūras fonda balvu.

Cīņa par un pret DP ielaišanu ASV atbalsojas arī štatos

VĒSTULE REDAKCIJAI NO VIRDŽĪNIJAS

Kamēr tūkstotiem DP Vācijas un Austrijas nometnēs gaida atveramies „zeiņa vārtus” uz Jauno pasauli, tikmēr pašās Savienotajās valstīs DP ilkuva papildinājumu pieņemšana ir „vezums, kas nekust no vietas”. Par un pret DP cinās ne vien senatori un organizācijas, bet arī atsevišķi pilsoņi. DP problēmai samērā ievērojamu telpu veltī kā lielie, tā arī lokālie laikraksti.

Vispirms Voice of the People — Itasitāju vēstules. Tām Richmond Times Dispatch, štata galvaspilsētas dienas laikraksts, ik numurā atļauja plaša telpa. Lasītāji izsaka savas domas visos jautājumos, brīvi un reizēm krietni asi kritizējot gan Baltā nama vīrus, sākot ar pašu prezidentu un citiem, tāpat neapņemt sava štata gubernātoru, pilsētas pārvaldi

Negatīvajām vēstulēm, īpaši pēdējai, nekavējoties parādījās vairākas atbildes ar kopīgu virsrakstu Labi vārdi par Virdžīnijas DP, asi noraidot rupjo apvainojumu, ka DP ir „Austrumeiropas atkritumi” un atzīstot, ko DP vairumā ir labi pilsoņi, kas peina atzinību savas intelīģences, godīguma, čakluma un strādīguma dēļ; tie ir cilvēki „ar kultūru”. Kādā vēstulē atgādināti Brīvības statujai iekaltie vārdi, kas aicina un sola patvērumu šeit visiem nogurušajiem, nabagiem un vajātiem, kas nes brīvības alkas sirdī. „Mēs visi esam senāko gadu DP — agrākie iecelotāji,” raksta šis amerikānis un beigās jautā: „Vai mēs būtu to piemēru, un mums jau kļūvis žēl dalīties savā mantojumā ar citiem?”

Blakus vispārējai informācijai, kas nāk no oficiāliem avotiem, redakcijas arī pašas veltī rakstus, intervijas un reportāžas ar un par DP, sniedzot plašu ilustratīvo materiālu. Jau pieminētais laikraksts kādā no saviem svētdienas pielikumiem veltī veselas divas lappuses latviešu Lubju un Skruļu ģimenēm, kas nodarbinātas 700 akru lielā piensaimniecības farmā Ričmondas pievārtē. Lubji pirms tam strādājuši citā farmā. Tās īpašnieks viņiem uz Eiropu rakstījis, ka tiem būšot laba māja, bet kad ieradusies šeit, nebūjis nekā. Priekšā jau atraduši trīs citas DP ģimenes. Visi saspiesti 4 istabās, un rezultātā dzīves apstākļi izrādījušies pat sliktāki nekā Eiropas nometnēs. Tad ieaucies zemkopības ministrijas pārstāvis un visus izvietojis citās, labākās farmās. Lubju jaunais darba devējs ar tiem ļoti apmierināts un izsaucis vēl otru ģimeni — viņu paziņas Skruļus.

ALI PIE DABĀ FARMĀ VAR PIERAST

17 g. v. Jānis Lubis ir viens no farmera 300 govīm. 83 g. v. saimnieks pārvāca ar latviešu jaunkļiņām šajā darba gaitā. Uzņēmums ievietots kādā Virdžīnijas štata laikrakstā.

un visas iestādes un amatpersonas, ar ko saistās ASV pilsoņu dzīve un intereses. Tikai nedaudzas balsis skārušas DP. Apmēram puse nokrīt uz nosoda, bet otra puse aizstāv.

Pārmētumu galvenais motīvs — nav mierā ar DP tādēļ, ka tie ne labprāt grib dzīvot uz laukiem un šā laikā meklē citur, parasti pilsētās, darbu, kas sola lielāku peļņu un vairāk brīva laika. Kāda lauksaimniecība raksta, ka viņas DP — latviešu laulāts pāris — to pametuši jau pēc mēneša. Vīrs negribējis strādāt lauku, bet sieva mājas darbus. Pēdējā izteikusies, ka šo darbu neprot un arī negrib strādāt, un galvojumu pieņēmusi tikai tādēļ, lai rastu iespēju iecelt šeit. Amerikāniete sešas, ka galvojumu devēji nekad nevarot būt pasargāti no šādām situācijām, un tādēļ „labāk neielaiet nevienu nekā arī turpmāk mūsu zemi ārplūdināt ar Austrumeiropas atkritumiem!”

„Bet ne jau DP vainas dēļ vien farmeri zaudē šos strādniekus,” saka kāds Virdžīnijas farmu aģents. „Vairākos gadījumos DP dzīves standarts šeit ir zems — viņu lietošanā nav ne elektrības, ne radio, ne mazgājamo telpu. Bez tam šie ļaudis jau 4—6 gadus kopš pārvietoti no savām dzimtajām mājām, dzīvojuši bēdīgos apstākļos un nav arī sagatavojušies, lai tūlīt štatos uz lauka smagā fiziskā darbā; tajā viņi dodas tādēļ, ka tiem citas izēlas nav.”

Virdžīnijā, martā. Alfr. Ozols

Latviešu dziedone Elvīra Ārone tautiskā tērpā Lieldienu sēdē Austrālijas galvaspilsētā Kanberā. Viņš šajās Lieldienās sevišķi laimīga, jo tieši svētkos beidzas obligātais darba līgums, pēc kam maksimālie atkarības plevērsties tikai dziesmai.

J. Rieksta uzņ.

Latviešu dziedone Elvīra Ārone tautiskā tērpā Lieldienu sēdē Austrālijas galvaspilsētā Kanberā. Viņš šajās Lieldienās sevišķi laimīga, jo tieši svētkos beidzas obligātais darba līgums, pēc kam maksimālie atkarības plevērsties tikai dziesmai.

J. Rieksta uzņ.

Latviešu dziedone Elvīra Ārone tautiskā tērpā Lieldienu sēdē Austrālijas galvaspilsētā Kanberā. Viņš šajās Lieldienās sevišķi laimīga, jo tieši svētkos beidzas obligātais darba līgums, pēc kam maksimālie atkarības plevērsties tikai dziesmai.

J. Rieksta uzņ.

Latviešu dziedone Elvīra Ārone tautiskā tērpā Lieldienu sēdē Austrālijas galvaspilsētā Kanberā. Viņš šajās Lieldienās sevišķi laimīga, jo tieši svētkos beidzas obligātais darba līgums, pēc kam maksimālie atkarības plevērsties tikai dziesmai.

J. Rieksta uzņ.

Feletonists Meimurs raksta draugam uz Eiropu PAR SUNĪSA IZDRESEŠANU 5 DOLARI MĒNESĒ — KĀ AMERIKĀNISKI SAKA „PUC PĪLĒ”? — SALDI SAPNĪ UN LIETUVĒNS KAPSETĀ

Sveiks, vecīti!

No Eslingenas līdz Takomai atklīdušas ziņas, ka es braucienā esot nonfaldījies un tagad, valodu nezinādams, ar priekšiem taujājot ceļu. Tādēļ sādūšajos dažas rindas uzrakstīti.

Jūrā biju 13 dienas. Vētra baiga! Man bija braši, bet par pārējiem labāk nerunā — skati vienreizīgi. Pēc kuģa ārsta apliecinājuma visbīstamākie ir tā sauktie kautrīgie vēmēji — grūz plaukstu priekšā, un tad nekad nevar zināt, pa kuru priekšu starpu šķidrums spruks laukā.

Nujorkā Aleksis ar Kārlī deva pirmos padomus. Tiem sekoja skaistākais brauciens manā mūžā pāri kontinentam uz Takomu. Pēc parastās sagaidīšanas sākās gaidīšana. Šķiet, te ir vienīgā vieta ASV, kur iekārtota maza DP nometne. Darbā pie galvojuma devēja aiziet tikai retie, jo orgenlāciju dāmas saka: kur jums jāsteidzās, padzīvojiet, atpūšieties, gan jau saameklēsim. Tā mēs arī šē darbojamies un krājām parādus, ko citi Takomas latvieši sākuši maksāt tikai pēc 8 mēnešiem vai gada, un tad arī pa 5—10 dolari mēnesī.

Dzīve šeit drausmīgi dārga. Piemēram, par autobusu līdz Fricā mājai (kāds kilometrs) turp un atpakaļ jāmaksā vesels kg cūku tauku (24 centi). Vai nav drausmīgi! Pie tam jāievēro, ka ar gadījuma „šeftītēm” — nogrābstot vecās lapas no mauriņiem, pamazgājot logus utt. — var nopelnīt tikai kādu dolaru stundā. Nevaram arī atļauties īsto bišu medu, jo 5 mārciņas maksā 69 centus — nesalīdzināmi dārgāk par

cukuru... Bet kaut kā jau sitamies... Skumjākais tas, ka nu beidzot, jau kopš trim nedēļām, mācos angļu valodu. Bija gan grūti atteikties no vecajiem principiem, bet ko lai dara, ja jādzīvo tik šausmīgi neizglītos cilvēkos. 4000 km garajā ceļā satrāpīju tikai vienu, kas nerunāja angļiski, bet tas, pagāns, atkal neprata gudrāko pasaules valodu. Varbūt kaut kā pārcietīšu.

Darba saameklēšana mazliet ieilga. Bet tagad jau drīz ceru būt savā jaunajā arādā — par suņu dresētāju! Takomas draņģu apstrādātāja posteni mani nelaida — vajagot kādreiz arī profesijas pārmaiņu... Beidzot sagudroja sūtīt mani uz mednieku klubu lādēt plintes. Ar drauga pludlinijas limuzīnu aizbraucām visa ģimene rādīties uz Sītlas pilsētu. Nu esmu iekūlies pašā pilsētā „Spicē”, jo kluba 13 biedri visi ir trestu, banku un tirdniecības sabiedrību direktori un prezidenti. Medību klubs esot 65 jūdzes no Sītlas. Pīļu medības tur notiekot tikai novembrī un decembrī. Pārējā laikā man būtu jādzīvo māja, un pēc patikas varētu strādāt arī kur citur. Tad nu šo draņģu pieņemu. 1000 dol. gadā un dzīvoklī!

Otrā dienā bija klāt vēstule. Kluba viri valdes sēdē gudrojuši 4 stundas, kā man palīdzēt, lai es būtu pilnīgi nodarbināts tai pašā klubā un varētu izpelnīt vairāk. Un nu piedāvāja pieņemt turpat suņu trenētāja darbu. Aizsūtīšot kursus, būšot trakoti labi. Maksēsot par suņi 5 dol. mēnesī. Ja saņāks 20 purniņi, būs ko pēmties. Pieņemu arī šo piedāvājumu, un tagad mācos, kā amerikāniski izrunāt: puc pīlē! Vienīgā nelaime: ja „puc” supus „latviskā garā”, tad mani rudenī atlaids, vai arī klubam vaadzēs latviešu valodas skolotāju, kas pārskolo pašus kungus. Pie medību kluba atrodas arī auglīga dārza zeme, no kurās 1 akru nodošot manā rīcībā. Par to priecājos visvairāk, jo rakdams varēšu izlādēt sakrājušos niknumu.

Arī Fricis dabūjis smalku nodarbošanos — Sītlā par kapa vietu pārdevēju. Vecais diplomāts tagad mēģina iestāstīt tantinām, ka, pērkot kapa vietu viņa firmā, tās saņpos jauki arī pēc nāves, bet blakus kapsetā mocis lietuvēns. Labs „vārdotājs” varot izpelnīt 600—700 daudeņu mēnesī. Tā nu mēs abi esam nokļuvuši darbā, par ko agrāk pat nesapņojām.

Kā tad jums klājas pa veco Eiropu? Pēc Maskavas radio ziņām, jau diezin cik spoji nevarētu iet. Pēc tam kad Stokholmas L. Z. atklājusī jūsu „sadarbību”, tētīņš jau laikam atraus līdzinājos kārtējos pabalstus. Lai nu jūs nenonāktu gaigā trūkumā, pievienoju te mazu pabalstiņu pats no saviem agrākajiem ietaupījumiem (vēstulei pievienota lielāka banknote ar uzrakstu „Oģin rubl”).

Vai kādā saviesīgā vakarā mani arī esat pieminējuši? Pāris reizes man tā nelabi pakrūtē noraustījās... Šeit jau stāsta, ka pēc kāda slēgta sarīkojuma Eslingenā uz dažām stundām pārtraukta tramvaja satiksme gar Lidotāju skolu. Takomā gan visi tautieši kļuvuši atturībnieki, bet es principa dēļ arī te darīšu citādi — līdz ko būs pirmā suņu nauda rokā, tā tūlī — kriukš! Welllins, kā grībētu jūs visus dabūt šur!

Takomā, DP nometnē, pēc trešajiem dienvārdiem. Suņu piķieris Meimurs

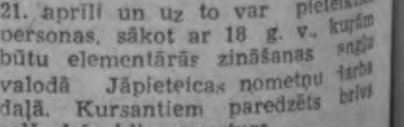
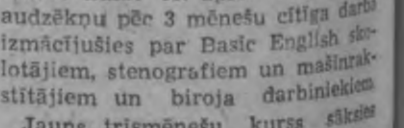
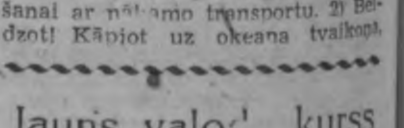
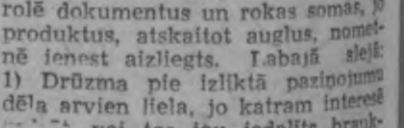
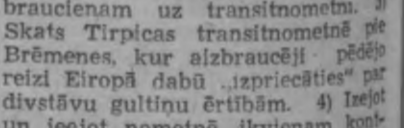
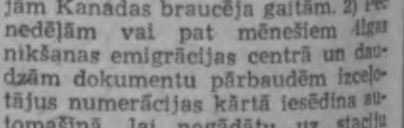
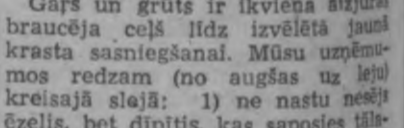
LIEDIENU ŠUPOLES AUSTRĀLIJĀ

Latviešu dziedone Elvīra Ārone tautiskā tērpā Lieldienu sēdē Austrālijas galvaspilsētā Kanberā. Viņš šajās Lieldienās sevišķi laimīga, jo tieši svētkos beidzas obligātais darba līgums, pēc kam maksimālie atkarības plevērsties tikai dziesmai.

J. Rieksta uzņ.

Es braucu K. Tomina foto-

Jauns valod' kurss Utmā

CWS valodu institūts Utmā nobēdri tekošo kursu 15. aprīlī Tanī ap 200 audzēkņu pēc 3 mēnešu cītīga darba izmācījušies par Basic English skolotājiem, stenogrāfiem un mašīnrakstītājiem un biroja darbiniekiem.

Jauns trismēnešu kurss sāksies 21. aprīlī un uz to var pieteikties personas, sākot ar 18 g. v. kurām būtu elementārs zināšanas angļu valodā. Jāpieteicas nometņu darba daļā. Kursantiem paredzēts brīvs ceļš, dzīvoklis un uzturs.

uz Kanadu

reportāža Latvijai

var atviegloti atelpot, jo pēc dažām stundām sāksies pēdējais ceļojuma posms pāri lielajam „dīķim”. 3) Lielākā daļa DP Kanadā iebraukusi ar 19.500 t lielo tvaikonī Samaria, kas uzņēmumā redzams pietauvojies jaunās zemes krastam. Tvaikonis var uzņemt 1600 pasažierus un 400 apkalpes vīrus. 4) Arī Kanadā ir sava DP nometne, kas atrodas Edžeksa (Ajax). Tur iebraucēji var saņemt dzīvokli un aprūpi līdz izvietošanai darbā, un pirmā gada laikā drīkst atgriezties nometnē arī saslimšanas vai pēkšņa bezdarba gadījumā. Daži veicēji laudis Edžeksa nodzīvojoņi pat visu savu līguma laiku... 5) Ne visiem iecerotajiem Kanadā izdodas nokļūt no kuģa tūlīt uz brīvas zemes. Gluži kā pazīstamā Elisa sala Nujorkā, tā arī šeit ir t. s. Emigration Hostel, kas latviskā tulkojumā gan saukts — cietums nelegālajiem imigrantiem. Te ievieto arī tos iecerotājus, kuru bērni uz kuģa nopietnāk saslimuši.

Vecā Kanadas latviesu lūgums

Vecais Kanadas latvietis Džons Džoness lūdz visus tautiešus, kas ar viņa starpniecību uzsākuši kārtot izceļošanas lietas uz Kanadu, atsaukties un paziņot viņam, vai palīdzība emigrācijā būtu vēl vajadzīga, vai arī attiecīgā persona resp. ģimene būtu jau izceļojusi vai vispār mainījuši savus nākotnes plānus. Pateikt nezinā par daudz izceļošanas kandidātu pašu spertajiem soliem emigrācijas lietu izkārtojumā, nav iespējams turpmāk palīdzēt arī citiem tautiešiem, kas vēl arvien gaida Eiropas nometnēs uz darba piedāvājumiem aizjūrā.

Neviena nemilēti Lieldienu zaķi

TRUSU PILSĒTAS ZEM AUSTRĀLIJAS KONTINENTA. — „NABAGA Z.ĶĪŠU” IZNICINĀŠANA AR ĶĒKISTU METODĒM. — LATVIEŠI TRUSU APKAROŠANAS DARBĀ.

Lieldienu laika vēstule Latvijai no Austrālijas

Ne plūdi, ne ugunsbriesmas, ne streiki Austrālijas kontinentam nav sagādājuši tādu postu kā truši. Ļaunākais, ka trušu briesmas arvien pieņemas, un dažos apgabalos tās ir lielākas kādas jebkad bijušas pēdējos 30 gados. Tā, piemēram, 1948./49. g. truši iznīcināja barību 40 miljoniem aitu, kas ir 43 proc. no visa pašreizējā Austrālijas aitu daudzuma. To cilvēku, kas te gribētu padziļoties ar grāmatu par truškopību, austrālieši tāpēc laikam gan nolīcinātu. Pat Lieldienās, kad zaķu kārtas radījumam arvien parādīts godš, „nabaga trusītis” ir tikpat daudz lādēts kā visās citās gada dienās.

Par „pilnu jūgā” zaudējumu atgūšanai jāvērtē Austrālijas trušu eksports, kaut pēn uz Angliju izvesti 62 miljoni trušu, un viens pats Jaundienvidzemes štats par 1949. g. eksportētajām trušu ādām iegēmis vairāk nekā 1,7 milj. mārciņu.

sākta dzīvnieku „bombardēšana”: 80 stundu laikā 2 lidmašīnas 700 akru platībā nometušas 5 tonnas saindētas barības. Šajā akcijā iznīcināti 35.000 truši. Arī austrālieši gudro arvien kaut ko jaunu, taču visiem par lielām nepatīkšanām truši nevis iznīkst, bet vairojas...

„ZIŅOJUMS NO VIETAS”

Trušu izskaušanas darbā tagad iesaistīts arī zināms rakts Austrālijas latviešu, tādēļ visinteresantākais būs „ziņojums no vietas”. Šoreiz lai runā

Latvieši E. Vitols un St. Timšāns — trušu ģimenes ārditāji.

E. Vitols, viens no trim latviešiem, kas karo ar trušiem Mollija kalnā, Jaundienvidzemes štātā. Ievietojam

PIRMIE 5 TRUSIŠI IEBRAUC AUSTRĀLIJĀ

The Sydney Morning Herald nesen atcerējās to 9. augusta kungu vārdus, kas pirmie Austrālijā atveda trušus. „Pionieris” ir kādreizējais gubernators Filips. Kad viņš 1788. g. nokāpa no kuģa, tam līdz bija arī 5 trusīši — paši pirmie trušu jaunaustrālieši. Klēpjamais kungs katrā ziņā pārbitos, ja tas šodien varētu izkāpt no sava kapa un vērot, cik miljoniem pēcnācēju radījuši viņa „pieciši”. Leitnants Blaichs tajā pašā 1788. g. Tasmānijas salā izmēģinājumam iedestīja pirmo ābelīti. Viņu gan šodien neviens, kā teikt, nelād, jo vismaz paši austrālieši domā, ka Tasmānija tagad ir viens no visvērojamākajiem ābolu audzēšanas apgabaliem pasaulē. Melburnas The Age nupat raksta, ka trušu nedarbi kļūstot pavissam neticami: Tasmānijas galvaspilsētas Hobartas tuvumā uzrāpīties ābelītes pat līdz 7 pēdu augstumam un nograuzt kociņiem visas mizas.

Zinātnieku cīņa ar trušu armijām līdz šim palikusi bez redzamākiem rezultātiem. „Mūsu trusīši vēl šodien gardi smejas pat par Luisu Pastēru”, raksta Sidnejas The Daily Telegraph, jo arī slavenā franču zinātnieka Pastēra ieteiktais „ārkārtīgi radikālais” līdzeklis nav devis nekā reāla. Jaunzēlandē, kur dažos apvidos tāds pats negals ar trušiem kā Austrālijā,

Maizes un šnabja vieta — ziloni un tempļu dejas...

VESTULE REDAKCIJAI PAR LATVIEŠU GRUPAS BRAUCIENU UZ PAKISTĀNU

Silta vagona kupeja, kabatā ārzemju pase un IRO dotā ceļa nauda, klēpī draugu dāvinātā saldumu kārbā, — tā vējinā pēcpusdienā no Raštates sākam savu ceļu uz tālo Pakistānu. Frankfurtes Bāzeles ātrvilciens aizrauj mūs projām no bišuajām DP dienām, kas paliek aiz muguras kā vecs, noplisis apģērba gabals. Šodien esam starptautiskie ceļnieki, gluži līdzīgi daudzliem cietiem, un patīkami ir apzināties kabatas grāmatīnā blakus vācu marķim arī frankus, liro tūkstosus un dolarus.

Pēc īsas muitas kontroles esam jau Sveicē, kur mūs sagaida ceļojumu biroja pārstāvis. Atliek pāris stundu Bāzeles apskatei, tad sēžamies atkal vilciņā un dodamies uz Itālijas robežpilsētiņu Kioso, kur mūs novieto ļoti labā viesnīcā triju dienu „atpūtai”, kamēr sagaidām pārējos turpmākā ceļa biedrus. Visām sarunām tikai viens temats: mūsu gala mērķis un „sapnis” — Pakistāna. Dažs stāsta par šo zemi ar tādu visiem patīkamā gaidiem ilgi. „Maizes tur nav, kartupeļu nav, šnabja nav...” — „Bet kas tad tur ir?” — „Pilis, prinči, ziloni un tempļu dejas!”

Tālākais ceļš līdz Romai un uzturēšanās laiks pašā Mūzīgajā pilsētā nav sevišķi patīkams. Esam pastāvīgā policijas apsardzībā, — Dievs

arī pāris viņa drauga St. Timšāna uzņēmumus. E. Vitols stāsta:

„Sākumā austrālieši trušus tikai lamāja, bet tā kā trusīšu ģimenēs priecīgi notikumi ir ļoti bieži, un patru reiz pasaulē nāk 3—12 zaķēni, tad drīz ar runāšanu vien vairs nepietika — sākās karš. Trušu dzīvīte

Nav jāiedomājas, ka šajā attēlā redzamie truši sasaukti kopā, lai pozētu fotografam. Nē, netālu no diķa ir liels krūms, aiz kuģa fotogrāfs paslēpies un „noknipsējis” garaušus, kad tie karstā vasaras dienā dzēsē slāpes. Uzņēmums izdarīts Dienvidaustrālijā.

vien to zina, kādēļ. Romā mūs izvieto pa vairākām netīrām 3. šķiras pansijām un baro ar sālsūdeni vārtiem makaroniem un tomātu biezeni. Bet — cik nu vairs ilgi! Pēc 8 dienām atkal ceļš zem kājām. Sēžamies četrmotora lidmašīnā un pūkstošu sirdi dodamies prom no Eiropas. Vēl pēdējie preses fotogrāfu uzņēmumi, starts, un tad lidojams.

Pirmā starptautiskā — Lida Palestīnā. Stundu pirms nolaišanās iekļūstam negaisā un dabūjam pamatīgi izšūpoties un izmocīties ar populārāko bijušo DP slimību. Līdz mūs uzņem ļoti laipni Palestīnas ierēdņi. Vēlreiz varam parunāties vācu valodā, vēlreiz redzēt, tā sakot, Eiropas kultūras atbāzmu. Tad tālāk — uz Adenu. Tur jau vaiģu vaiģā saduramies ar nīciešamu karstumu, smiltīm, akmeņiem un nabadzīgiem un bezgala netīriem arābiem. Pēc pusdienām angļu viesnīcā kāpjām atkal saules iztveicētajā lidmašīnā, un sīkas pēdējais ceļojuma posms uz Karači. Gadās tomēr vēl viens, ne visai patīkams pārsteigums, degvielu trūkuma dēļ naktī esam spiesti nolaieties kādā nelielā salīnā. Mūsu mašīnu ielenc bars mežonīga izskata viru, kas beidzot tomēr par dažām konservu kārbām pagādā mums benzīnu. Un tad — pēc 6 stundām nolaižamies smilšu tukšneša vidū dusošajā Pakistānas galvaspilsētā Karači.

Austrālijas kontinents Sidnejas laikraksta Daily Mirror attēlojumā.

norīt zālē, un to ēd arī austrāliešu lauksaimnieku aitas Tāpēc, lūk, trusītis un lauksaimnieks nevar sadzīvot. Dažas ganības noplīcinātas pilnīgi melnas, un aital, gribot negribot, jānomirst badā. Truši dzīvo 40—80 cm, dažkārt pat 1,50 m dziļās alās. Bieži tās izraktas arī neiedomājami cietās klintīs. Savas alu mājiņas truši iekārto, strādādami maiņās. Alas savienojas cita ar citu, izveidodamas zem Austrālijas kontinenta veselas trušu pilsētas.

Viens no iespaidīgākajiem trušu iznīcināšanas veidiem ir indēšana, bet ar tik daudzliem paveidiem, ka to visu te nemaz nevar izstāstīt. Ar indēšanu isā laikā iznīcina tūkstošiem trušu, taču arvien kāds dzīvnieciņš pratis pataupīt dzīvību, un viss sākās atkal no jauna.

CILVEKI UN SUŅI UZBRŪK

„Daudz lēnāks, dārgāks, bet drošāks līdzeklis ir alu izrakšana un trušu ķeršana ar suņiem. Cilvēku virspavēlniecībā uzbrūk veselās suņu armijas. Zināmā laikā attiecīgā ganību apgabalā tā iespējams iznīcināt gandrīz visus trušus. Bez suņiem tomēr vajadzīga arī alu rakšana un cauro koku dedzināšana, lai trušiem nebūtu patvertnes. Tāpēc, lūk, nepieciešami sērkokoci, lāpstas, kapji, lauži un — jaunaustrālieši. Pēdējie šeit,

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

Bijušais Entr'aide Française komisārs Guino (Gouineau) ierosinājis jaunu palīdzības akciju intelektuālajiem bēgļiem. Pēc viņa domām franču sabiedrībā būs iespējams atrast cilvēkus, kas uzņemties gādību par šo bēgļu grupu, dodot tiem darbu savā speciālitātē. LPKF šai sakarā uzaicina tautiešus un tautietes ar augstskolas izglītību, kas vēlētos izmantot šo izdevību, sniegt komitejai par sevi šādas ziņas: izglītība un zinātniskais grāds, agrākā nodarbošanās, valodu prasme, speciālitāte, dzimšanas dati un pašreizējā adrese.

Latviešu palīdzības komiteja Francijā rīko otrās Lieldienās, 10. apr. pl. 19 latviešu dievkalpojumu Parīzē, ko vadīs māc. E. Lappuķe (pie ērģelēm komp. A. Okolo-Kulaks). Pēc dievkalpojuma saviesīgs vakars, kurā ar mākslinieciskiem priekšnesumiem piedalīsies V. Bērziņš (vijole), T. Kēniņš (klaviers) un viru koris A. Okolo-Kulaka vadībā. Dievkalpojums un saviesīgais vakars notiks Redemption baznīcā, 16 Rue Chauchat, Paris IX-e.

Bij. ģenerālkonsuls Aleksandrs Bīrziņš ierosinājis nodibināt Francijā fondu veco un darba nespējīgo tautiešu atbalstam. LPKF jau nodibinājusi kontaktu ar franču iestādēm, lai panāktu atbalsta un aprūpes piešķiršanu šai likteņa piemēlētajai tautiešu grupai.

Dānijas latviešu pārstāvja vēlēšanas notiks 15. un 16. aprīlī. Balstiesības ir visiem Dānijas latviešiem, kas 16. apr. sasnieguši pilnu 18 g. vecumu. Nometnēs dzīvojošie nobalsos pie urnām, bet privāti dzīvojošie pa pastu. Ievēlēts būs kandidāts, kas iegūs absolūto balsu vairākumu. Ja neviens kandidāts tādu neiegūtu, pēc divi nedēļām notiks pārbalsošana par diviem kandidātiem, kas būs ieguvuši visvairāk balsu.

Gēteborgā beigušies Zviedrijas latviešu skautu vadītāju kursi, ko absolvējuši 13 dalībnieki. Nesen Zviedrijā nodibinājušās vairākas jaunas skautu vienības. Bauskas vienību Gēteborgā vadīs A. Teivēns, bet Aiviekstes vienību skautu vienību Burošā — E. Puriņš.

LNK Zviedrijā pārdevēts un turpmāk sauksies „Latviešu nacionālais fonds Skandināvijā”. Fonda padomē paredzēti papildus divi locekļi no Dānijas un viens no Norvēģijas.

Pašlaik Zviedrijā strādā apm. 25 latviešu zēlsirdīgās māsas, kas iebraukušas galvenokārt no Vācijas. Kopā ar citu tautību bēgļiem šim latvietiem tagad dota izdevība apmeklēt īpašus 9 mēnešu ilgus kursus pie zviedru māsu skolām, lai iegūtu pilnīgas zviedru māsu tiesības. Kursu laikā audzēknes un viņu piederīgie saņems pilnu apgādi.

Nesen nodibinātajai latviešu draudzei Losandželosā pirmo dievkalpojumu vad. māc. R. Forstmanis, kas aprūpē arī Sanfrancisko latviešu un Losandželosā igaunus. Pirmā dievkalpojuma kolekti nosūtīja uz Vāciju latviešu invalīdiem, un šim mērķim paredzēti arī visi turpmākie draudzes ienākumi. Draudzes padomē ievēlēti arī vecie ASV latvieši, kas tās darbam izrāda lielu pretimnākšanu.

Losandželosā latviešu draudzes kancelejas un māc. adrese: Tillie Str. 3018, Los-Angeles 65. Calif. USA.

Nudzērijas štātā, kur dzīvo vairāki simti mūsu tautieši, izraudzīta iniciatoru grupa latviešu apvienības noorganizēšanai. Visi štata latvieši lūgti paziņot savas adreses: Mr. C. A. Carol, Cedar Bridge Manor, Laurelton, New Jersey.

Cellists prof. Alfrēds Ozoliņš ieradies ASV un apmeties Sirakūzu pilsētā Nujorkas štātā Amerikāņu laikrakstā ievietojusi par mūsu mākslinieku vairākus atzinīgus rakstus sakarā ar viņa koncertu kādā Sirakūzu baznīcā.

Apzināšanās nolūkā Kanadas latviešu ārsti lūgti paziņot savas adreses docentam Dr. med. K. Apīnim, — Eastern Oregon State Hospital, Pendleton, Oregon, USA.

Kanadas latviešu klubs Toronto un brīvmašīniece Erika Freimane nodibinājusi kori Daina, kas 16. 3. jau pirmo reizi ar labiem panākumiem koncertējis atklātībā.

Kanberā, Lieldienu laikā. Arnolds Šmits.

PA JAUNĪBAS TEKĀM

Nupat kādu dienu baltais gailis Peksis apcēmoja savu draugu trusi Trusīti un teica: „Cik man bēdīgs prāts. Vistām liel noslēpumi, ar mani vairs nerunā, saimnieks skops — nedod graudus, un mēslu kaudzē arī nekā prātīga nevar sakašpāt. Kā būtu, ja mēs dotos pasaulē pameklēt gardāku kumosu?”

„Ak, arī man apnikušas sausās garozas un pērnie burkāni, bet es jau visu ziemu sēdu ieslēgts būdā,” Trusītis bēdīgi nolaida ausis.

„Pik — varu izpalīdzēt”, no peļu alas, kas melnoja blakus truša būdai, atskanēja laipna valoda. Tā bija pele Mice. „Es zinu, kur skopais saimnieks pieliekamā kambarī glabā truša būdas atslēgu. Rīt no rīta atslēga būs kiāt!”

Un citu rītu, vēl pavisam agri, kad saule tikko bija nomazgājusi spožu seju, un ūdens pilītes karājās vēl kokos zaros, pele Mice atslēdza truša Trusīša būdu, un viņi visi trīs — gailis, trusis un pele — devās tieši projām uz lielo mežu.

MARGARITAS KOVALEVSKAS PASAKA UN ZĪMEJUMI

guļ. — „Niek,“ trusis Trusītis sadūšojās, „mums visiem ir ātras kājas. Kad ir balles, tad vajag skriet, tā mani mācīja tēvs un nāte. Uz priekšu — nekad atpakaļ!”

Trusītis atglauda ausis un — lip lip — drāza uz priekšu, viņam pakal gailis un pele. Meža vidū viņi notupās atpūsties. Bija ļoti karsti, laikam no garā s krējiena, slāpa pēc dzeramā. Un tad viņi vēl iedomājās, ka pašreiz ir brokasta laiks.

„Mani trīs pelēkie zirņi, kurus naktī apēdu pieliekamā kambarī, sen jau izbrūši,” piktēja pele Mice.

„Mans vēders no vakarvakara tukšs kā ubaga tarbiņa,” žēlojās trusis Trusītis.

„Mana skaistā tēva tēva dziesma Kikermikerkuļi lūzt vidū pušu!”

Un tad pēkšņi pele Mice sāka piktēdama vaļņānāt: „Man kāds met uz galvas čiekurus! Uz manas mazās peles galvas met lielus egles čiekurus!”

„Kas — ko — kas — tāds — tas?” arī gailis uztraucās.

„Tur kāds veļas kā kamols pa ceļu, veļas un pukst. Tieši mums virsū —”

„Un kokos kāds nelabi sācis klauzdzināt, tuk — tuk,” nodrebinajās Trusītis.

„Bail, mums visiem bail,” un viņi visi saspiedās ciešā pulcīnā un ieplestām acīm raudzījās apkārt.

„Hi — hi, mēs dodamies uz Lieldienu tirgu, uz tirgu, tirgu,” atskanēja balss gan gaisā, gan tepat uz zemes. „Sarkanā Vāvere tirgū pārdos egles darinātus čiekurus, brūnus garšīgus kā klingerus.”

„Un es, ezis Adata, nesu tirgū adatas, garas adatas, īsas adatas — ežu adatas ļoti asas!”

„Un es, dzenis Tukums, kaļu priedē uzrakstu — Visi lūgti Lieldienu tirgū aiz meža upmalā! Tuk — tuk, es, dzenis Tukums.”

Un nu — cībric, cībric, tek, tek, piks, lipata, lapata, tak, tak, skribuskrab — vis, staidzās uz Lieldienu tirgu, un trusis, gailis un pele skrēja, lēca un klupa tikai uz priekšu, arā un projām no drūmā meža.

Ai, ai! Cik te ir skaisti! Saule debesis savu apaļo galvu bija piespraudusi garām zelta staru adatām, un divi jautri cīruļi gaisā vizināja pirmās pavasara dziesmas.

„Kikermikerkuļi — mēs, gailis Peksis, trusis Trusītis un pele Mice esam jau ieradušies!” — gailis sasita spārnus un ziņoja tik skaļi, ka pasaule noskanēja līdz pat apvārsnim. Nu pašķīrās pūpoliem izgreznojušies kārkļu krūmu zari, un draugi ieraudzīja šauru taciņu, kas veda uz upmalu. Gar taciņas malām zilās puķītes — tingu tang — šūpoja zvanu galviņas, un baltās puķītes

ziedu zvanīņos auklēja medus piesūkušās bites.

Tad Peksis sadzirda tādu kā pazīstamu vistu valodu. „Ko? Steigsimies turpu — tur, kur tik neganti kladzina.” Un viņi nokļuva Lieldienu tirgus laukuma pašā vidū.

Apajā lokā, vienā otrai blakus te lepojās skaistas salmu un žagaru pītas būdīņas. Vienā tupēja vista

Klakata otrā melnā Klukste, tālāk spīdēja Tības raibā aste, un visas viņas neganti skaļi kladzina. „Klakata, klakata — izdēju lielu baltu olu —” un „Kluk-kluk, no manām olām šķijas visjaukākākie cāļi. Kam patīk cāļi, lūdzu iepirkties pie Klukstes.”

„Kur Dārte, kur Dārte?” — kliecēja kāda cita vista, un Trusītis un gailis trokšņā aizkrita viena auss. Viņš notupās blakus nošņurkušajam kakim Klaidonim, kas žēli lūdzās: „Nau-nau, itin nekā man nau —”, un lūkojās tirgus raibumā. Tur bija saradušies ļoti daudz meža zaķu, vieni piedāvāja pircējiem glītās slotiņas sasietos pūpolu zaros, citi kaisīja vistām graudus un saņēma par to olas. Kaza Grieta ar garo bārdu, drebelīgā balsi sauca: „Be-bē, kam vajadzīga olu krāsa, kam vajadzīga olu krāsa? Sīpolu mizīņas, bērzu lapīņas, alkšņu mizīņas, be-ē?”

„Ški-ški-špaks, man vēders nepanes krāsotas olas,” vēl žēlāk sūrojās kakis Klaidonis. Viņam garām gāja gāzelīgā pīle un zem spārna stiepa sudraba zviņām apkalsītu zīvi. „Pēk-pēk, mīļā pasaulīte, kam vajag sudrabu? Tīru, ļābu sudrabu, ar ko greznot svētku galdu?”

Cap! — Klaidonis izstiepās un ar nagiem jau bija iecirties zīvi. „Man garšo pati zīvis!” un — ņuru ņuru — visam tirgum par šausmām turpat laukuma vidū sāka grauž zīvtiņu, — ka asakas vien špakstēja.

Pīle vaļņānāja, zosis, garos kaklus izstiepušas, gāgāja un draudēja kakli pārmācīt, nemiers un troksnis skanēja arī no citām tirgus vietām. Gailis Peksis pārmācīja vistu Dārti, kas tišu prātu bija pārknābusi Irbes glīto olinu. Pīle bēdās nejausi uzkāpa eža adatām un nu vaļņānāja tik ļoti, ka pelte Mice bailēs palīda zem Klakatas spārna.

Un taisni šai brīdī saulī aizsedza mākonis un vējš salocīja čemurā kārkļu krūmus. Kļuva tumšs kā vakarā un sāka līt lietuvu ar cietiem krusas graudiem pa vidu.

„Vai, kur palika dieniņa, baltā galšā dieniņa?” Tirdznieki steigā slēpās krūmos, pīle iebraida upē un iebāza galvu dziļi ūdenī.

Bet negaiss ātri pārgāja un atzīlba zilās, atkal smaržoja strautiņi, atkal smaržoja zilās un baltās puķītes, pīles knābī lepojās vēl lielākā zivs, un viņa aiz lepuma pat nevarēja vairs pateikt ne savu „pēk”. Toties vistas kladzina vēl skaļāk, jo bija noticis liels brīnums. Krušas graudi bija pārcirtuši Klukstes olas, un dzeltenī pūkaini cāļi čiepstēja malu malā. Kāds pārskaatījis krušas grauds bija tračījis trusītis pašu deguna galiņu, un nu tas pampa un auga aizvien lielāks un lielāks — tik liels kā Klakatas ola.

Pele Mice domāja, ka tas ir ļoti skaisti un mīļi vēlēja Trusītis priecīgs Lieldienu svētkus!

„Lieldienas?” — un nu visi darbīgie zaķi attapās, ka gandrīz nokavētas Lieldienas — bērni palikuši bez oļām! Ātri, ātri viņi ķēra pilnos olu grozus un tārņos, pārmeta pleciem pūpolu slotiņas un spruka katrs uz savu deves pusī.

Arī gailis Peksis, pele Mice un trusis Trusītis domīgi saskatījās: „Kā būtu, ja mēs dotos atkal mājup? Varbūt skopais saimnieks mūs gaida ar gardāku svētku kumosu?” Žēl, ka nu pasakai pienākušas beigās, un tik strupas turklāt. Bet ko lai vēl stāsta, ja tirgus laukums palicis pavisam tukšs? Visi aizskrējusi mājās svētkus gaidīt.

Nu tad — priecīgas Lieldienas!

Mežā vēl gulēja garas ēnas un biežokņos kuša izkurtējuši sniega spilveni. Gailis neuzticīgi pašķībe galvu uz vienu un otru pusi. Koki — gaļi un tievi, resni un liki, it kā Peksi kaltinādami stāvēja rindu rindās uz vienas stumbra kājas, un viņu ķeburainās zaru galvas, augstu gaisā iemērkotas debesu zilumā, nelabī šņāca. „Tieši tā kā skopais saimnieks dziļākā naktī miegā”, apgalvoja pele Mice. Tas bija pavisam nepatīkams un drūms mežs.

„Te var tikai apmaldīties un nokļūt lapsas nagos”, sprieda gailis. Pele Mice aizdomīgi ostīja gaisu: „Nakti ir drošāki, tad visa pasaule

Marta Degaine

Lieldienu steigums

Kluk! kluk! kluk! No kaudzes izlien vista, groza galvu, krata spalvu — Kā ar aklumu tā sista.

Kā! kā! kā! Te gailim acis bolās: „Kur tu liki? Kur tu liki līdžā dētās olas?”

„Mem! mem! mem!” sauc Pēcis lielā priekā: „Baltā Gaiga, skaļi kļāgā, nu būs olas pilnam siekā!”

Brica bric! Nāk zaķene kā sista, paleo šurpu, paleo turpu: „Saki, kur te dēj tā v.sta?”

Ja! ja! ja! Klāt Lieldienas kā liktas! „Olas rodiet! Olas dodiet!” namā mātes sauc it piktas. — Cib! cib! cib! Slepus perētis salmu kaudzē, nu būs tracis: olām — acis! Lieldienas sveic jauna audze.

Marta Degaine

Lieldienu steigums

Kluk! kluk! kluk! No kaudzes izlien vista, groza galvu, krata spalvu — Kā ar aklumu tā sista.

Kā! kā! kā! Te gailim acis bolās: „Kur tu liki? Kur tu liki līdžā dētās olas?”

„Mem! mem! mem!” sauc Pēcis lielā priekā: „Baltā Gaiga, skaļi kļāgā, nu būs olas pilnam siekā!”

Brica bric! Nāk zaķene kā sista, paleo šurpu, paleo turpu: „Saki, kur te dēj tā v.sta?”

Ja! ja! ja! Klāt Lieldienas kā liktas! „Olas rodiet! Olas dodiet!” namā mātes sauc it piktas. — Cib! cib! cib! Slepus perētis salmu kaudzē, nu būs tracis: olām — acis! Lieldienas sveic jauna audze.

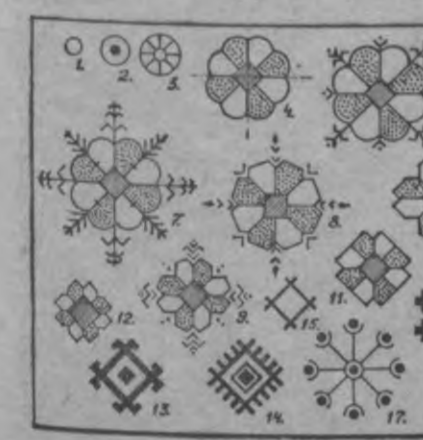
Kā rotāsim Lieldienu olas?

Saulīte ir viens no viskrāšņākajiem latviešu rakstu elementiem. Pirmatnējais saules simbols ir rats, ritenis, no kura veidojies mūsu raksta elements. Viņa vienkāršākais veidojums ir aplis vai aplis ar punktu vidū. Plašākā veidojumā saulīte sastāv no trim pamatelementiem — rumbas, aploces un spieķiem. Šos elementus, arī dažādi pārveidotus,

sastopam katrā saulītes veidojumā. Apajās saulītes mēdz saukt par Krustpīls saulītem, kas, neraugoties uz lauztām formām, ietilpst apli un raksturīga ar rumbas lielumu attiecībā pret visu laukumu. Aušanas tehnikas iespaidā izveidojušās saulītes dēvē par četrstūrīnām saulītem. Galvenās īpatnības: aploce pieņemusi kvadrāta veidu, spieķi izvirzījušies ārpus aploces, pie maziem veidojumiem zūd arī rumba.

Īpatns izveidojums ir Diž-Pērkoņes, vai Dundagas saulīte. Īpatnība — aploce sadalījusies un no tās palikuši tikai fragmenti.

Lieldienu priekšvakarā palūkosimies, kurus no šiem rotājumiem izvēlēsimies svētku olām, lai godīgu gaidu būtu jauks un reizē latvisks.

Kalifornijā Lieldienu saule spīd siltāka un spožāka nekā Grēvenē vai Hochfeldā. Mazais Jānītis, kas Latvijas saulī nekad nav redzējis, no tālās aizjūras zemes sūta daudz labdēnu svētkos visiem latviešu bērniem svešumā. Varbūt kādās citās Lieldienās viņi varēs krāsot zaka sanestās olas pašī savā zemē. N. Ozoliņa uzņēmums.

Rūta Skujiņa

Vingrošana zveju bērnu dārzā

Pietīks dziedāt, pietīks kļāgāt, tagad sāksim vingrot, staigāt”, saka vadītāja gudri.

Mazie rindā stājas mudri. „A — ū! nekāp man uz astes! Labāk ej un sēd’ uz kastes”, zilonēns ar slaidu loku ēzēlīti kā ar roku, projām stumj ar snuki cietu. „Meklē citam blakus vietu!”

„Mieru, mieru! Rindā knaši!” uzsauc vadītāja braši, iestumjot kā teju mazu ēzēli starp zaķi, kazu.

„Sojot, sojot, veiklāk, drošāk! Leo, cilā kājas mošāk! Duksi, Incim mieru liec! Zēt, stāvot nepaliec! Pīlēns mucā peldēt drikst. Citi nē, ka nenoslīkst. Dzeguzēn, tu ar’ ko darī! Kokā takti zvanīt vari.”

„Ku-kū, ku-kū! Mau un vau!” rindā čupā atkal jau.

Kas tur kūlejo un spricējas, pats ap savu asti griežas? „Ezēlen, kur tevīm prāts, Atkal blēpas darīt sāc!”

— „Mijā kundze vadītāja, Kazīņa man blakus gāja, es ar asti tai mazliet pieskāros, lai ātrāk iet. Te nu abiem mums par bēdām, netiekam mēs vairs no pēdām. Ne ar zobiem, ne ar nagiem, nevar asti atraut ragiem. Ansējusies kā ap koku. Lūdzu, neturiet to joku.”

Kamēr asti vaļā raisa, citi slepus jokus taisa. Lācēns mucai kļātu gājis, un uz pakājām stājis, liel lūkojas un kautri kā tur pīlēns peldas jautri. Viņš ar’ mazliet pamēģinās — kāds ir ūdenis, tad zinās.

Augšup rāpjas pūzdams, eidsdams, un uz galvas mucā gvelzdams. Pīlēns kļēgdams laukā mūk: „Lācis mucā, glābjiet! Lūk!”

Pleskrien bāla vadītāja. Citi zvēri apkārt stāja. Ūdens saka: bul un mur, lāci nemāna nekur. Kad to nevar sniegt ar roku, atnes tīktu, spāni, koku. Citi makšķerē, cits smej,

beidzot lāci laukā ceļ. Slapjš un sarāvēs, tas drūmi lūkojas, kur tuvāk krūmī.

Vadītāja teic: „Nudien, dumjš ir zvērs, kas mucā lien. Tā tik tādai lipu-ļepu pīlei der, kam nava ķepu. Ko teļis mātēl, tētis sivs?”

„Priečasies, ka puika dzīvs!” — sauc no zara dzegūzēns.

„Sācis: tas tik ir man zēns! Iztukšojis medus kāri reiz tas jūrai peldēs pāri!”

Pašam lācēnam gan šķiet — ne ko lielī te, ne smiet. Zināt dabūjis šo grēku, tētis kļēgs pa visu ēku: „Nav no tevis vairāk prāta kā no cirvja, slotas kāta! Peldēt neprot, mucā veļas, ļauj, lai ūdens mutē smejas!”

Tagad slapjš lāču zēns saulē sēd kā jēriņš lēns.

KULTŪRAS CHRONIKA

Čellists prof. Alfreds Ozoliņš ieradīs ASV un jau sniedzis koncertu kādā Sirakūzu baznīcā. Laikraksti profesoram vēltījuši izcilu ievēribu.

Pianiste Veita Gravīte Delle, kas apmetusies Kolorado Springā, paguvusi jau vairākkārt koncertēt, spēlējot latviešu autoru darbus. Viņas studijā pašreiz mēcās 18 audzēkņi.

Daljamatniecības izstrādājumu izstādi ASV lielākās pilsētās nolēmusi rīkot amerikāniete Mērija Hīkija, kas pavadījusi ilgāku laiku Eiropā un iepazīņusies ar baltiešu daljamatniecības darbiem. Izstāde, paredzams, notiks pēc mēneša un interesenti var pieteikties pie Mrs. N. I. Hickey, 5521 S. Kimbark, c/o James Sled, Chicago, III.

Dziedātāja Līna Karlone un pianiste Edite Timmermane nule koncertējušas Montreālā. Sarīkojumā ieradies arī nēcērēti liels skaits kanadiešu par pārsteigumu „ākslīnīcēm un koncerta rīkotājiem.

Rakstnieks Alfreds Dzijums nule ieradies Zviedrijā.

Baritons Dzintars Veide sekmīgi izturējis konkursa pārbaudījumu un saņēmis stipendiju Melburnas konservatorijā.

ZEME, KUR VISUS LAUKU DARBUS VEIC TIKAI VIRIEŠI

VEROJUMI BEĻĢIJAS LAUKSAIMNIECĪBĀ

Parasti domā, ka tik industriālīzētā zemē kā Beļģijā lauksaimniecība ir vāji vai pavisam maz attīstīta. Patiesība tomēr ir pavisam cita. Atceros, ka pirms vairākiem gadiem, eksaminējoties saimnieciskajā ģeogrāfijā pie doc. Lejassausa, viņš man noprasīja: kurā valstī visvairāk nokul kviešu no ha? Izmiņējos visas ievērojamākās kviešu zemes pasaulē, bet neviena atbilde nebija pareiza. Beidzot docents pateica pats — tā esot Beļģija. Par šo atbildi patiešām biju pārsteigts un, redzēdams manu neticīgo sejas izteiksmi, viņš pārādīja man jaunāko lauksaimniecības statistikas grāmatu, kas šo atbildi apstiprināja. Tagad, kad jau esmu nodzīvojis Beļģijā vairākus gadus, un man ir bijusi arī praktiska izdevība tieši iepazīties ar saimniecības lauksaimniecību, minētā docenta atbilde ir vairāk nekā apstiprinājusi.

Galvenie Beļģijas lauksaimniecības apgabali, kas dod tirgum visvairāk ražošanu, ir Brabantas un Namīras provincas. Flandrijā un tātad Beļģijas austrumu apgabalos lauku saimniecības ir sīkas. Lielās ģimenes šeit pašas patērē savas saimniecības ražojumus. Brabantas un Namīras provincēs saimniecību lielums jau ir 25—50 ha un vairāk. Zeme — smilšains māls. Ievērojot vēl caurmērā ļoti siltās ziemas, kviešu sējumu te gluži nekas neapdraud. Ir patīkami vasaras otrā pusē braukt cauri šiem apgabaliem, kas ar kviešu druvu bagātību tik ļoti atgādina mūsu Zemgali. Galvenās šeit audzētās kultūras ir: kvieši, auzas, līni un cukurbietes. Pa retam redz mīezus, kartupeļus un dažādus eļļas augus.

Zeml apstrādā ļoti rūpīgi pēc agronomu norādījumiem. Lauki visi meliorēti. Nezaļu laukos nerēdz. Sakarā ar seklajām kūtim kūtmēsliu ļoti maz, un jo pietiek tikai saknauģiem. Galvenais mēslējums ir minerālmēsli. Rūpīgā zemes apstrādāšana un bagātīgais mēslējums tad arī dod tādas ražas, ka dažu rudenī pat grūt visu novākt.

Zemes apstrādāšanu, ražas novākšanu un arī darbus sētā veic vismodernākajām mašīnām, kuru dzinēja un vairojspēks ir elektromotori, traktori un pa daļai arī vēl zirģi. Visu labību plauj ar kombainiem. Pēc kulšanas salmus un pelavas parasti sadedzina. Lopbarībai salmus nelieto.

Linkopībā Beļģija ieņem ievērojamu vietu visas Eiropas mērogā. Šeit ir saimniecības, kas ar līniem apšēj pat vairāk desmit hektāru lielas platības. Latvijā pēdējā laikā liela audzēšana sāka apskāt nepietiekamā un dārgā darba spēka dēļ. Ne tā tas ir Beļģijā. Racionālā līnu novākšana un apstrādāšana te neprasa vairāk darba kā citas kultūras. Līnus nopļūc ar mašīnu, novāc sēklas, un stiebrus sakrauj uz lauka kaudzēs, kur tie dažkārt stāv līdz nākamajai vasarai. Tad pie kaudzēm piebrauc līnu fabriku automašīnas un līnus aizved Nenotiek ne mērcēšana, ne balināšana — to visu veic fabrikās.

Lielajās graudkopības saimniecībās pastāv arī zināmā mērā lopkopība, bet tā nav šo saimniecību galvenā nozare. Govju parasti ir 12—18, bet liels skaits jaunoļu. Jaunoļu audzēšana šeit ir svarīgs lauksaimniecība ienākumu avots. Latvijā, izņemot zirģus, šis panēmians neatmaksājās, jo katrs lauksaimnieks izaudzēja pats savu gūnmāpuku. Šeit turpretī jaunoļiem daudz noņēmju Beļģijas rūpniecības apgabalos, kur stargrāktuvēm un fabrikām atrodas pāris ha lielas saimniecības. Govis šeit ievēd pat no Holandes. Tādēļ arī labas, jaunas piena govīs ir ļoti dārgas — 12.000—18.000 fr.

Cūku audzēšana šeit nav sevišķi izplatīta, lai gan cūku sugas augstvērtīgas. Tam par iemeslu laikam apstākļi, ka beļģi nav lieli cūkgaļas ēdēji, un tā te lētiāka par vērsa gaļu. Dažas saimniecības nodarbojas arī ar zirģu audzēšanu, bet jaunu zirģu cenas stipri zemākas par labas piena govju cenu (8.000—10.000 fr.). Jāpiezīmē ka šeit zirģus un kumēlus uzdērk miesnieki, jo zirģa gaļa pieder pie beļģu nacionālajiem ēdieniem.

Beļģu lauksaimnieks nevar sūdzēties par darba spēka trūkumu. Laukstrādnieki „nebēg” uz pilsētām, jo mehanizētais darbs, normētais darba laiks (10—11 st.) un samērā augstās algas saista strādnieku uz laukiem. Sacītais, protams, attiecas tikai uz lielajām saimniecībām.

Vasarā darbs sākas pl. 5 rītā un beidzas pl. 6 vakarā ar vienas stundas pusdienas pārtraukumu. Dienvidu mūsu izpratnē šeit nepastāv. Ir daudz tādu strādnieku, kas saimniecībā nemaz nedzīvo, bet katru rītu ierodas darbā no netāļās pilsētiņas, tātad kā fabrikā Raksturīgi, ka šeit saimniecībās nav kalponu mūsu izpratnē, bet viss algotais darba spēks ir vīrieši. Tie apkopj lo-

pus, tira kūtis, slauc govīs (pa lielākal daļai ar mašīnu) un izdara visus citus sētas apkopšanas darbus. Istabu tīrīšanu un ēdiena pagatavošanu parasti veic saimniece. Arī pie lauku darbiem, pat viskarstākā darba laikā, jūs sievieti redzēsīt ļoti retos gadījumos.

Laukstrādnieku atalgojums samērā ar nekvalificēta fabrikas strādnieka algu, ir stipri augstāks. Pie visa brīva laukstrādnieks šeit saņem 1800—2400 fr. mēnesī. Pēc vēlēšanās viņš savu algu var saņemt katru nedēļu, tātad kā fabrikās. Pat kvalificētām pilsētas strādniekam grūti 4ādu summu mēnesī atlīdzināt. Ja kāda ģimene var atrast saimniecībā dzīvokli, tad arī sievai iespējams kaut ko piepelnīt klat, un tadā gadījumā šo cilvēku tirs ienākums jau būs 3000—3500 fr. mēnesī. Par šo apstākli būtu vērts padomāt tām latviešu ģimenēm, kas gribētu atrast darbu ārpus ogkraktuvēm. Gribu atzīdīt, ka „lēciens” no laukstrādnieka darba uz savu specialitāti būs vieglāks nekā no raktuvēm.

Beļģijas lauksaimniecība atmaksājas ļoti labi, pat ļoti labi. Latvijā bija lauksaimniecības ražošanu pārprodukcija, tādēļ cenas tiem bija zemas. Beļģija turpretī ar saviem lauksaimniecības ražojumiem var apmierināt ļoti ja ceturto daļu pieprasījuma. Tādēļ arī cenas turas augstu, un valdībai nekādas piemaksas lauksaimniekiem nav jādod. Beļģu lauksaimnieks savu bilanci var nobeigt katru gadu ar ievērojamu atlikumu.

Vēl daži vārdi par beļģu zemnieku sētu īpatnībām. Ļoti raksturīga parādība, ka lauku ciematos nevienam saimniekam nav visi tirumi vienkopus. Ar 1—2 km atstarpī tie atrodas izkaisīti uz visām debess pusēm. Dažreiz, lai sasniegtu savu tirumu, jāšķērso 3—4 citi īpašumi. Tas, protams, stipri apgrūtinā tirumu apstrādāšanu, un tādēļ nav jābrīnās par lielajām laucinieku darba orēm. Ar tām vismaz var vienā braucienā vairāk aizvest vai pārvest, un garais brauciens nav tīri vēlīgs. Tīcamu izskaidrojumu šai neērtajai tirumu izvaidīšanai man nav bijis iespējams dabūt. Varbūt tas radies mantinieku dēļ vairāku paaudžu secībā.

Salīdzinot ar latviešu zemnieka sētu, Beļģijas sētai jau stipri rūpnieciskais raksturs. Mājas pa lielākal daļai atrodas ciematos, gan ne tik saspiestas kā Vācijā un Krievijā. Ēkas celtas kvadrāta veidā ar pagalma vidū neiztrūkstošo mēsu krātuvi un dzelzs vārtiem, kas naktī noslēgti. Augļu koku pie mājām ļoti maz, un par viņu kopšanu nevienas nerūpējas, izņemot tās saimniecības, kur arī augļu dārzis ir peļņas avots.

O. Krādzīņš

Divi pareģojumi piepildījušies, bet trešais?

Hanovera (j). — Kamēr Eiropā un Amerikā cilvēki pēdējos gados arvien biežāk mēdz jautāt: vai būs vēl trešais pasaules karš? — tikmēr Āzijā plašas iedzīvotāju masas par jauno kara tuvošanos pilnīgi pārliecinātas un jautā vienīgi: kad šis karš sāksies? Pēc šejienes vācu laikrakstu ziņām minētā pārliecība sevišķi izplatīta budistu vidū. Tā balstās ne tik daudz uz loģikas apsvērumiem, bet gan uz kādu Tibetas mūku pareģojumu 1948. gadā, kas tālos Āzijas apgabalos atrādīs dzirdīgas ausis un ticīgus prātus.

Augstū Tibetas kalnos atrodas slavenais klostēris Nechnunga — kaut kas līdzīgs sengrieķu Delfiem. Šis Himalaju zemes valdnieks — „uzvaras dimants” dalālama — nespej nevienu svarīgu solī. Iepriekš neprāsīdams Nechnungas gudro padomu. „Tibeta pazaudēs savu neatkarību, ja neticīgu plūdī netiks apturēti.” — tā sākās Nechnungas mūku pareģojums priekš 2 gadiem, aicinot zemi brunotis aizstāvēšanās cīņai. Orēkula turpinājumā paziņots, ka Tibetai, kas pašu spēkiem uzbrucēu apturēt nespēj, nāksot palīgā dievi un Austrumāzijas notikšot dzijas pārmaipas visā pasaulē politikā.

Tūlī pēc šī pareģojuma Tibetas dalālama lika noslēgt zemes robežas. Interesanti atzīmēt, ka šajā gadāsimtenī Nechnungas gudrie līdzīgu pareģojumu izteikuši jau divas reizes, pie kam abos gadījumos sekojusi robežu noslēgšana. Pirmais pareģojums notika 1912. g. — divus gadus priekš pirmā pasaules kara sākuma. Otrs — 1937. g. atkal tieši divus gadus priekš lielā pasaules konflikta sākuma. Uz analogijas pamata tad mīļoniem āziātu tic, ka šogad jāšākas trešajam pasaules karām.

Kur politiskie bēgļi paliek Berlīnē

„KATRS LATVIETIS IR KOMUNISTU APDRAUDĒTS.” SAKA AUGSTS IEREDNIS KUNO FIŠERA IELĀ

Berlīnē ir kāda maza ieliņa, kas pēdējos pēckāra gados kļuvis par vienu no vispazīstamākajām. Tā ir Kuno Fišera iela. Rietumu sektorā var droši prasīt katram policistam, kur tā atrodas un kā turp nokļūt, austrumu sektorā turpretī to darīt ir bīstami. Kuno Fišera ielā atrodas rietumu magistrāta politisko bēgļu kontroles un aprūpes daļa. Padomju varas licencētie laikraksti sauc šo iestādi gan par ārzemnieku leģionāru vervēšanas centru, gan fašistu „glābšanas laivu”. Šī lamāšana, tāpat kā Staļina un komūnisma arvien skajāka slavēšana, nespēj apturēt uz Berlīnes rietumu sektoru plūstošo bēgļu strautu. Protams, ne katram izdodas tikt cauri pēdējā laikā gandrīz piekārsotam tautas policijas kontrolpostēnu tīklam austrumu joslas virzienos, uz ceļiem un austrumu sektorā.

Kuno Fišera ielā katram bēglim vajag pierādīt, ka tas ir austrumu terora režīma apdraudēts, bet ne katram tas iespējams. Daudz ir tādu, kas pametuši visu un, kaļu dzīvību glābjot, nav varējuši pat no tuvīniekiem atvadīties, par pierādījumu sagādāšanu nemaz nerunājot. Dažiem tic dažiem netic. Pēdējo ceļš ved uz cīpas grupu pret neclivību.

Kad cīpas grupa drīz pēc nodibināšanas isā laikā kļuva plaši pazīstama austrumu joslā un tās bezkompromisa cīpa ar komūnismu rada piekrīšanu un atsaucību turienes iedzīvotājos, daudzi politiskie bēgļi griežas pie tās ar lūgumu pēc palīdzības. Tādu lūdzēju skaitam patstāvīgi pieaugot, pagājušā gada februārī cīpas grupā sāka darboties padomdošanas daļa politisko bēgļu jautājumos. Zinot, ka tās rīcībā ir ļoti plašs materiālu krājums par MVD, tautas policijas un SED varas metodēm un politiskās drošības apstākļiem gandrīz katrā austrumu joslas fabrikā, uzņēmumā, iestādē un organizācijā, visas rietumu sektora policijas un administratīvās iestādes respektē cīpas grupas atzinumu un lēmumus. Ja arī katrā atsevišķā gadījumā nav iespējams konstatēt, ka bēglis patiešām bijis apdraudēts, tad nereti viņa lūgumu piešķir politiskā bēgļa statusu izšķir pozitīvi.

Dēkaiņiem un kriminālistiem visai reti izdodas iegūt politisko bēgļu „mandātu”. Par spriegliem runājot, jāsaka: uz Berlīnes rietumu sektoru tiem ceļš nav aizsprostots, bet Kuno Fišera ielas iestāde un cīpas grupa visiem spēkiem pūlas, lai tie neiekļūtu Berlīnes politisko bēgļu nometnēs. Austrumu sektora varas iestādes ļoti interesējas par politisko bēgļu nometņu iemītniekiem. Par katru šo iestāžu rokās nodotu bēglī nodevēji saņem „asins naudu”. No izdevīgām vietām bēglus fotografē ar teleobjektīvu aparātiem un cenšas izspiegt viņu vārdus, tautību un citas ziņas. Pastaigas gājējus uz austrumu sektoru katram politiskajam bēglim saistīts ar vislielāko risku. Pārgalvīgu gājēju netrūkst, bet netrūkst arī tādu, kas pazūd bez vēsts.

Caur dzelzs aizkaru „izlīdušiem” ārzemniekiem nav jāiztur tik stingra pārbaude kā vāciešiem. Raksturīgi šajā ziņā ir vārdi, ko man teica kāds augstāks Kuno Fišera ielas darbinieks, kam nebija iesniedzis rakstisku paskaidrojumu, kāpēc esmu atstājis austrumus. „Man pietiek ar to, ka es tagad zinu, kas jūs esat. Katrs latvietis ir komūnistu apdraudēts.” Apmēram tādā pašu mērķa pielieto arī no Padomju savienības satelītu valstīm atbēgušiem ļaudīm, politisko bēgļu statusu piešķirot. Cīpas grupā jāatrodas tikai tiem ārzemniekiem, kas bljuši kādā austrumu koncentrācijas nometnē un var sniegt par turieni svarīgas ziņas. Toties nesalīdzināmi grūtāks nekā vāciešu ir ārzemnieku bēgļu ceļš uz Berlīni.

Visvairāk bēgļu nāk no Polijas. Jau pirms robežas sasniegšanas tiem jāpārvar ap 15 kilometru plata t. s. aizliegta josla kur dienu un nakti staigā sargi. Pašai robežai tikt pāri visgrūtāk. Tur ļoti daudz sargu, dažās vietās pat uz katriem 50 metāriem viens dubultpostenis, daudz automātisko ieroču līdz, sargtorņu ar projektoriem un vietām arī dzelzlonstieņu žogi. Kad bēglis jau atrodas Odesas viļņos, briesmas vēl nav garām. Kāda pie Katļinas noslēpkavota poļu maijora dēls bēdzis reizē ar trim citiem poļiem. Viņi pamani, kad peldējuši jau pār Odeu un tūlīt sākušas spindzēt lodes. Vācijas krastu sasniedzis maijora dēls viens, pārējie nošauti. Līdzīgu gadījumu netrūkst, bet, neskatoties uz to, netrūkst arī vīru, kas tomēr riskē, lai nokļūtu rietumos. Tāpēc arī ārzemnieku skaits Berlīnes politisko bēgļu nometnēs pastāvīgi aug.

Pasaka un dzīves īstenība

Francijas Impresijas

Kurš gan nav kādreiz vēlēies — kaut man būtu tā naudiņa, kas gul jūras dibenā; bet — cik pasakaina šī vēlēšanās, tikpat neiespējama tās piepildīšanās. Tomēr mūsu laikos tas dažkārt mēdz notikt. Francijā, piemēram, ļoti atpazīgu vēlēšanos autorēm reizi gadā katrā lielākā pilsētā rīko sacensības un uzvarētājas kronē par „vienas dienas karalienēm”. Šīs vēlēšanās var būt asprātīgas vai itin ikdienišķas, bet — galvenais — tām jābūt vienreizīgām.

Pēdējos gados viena tāda bijusi — visu manu bērnu un bērnu bērnu sapulcināšana, autore 68 g. v. elzasiete, un rezultātā šis pulcēns bijis tieši 88 dvēseles! (Sacensības rīkotāji apgalvo, ka nav šo skaitļu sakrīšanu zinājuši). Vai atkal — es vēlēšanos lidojumu saviem mazajiem dvīņiem, kas slimo ar garo klepu! Un raugi — pirmajā izdevīgajā dienā Air-France lidoziņš piebrauc pie nabaga mežsarga mājiņas, saņem dvīņus ar māti, aizved uz tuvāko lidlauku un veselas 4 stundas „vizina” pa zilo gaisa okeanu.

Kādas pilsētas sacensībā šogad „karalienē” laimēja vesulu nedēļu Nicā karnevāla laikā, ar ieeju visos sarīkojumos un ar tērīņu ta’os (ja „karalienē” izrādītos precējusies, tad, protams šie labumi pieejami kopā ar vīru). Kāda jūrnieka sieva

vēlējusies būt pastāvīgā kontaktā ar savu vīru un laimējusi amatiera radio raidamstaiciju; citur kāda 18 g. v. bārenīte, vienīgā savu jaunāko brāļu un māsu apgādiece, vēlējusies izģiūt savu brāli par inžineri un — skat’ — laimējusi šo iespēju ar stipendiju un pansiņu kādā mācības iestādē.

Vai nu tas īsti vai netīsi, bet līdz šim man zināmos gadījumos šī laime skārusi tieši materiāli ne visai turīgas vai pat īsti mazturīgas ģimenes sievietes, tā ik gadus apliecinot vairākus simtus ģimeņu ar vērtībām, pie kuņģam tās citādā ceļā netiktu.

Varētu jautāt, vai t. s. „mazais cilvēks” Francijā vēl var izīti vai vienīgi dzīvību vīkt? — Šie 5 pēckāra gadi Francijā attīstījuši sevišķi īpatus dzīves apstākļus, kas vēl tagad nav normālizējušies, gandrīz varētu teikt, izpatās tālāk. Pagājušā gada beigās beidzot atceļa visus pārtikas ierobežojumus, un tagad katrs var pirkt, ko un cik grib. Prakse rāda, ka pērk gan, bet . . . stipri apdomātos daudzumos. Tam par iemeslu ir nesamērīgas attieksmes strādnieku, biroja darbinieku un ierēdņu ienākumos no vienas un tirgotāju un dažādo starpnieku peļņā no otras puses. Lauksaimnieks par saviem ražojumiem saņem samērā vismazāk Liela starpība pārtikas cenās ir arī dažādās valsts daļās, ko izmanto starpnieki, kas peļņu bāz savās kabatās.

Latvieši Kolmas raktuvēs

Jauna, holandiešu E. Liperes sarakstīta grāmata par dzīvi Padomju savienības cietumos un darba nometnēs nesēn iznākusi Sveciē. Tā saucas „Vienpadsmit gadi paļomju cietumos un nometnēs”. Autore aprakstījuši izstūto dzīvi Kolmas vergu nometnēs un raktuvēs, kur nokļuvuši arī daudzi latvieši. Kolmas apgabalā, rietumos no Ochotskas jūras, kas pirms divdesmit gadiem bijis tikpat kā neapdzīvots, tagad uzturas ap 300.000 izstūto. Vīrieši nodarbīnāti raktuvēs, bet sievietes ceļu būvēs vai mežu darbos. Dzīves, darba un klimatiskie apstākļi (ziemā līdz — 63 gr.) tur ļoti smagi, uzturs vājš un mirstība liela MVD, kas šo apgabalu pārvalda, arvien piegādā jaunus darba vergus.

Autore, kas pati kō komūniste nokļuvusi Krievijā, drīz pati zaudējusi uzticību un nosūtīta uz Kolmas raktuvju rajonu. Tur viņa, sniedzot ārstniecisko palīdzību ieslodzītajiem, varējusi apmeklēt daudzus cietumus un nometnes un redzēt visu rūgto īstenību. Pēc laimīgas izkļūšanas no Padomju savienības Liperē vairs nav pat domājusi par komūnismu. Viņa apraksta arī ASV salonboļseviķa Vollesa apmeklējumu Kolimā, kas vēlāk amerikāņu presē tik ļoti cildināja Krieviju. Holandiete savā grāmatā turpretī raksta tieši par to, ko Volless nav redzējis vai apzināti noklusējis.

Jau 350 jūdžu garais ceļš no Madaganas līdz zemes iekšienēi prasījis daudz tūkstošu cietumnieku dzīvību, tikpat daudz viņu nomocīti šachtās un karceros, par ko, protams, Vollesa laipnais uzņēmējs, nometnes komandants Nīkišovs viņu nav informējis. Amerikāņa apmeklēja laikā pat nometņu vārti un laiku bijuši atvērti, bet ieslodzītajiem rādītas filmas, lai viņi neizkļūtu Tuvējo veikalu logi bijuši precu pārpildīti, taču ne pārdošanai, bet amerikāņu maldināšanai. Vecākie vergu strādnieki, kas savu soda loīku tomēr izcietuši un kļuvuši invalīdi, tikuši no nometnēm arī atlaisti un nometināti kā kolonisti. Jaunākie tomēr kā nepieciešami specialisti atstāti vergot. 1944/45. g. soda nometnēs nonākuši arī bij. krievu gūstekņi no Vācijas, republikānie DP un piespiedu kārtā atstūtie.

E. Kete

Francijā, martā. A. Pārums

JIEMĒOTĀS GAITĀS „Zinātņu korifejs” Džo izgudro A un H bumbas. E. Rīrdāna zīm.

Eiropas tautām jārikojas, kamēr vēl nav par vēlu

ASV augstais komisārs sagaida krievu ofensīvu Berlīnē —

— Dr. Adenauers lūdz drošības garantijas Rietumvācijai

Londona (D). — Sabiedroto politika Rietumvācijā, kas saistīta ar Eiropas aizsardzību un drošību, pēdējās nedēļās kļuvis par vienu no galvenajām problēmām Vašingtonā un Londonā. Vācijas jautājumam sevīši ievērojamu veltī amerikāņi. Pēc tam, kad vācu federālās valsts ministru prezidents Dr. Adenauers trīs intervijās ar INS šefkorespondentu Kingsberiju Smisu ierosināja noorganizēt Rietumvācijas un Francijas saimniecisko ūniju un minēja trīs prasības, pēc kurām Bonna būtu ar mieru iestāties Eiropas apvienībā, amerikāņu augstais komisārs Džons Mekkljojs otrdien Londonā deklarēja savu viedokli. Tā kā viņš runāja kā amerikāņu politikas pārstāvi Rietumvācijā, Mekkljoja tezes uzskatāmas arī par Vašingtonas oficiālo atbildi.

Amerikāņu augstais komisārs teica runu Svētceļnieku apvienībā, ko Londonā nodibināja 1902. gadā, lai veicinātu draudzīgas attiecības Lielbritānijai un Savienoto valstu starpā. Viņa runa iedalāma trīs daļās — austrumu briesmu attēlojumā, dek-

larācijā, ka amerikāņi un rietumu sabiedrotie Berlīnē paliks un ierosinājumā nekavējoties piesaistīt Vāciju Rietumieropas tautu apvienībai. „Pēc kara beigām mēs cerējām, ka četras sabiedrotās valstis varēs sadarboties, lai sadziedētu kara un tiranijas brūces,” teica Mekkljojs. „Tomēr gadu no gada Kremļa tikai mēģināja padziļināt plaisu austrumu un rietumu starpā. Vācijā šīs vēsmes pieņemšanas drāmātisku formu. Padomju savienības vienīgais mērķis ir arī Vāciju padarīt par savu vasi.” Amerikāņu augstais komisārs tālāk norādīja, ka krievi izmanto tās pašas metodes, ko nacionālsociālisti — maršētāju jaunatni, milzīgas masu sapulces, opozīcijas apspiešanu un pastāvīgas vajāšanas. Neraugoties uz Maskavas solījumu iznīcināt Vācijas militārisma, austrumu joslās policijas aizsēdē krievi atkal atjauno vācu armiju.

Sforca citēja kādu itaļu sakāmvārdu, kas skan: „Kur ir vara, tur ir arī atbildība.”

Ka Mekkljojs pašreizējo situāciju Vācijā uzskata par nopietnu, liecinātas, ka viņš, uzturēdamies Vašingtonā, pieprasīja no kongresa 30 miljonus dolāru, lai realizētu vācu tautas pārskološanu par istiem demokrātiem. Šo prasību Mekkljojs pamatoja ar informāciju, ka krievi nav atteikušies no saviem nodomiem sagrābt visu varu arī Berlīnes sektoros. Ievērojot pašreizējo Padomju savienības spiedienu pret rietumiem, Kremļa noteikti tic, ka viņš savus nodomus varēs arī realizēt. Oficiālajā paskaidrojumā, kas publicēts šīs dienas Vašingtonā, tālāk citēts augstā komisāra uzskats, ka amerikāņi pašreiz atrodas kritiskās situā-

Darba pārtraukuma dēļ spiestuvē Lieldienu laikā mūsu laikraksts nākamā nedēļā iznāks ceturtdien 13. un sestdien 15. aprīlī.

cijas priekšā, jo Vācija vēl joprojām ir visas padomju ekspansijas centrā.

Visā šai notikumu kompleksā iekļaujas arī Dr. Adenauera speciālintervija UP Eiropas lietu viceprezidentam Bredfordam. Savā privātajā mītnē ministru prezidents amerikāņu žurnālistiem paskaidroja, ka Atlantika pakta nepietiks, lai glābtu Eiropu. Vācu generāļi šauboties, vai ASV aviācija būs spējīga noturēt padomju divīzijas pašreizējās robežās. Tālāk Dr. Adenauers burtiski teica: „Es esmu pārliecināts, ka Amerika neizmanto visus savus spēkus, lai pasargātu Eiropu. Bet vecais kontinents Savienotajām valstīm patiesi nepieciešams.” Intervijas beigās vācu federālās valsts ministru prezidents atkārtoti lūdz drošības garantijas, jo Vācijas liktenis būs arī pārējo Eiropas tautu liktenis. Beigās Dr. Adenauers vēl pieminēja, ka viņš uzskata Vinstonu Čerčilu par šolaiķu lielāko valstsvīru, kam skaidra politiskā attīstība nākotnē.

Ečesons pret Vācijas apbruņošanu,

BET REINO PRASA VĀCIEŠU PIEDĀLĪŠANOS AIZSARDZĪBĀ

Vašingtona (C). — Ārlietu ministrs Ečesons trešdienas preses konferencē paziņoja, ka amerikāņu politika atbalstīs Rietumvācijas iesaistīšanu Eiropas padomē, un ka ASV izšķiršanās nepieļauj Vācijas atkalapbruņošanu. Toties politiskās aprindās valda pārliecība, ka Londonas konferencē maijā Ečesons prasīs tērauda kontingenta paaugstināšanu Rūras rūpniecībā.

Trešdien Rietumvācijas federācijas kanciers Dr. Adenauers apspriedās ar Mekkljoja vietnieku ģenerāli Heisu un sēru Brajanu Robertsonu. Sarunas notikušas par tērauda rūpniecības un citu vācu uzņēmumu darbības paplašināšanu.

Bijušais Francijas ministru prezidents Reino atkārtoti deklarēja, ka viņš iestāties par Rietumieropas armijas izveidošanu un prasa, lai tauti atļautu piedalīties arī vāciešiem. Bez vāciešiem nopietna aizsardzības sistēmas radīšana neesot iedomājama.

Berlīnē nodibināts sabiedroto ģenerālštābs

Berlīne (E). — Berlīnes rietumu sektoros nodibināts sabiedroto ģenerālštābs, kurā ieiet pārstāvji no amerikāņu, franču un britu militārajām iestādēm, kā arī rietumu policija. Nepieciešamības gadījumā šis ģenerālštābs sāks darbību, paskaidroja amerikāņu sektora komandants ģenerālis Tailors, piebilstams, ka „nepieciešamība pēc šādas iestādes patiesībā jau sen bijusi.” Ģenerālštāba norganizēšanu pasteidzinājis austrumu joslās komunistu izturēšanās. Stābā ir četras nodaļas. Sotrid Rietumberlīnē ir 9000 policijas vīru un 10.000 okupācijas karaspēka. Jau tagad notikuši vairāki mēģinājumi, lai pārbaudītu sadarbības iespēju šo militāro vienību starpā. Ģenerālštāba rīcībā bez tam ir amerikāņu tanku vienība, franču mobilā gārde un divi britu kājnieku bataljoni. Informētas aprindas Berlīnē izsaka, ka ģenerālštābs nodibināts, lai sagatavotos pret eventālajiem pārsteigumiem, kas varētu notikt komunistiskās jaunatnes manifestāciju laikā Vasarsvētkos. Šai laikā nedaudz palielināt paredzēts arī okupācijas karaspēku. Bez tam Vasarsvētkos Berlīnē gaidāmi visu trīs rietumvalstu augstie komisāri.

Strečija dēļ Lielbritānijai negrib uzticēt militārus noslēpumus

AP SENSACIONĀLĀ PUBLIKĀCIJA UN ATSAUKUMI VAŠINGTONĀ UN LONDONĀ

Hāga (D). — AP pārstāvis Holandē, atsaucoties uz labi informētām aprindām, publicē ziņu, ka Savienoto valstu militārā vadība nolēmusi vairs neuzticēt Lielbritānijai nekādus noslēpumus. Šī tendence esot bijusi izmanāma arī Atlantika pakta signatārvalstu aizsardzības ministru konferencē, kas šīs dienas notika Hāgā. AP pārstāvis sakās zinām, ka neuzticību pret Lielbritāniju radījis kara ministrs Strečijs, kuram piedēvē simpatijas pret komunistiem. Vēlāk konferencē savu lēmumu it kā mainījis, kad britu aizsardzības ministrs Šinvels apsolījis, ka Strečijs nesapņems informāciju par militārajiem noslēpumiem.

AP publikācija radījusi lielu ievēroību kā amerikāņu, tā franču ģenerālštāba aprindās. Kampaņu pret Lielbritānijas kara ministru Strečiju, kā zināms, priekš kāda mēneša uzsāka lorda Biverbruka laikraksti. Vairākas publikācijas kara ministram piedēvēja ciešas attiecības ar komunistiem un prasīja, lai viņš atkāpjās no sava posteņa. Premjers Etilijs toreiz kategoriski noraidīja apvainojumus pret Strečiju, un tā visa lieta pamazām aplūka. Nūle publicētā AP informācija apvainojumus par jaunu uzslidījis.

Jau otrā dienā to atsauca kā ASV aizsardzības ministrs Džonsons, tā viņa britu kolēģa Šinvels. Atgriezies no Hāgas Vašingtonā, Džonsons pa-

skaidroja, ka tā ir britu aizsardzības ministra darīšana, vai tas vēlas informēt Strečiju vai ne. AP pārstāvis tomēr uzinājis, ka Džonsons atiecīes kopā ar Šinvelu publicēt paskaidrojumus attiecībā uz Lielbritānijas kara ministru. New York Times savukārt sakās zinām, ka arī vairāki augsti amerikāņu militāristu vēloties, lai Strečijs atkāpjās.

Londona visus apvainojumus pret Lielbritānijas kara ministru kategoriski noraida. Kāds valdības pārstāvis presai paskaidroja, ka ārlietu ministrija telefoniski lūgusi AP biroju Hāgā savu informāciju nepublicēt, jo tā nav patiesa. Šo lūgumu amerikāņu preses aģentūra tomēr nav ievērojusi. Atbildot uz visiem atsaukumiem AP publicējis jaunu paskaidrojumu, no kura izriet, ka informācija par Strečiju iegūta no kāda augsta amerikāņu ierēdņa. AP diplomātiskais korespondents Hāgā un daži amerikāņu žurnālisti britu kara ministra kompleksu un Spīnijas iesaistīšanu Rietumieropas aizsardzībā „apsprieduš ar kādu ASV delegācijas locekli”.

KAS ŠAUBĀS PAR STAĻINU, TĀS NAV KOMUNISTI

Parīze (D). — BBC ziņo, ka pēdējā laikā ievērojami sadīlušas arī franču komunistu rindas. Pēc Vācijas kapitulācijas partijā bija viens miljons aktīvo biedru. Tagad viņu skaits samazinājies uz 700.000, kas līdzinās tikai 6% no visiem Francijas iedzīvotājiem. Partijas aktīvo locekļu straujā samazināšanās apspriesta arī komunistu gadsimtā kongresā, kas tikko beidzies kādā Parīzes priekšpilsētā. Vairāk nekā 5 tūkstusdun igājā runā Moriss Torēzs pieprasīja no saviem biedriem lielku aktivitāti un paškritiku. Istam komunistam nepietiekot vien ar Marķa un Lēpina rakstu parīšanu, bet nepieciešama „neierobežota padēvība Staļinam”. Kas šauboties par Staļinu, tas nav nekāds komunisti, bet nacionālists. Runas turpinājumā Torēzs pieprasīja uzteikt Maršala plānu un Atlantika pakta līgumu, atzīt Austrumvācijas valdību un pārtraukt visas attiecības ar Bonnu, atzīt Maotsetungu, atzērt atomieročus un nekavējoties atsaukt karaspēku no Indokīnas.

AMERIKĀŅU GAISA MANEVRI VĀCIJĀ

Mīnchene (E). — Sonedēļ Mīnchenes tuvumā sāks amerikāņu aviācijas manevri, kurops piedalās ap 200 iznīcinātāju un karaspēka transporta mašīnu. Starp citu paredzēti kombinēti lidojumi no Mīnchenes uz Dīzonu Francijā. Vēlāk karaspēka transporta mašīnas pārvedīs ap 65.000 to „pārtikas līdzekļu” un „nometis” tos pie Gībelštates 18. kājnieku pulkam. Manevru turpinājumā „kaucas apstākļos” transportlīdzekļi uzņems arī karaspēku un iznīcinātāju aizsardzībā nogādās to uz „fronti”.

Atrasta Ģeringa sudraba vanna

Mīnchene (F). — Mīnchenes radītājs ziņo, ka pag. nedēļā vācu strādnieki amerikāņu militārās policijas uzraudzībā sākuši meklēt agrākajam Ģeringam pili Veldensteina apietās mantas. ASV iestādes uzinājušas, ka 1945. gada janvārī Ģeringš devis rīkojumu izbūvēt zem pils mūrīem piecas slēptuves. Vācu laikraksti ziņo, ka līdz šim atrasta Ģeringa sudraba vanna, divi vienu metru augsti zelta svečturī un divdesmitpīci sudraba servīzes piederumi, kā arī 130 pudeļu franču šampānēša, konjaka un likieņu. Kādā zelta svečturī iegravēts, ka tas ir Achenas pilsētas dāvana Ģeringam mētam.

Melntirdzniecība nodarījusi zaudējumus par 1 miljardu marķu

Frankfurte (F). — Amerikāņu uzraudzības iestādes ziņo, ka Padomju savienība noorganizējusi un atbalsta kādu melntirdzniecību bandu, kurās uzdevums ir sagraut Rietumvācijas saimniecību. Visi šīs bandas locekļi ir smagi apbruoti un jau nogalinājuši vairākus vācu miltas ierēdņus. Rietumvācijā slepeni ievēd kafiju un cigaretes no Polijas, Čehoslovākijas un citām satelītvalstīm un iegūstās pretvērtības mēģina apmainīt pret vācu tēraudrūpniecības ražojumiem un optiskiem instrumentiem. Pēc amerikāņu uzraudzības iestāžu aplēsēm gada laikā Rietumvācijas saimniecība nodarīti zaudējumi vairāk nekā 1 miljarda marķu apmērā.

Kausanas Parīzes centrā

Parīze (B). — Trešdien Parīzē un vairākās Francijas ostas pilsētās notika plašas komunistu demonstrācijas, kurops šoreiz galvenokārt piedalījās agitatoru sakūditas sievietes. Komunisti savu taktiku mainījuši arī tai ziņā, ka pašās demonstrācijās barveži nepiedalās, lai nekristu policijas rokās un uz tiem nevarētu attiecināt jaunus ļoti stingros valsts drošības likumus.

Lielākie nemieri notika pašā Parīzes sirdī — Elizejas lauku bulvārī, kur ap 4000 demonstranti mēģināja izdemolēt labā spārna laikraksta Figaro namu. Iemesls uzbrukumam bija slavenā SS virsnieka Skorcenija mēmuāru iespiešana. No tuvējās Marinjanas kafējniecas pūlis apbruņojās krēsliem, galdiniem un pudeļiem. Policija izsauca stiprus papildspēkus un lietoja asaru gāzi. Ceturtdienas rītā prefektūras apcietinājuma atradās vēl 120 personas, lielo tiesu sievietes. Apcietināto vidū ir arī nesen no izmeklēšanas cietuma atlaistā komunistu deputāte Kutirjē.

DIVI ANĢĻU VIRSNIEKI MEKLĒS PULKVEDI SKORCENIJU

Londona (D). — Pēc tam, kad vairāku valstu policijas pūles atrast agrāko SS pulkvedi Skorceniju izrādījās nesekmīgas, meklēšanas akcijā tagad iesaistījušies divi britu aviācijas virsnieki, ziņo BBC. Viens no viņiem — Stenlijs Moss kara laikā nolaupīja vācu ģenerāli Kreipu un pārveda viņu no Krētas salas uz Ziemeļāfriku. Otrs — kapteinis Ljūks agrāk strādājis politiskajā ziņņu dienestā. Abi virsnieki savus piedāvājumus solās publicēt Sunday Graphic slejās.

Pašreiz franču laikraksts Figaro, kāds itaļu nedēļas izdevums un vācu žurnāls Quick šīs publicēt Skorcenija mēmuārus. Šai sakarībā ap 800 franču jauniešu sarīkoja Figaro redakcijas priekšā demonstrācijas, lai protestētu pret „naci slepkavas” dienasgrāmatas iespiešanu. Parīzes policija apcietinājusi 20 jauniešus.

Marsals Vorosilovs un satelītvalstu aizsardzības ministri Budapeštā

Budapešta (E). — BBC ziņo, ka Budapeštā ieradusies austrumu bloka vadītājas militārās personas, lai piedalītos Ungārijas atbrīvošanas piektās gada dienas svinībās. Padomju savienību pārstāvis marsals Vorosilovs un kominforma ģenerālsekrētārs Suslovs. Pārējās satelītvalstīs reprezentē vai nu aizsardzības ministri, vai viņu vietnieki. Vācijas delegācijā, ko vada ministru prezidents Grotevois un ārlietu ministrs Dertingers, turpretim nav neviena virsnieka. BBC politiskais komentātors domā, ka Padomju savienības un pārējo satelītu virsnieki Ungārijā nav ieradusies tikai tāpēc, lai nokatītos parādī.

Krievi piedāvā japāņiem Kurīlu salas

Tokija (J). — Japānas vadītāji politiski pašlaik drūdzināta steigā apspriež kādu negaidītu Padomju savienības priekšlikumu kas, pēc nevērotāju domām var ievērojami saasināt auksto kara Tālajos austrumos Maskavas un Vašingtonas starpā. Krievi piedāvājušies atdot Japānai klīnānās un neaunglīgās, bet stratēģiski svarīgās Kurīlu salas, kas stiepjas gandrīz 1000 km garumā no Hokaido līdz Kamčatkai, kā arī palīdzēt parakstīt plašu tirdzniecisko gumu starp Japānu un komunistisko Kīnu. Abi šie piedāvājumi atzīstami par Padomju savienības pretamerikāņu kampaņas sastāvdaļu, kurops nolūks ir iegūt japāņu tautas simpatijas vēl pirms miera līguma parakstīšanas un reizē paātrināt ASV spēku atvilkšanu no Japānas.

Kurīlu salas līdz ar Dienvidsachalinu Padomju savienībai piešķir Jaltas konferencē, un pašreizējai krievu „augstirdībai” neapšaubāmi paredzama liels efekts japāņu nacionālistu aprindās. Ne mazāk svarīgs tomēr ir arī otrs priekšlikums par tirdzniecības līgumu ar sarkano Kīnu. Tas it īpaši nozīmīgs japāņu tirdzniecībai un lielrūpniekiem, kas jau gadieš ilgi cer uz plašu Kīnas tirgus iekarošanu. Angļu laikraksta Sunday Times komentātors uzsvē, ka šķietams zaudējumu, kāds Padomju savienībai rastos ar abiem piedāvājumiem, bagātīgi atsvērs amerikāņu spēku atvilkšana no Japānas pēc miera līguma parakstīšanas.

Galvenie projekti vienotai latviešu organizācijai ASV

Kā jau ziņojām Latvijas 11. marta numurā, kopš pagājušā rudens visos ASV lielākajos centros notiek pārrunas par vienotas latviešu organizācijas radīšanu Savienotajās valstīs.

Pirmo statūtu projektu šādai organizācijai izstrādāja jau pag. g. beigās latviešu sabiedriskie darbinieki Ņujorkā. Šai projektā par organizācijas mērķiem teikts: 1) Latvijas tiesību un interešu aizstāvēšana un saglabāšana. 2) Cīņa pret komūnismu un tā agresiju un subversiju. Cīņa par Latvijas valsts atbrīvošanu no svešu varu okupācijas un komūnistu diktatūras un brīvas demokrātiskas Latvijas valsts iekārtošanu. 3) Latvijas kultūras vērtību saglabāšana un to jaunrades sekmēšana un atbalstīšana.

Projekts paredz, ka vienotā latviešu organizācija, kas sauktos Latviešu apvienotais fonds Amerikā, ir fizisku personu apvienība un tās dalībnieki ir Savienotajās valstīs dzīvojošie latvieši. Uzbūves formulējuma paredzēta padome ar 30 un valde ar 9 locekļiem. Pēc šī projekta pilsētās un apgabalos domēts dibināt organizācijas pārstāvniecības, bet valdes mēklis būtu Ņujorkā.

Kad Vašingtonas latviešu sabiedrībā sāka debatēt par Ņujorkā izstrādāto projektu, vairākums tam nepieļauja, un Vašingtonas latvieši izstrādāja jaunu projektu, kas mērķiem ir formulējumā un stipri atšķirīgi uzbūvē. Vispirms ierosināts cits nosaukums — Amerikas latviešu centrālā apvienība. Runājot par mērķiem, projekts paredz: 1) Darboties demokrātiskā garā, veicināt šo iebraucūso latviešu iekļaušanos šīs zemes dzīvē, atbalstot tās valdības centienus par tautu un individuālo tiesību un brīvību. 2) Nodrošināt un izkopt latviešu pilsoniskās, saimnieciskās un reliģiskās tiesības visā pasaulē. 3) Solīgā palīdzību trūkumā nonākušiem latviešiem. 4) Saglabāt un izveidot latviešu kultūras vērtības. 5) Atbalstīt latvju tautas centienus brīvas, demokrātiskas un neatkarīgas Latvijas republikas atjaunošanai. 6) Mīnēto uzdevumu veikšanai apvienot Savienotajās valstīs dzīvojošos latviešus.

Šis projekts paredz, ka organizācija par biedriem var būt tiklab fiziskas, kā arī juridiskas personas — Savienotajās valstīs dzīvojošie latvieši un to organizācijas, kā arī personas, kas apņemas veicināt statūtu 2. pantā minētos mērķus. Vienotās organizācijas augstākais pārvaldes orgāns būtu deleģētais kongress, kura locekļus ievēl Amerikas latviešu centrālās apvienības biedri. Ik 100 biedriem tiesības sūtīt vienu deleģātu. Nodalām un dalībniekiem organizācijām tiesības uz vienu deleģātu arī tad, ja to biedru skaits ir mazāks par 100, bet ne mazāks par 25.

Par vienotu organizāciju un tās uzdevumiem kādā šim mērķim sauskotā sanāksmē debatējusi plašā Filadelfijas latviešu kolonija. Pieņēma rezolūcija, kas nosaka, ka ASV latviešiem vajadzīga apvienotā organizācija un ka tās mērķiem jābūt kultūrāliem un nacionāli politiskiem. Bez tam kāda cita rezolūcija paredz, ka jaunprojektētajai organizācijai jāveidojas no jau pastāvošajām organizācijām.

Par ASV centrālo organizāciju runā arī citos ASV štatos. Bieži atskan balsis, ka centrālās organizācijas dibināšana būtu vēl pāragra. Vispirms pabeidzama latviešu organizāšana uz vietām. Tā latviešu biedrības priekšnieks no Minesotas raksta: „Pēc bēdīgajiem trimdas pledzījumiem latviešos nav uzticības nevienai organizācijai, un lai šo uzticību iegūtu, ir jārikojas lēni, jādomā reāli un sodīgi, un statūtiem jābūt neapstrīdamiem un tādiem, kas pārliecina un attaisno šīs organizācijas radīšanas vajadzību.”

Kad sūtnis J. Feldmaņa sasauktajā apspriedē 15. aprīlī Vašingtonā pulcēties latviešu pārstāvi no visiem ASV štatiem, tad arī izskirsies jaunās organizācijas raksturs. Viens gan liekas skaidrs jau tagad — vienota latviešu organizācija ASV būtu, un tās mērķis — atgādāt Latvijai un latviešu tautai.

Ev. Freivalds

Kur daudzi latvieši atrod pirmo palvērumu

VESTULE REDAKCIJAI NO AOV.

Daudziem latviešu iebraucējiem Bostonā pirmais ceļš ved uz sarkanīgu četrstāvu namu Tremontas un Dortmundas ielas stūrī. Kā viens no pirmajiem tautiešiem pag. g. rudenī tur apmetās dubultkvarterā Tēvija priekšnieks Ričs. Skujņiņš. Viņam sekoja citi dziedoņi. Tagad jau apm. puse šīs mājas iemītnieku ir latvieši. Mājas īpašnieks advokāts Kifs runā mazliet arī vāciski un noskaņots pret latviešiem labvēlīgi. Jaunajiem iebraucējiem viņš palīdz sameklēt darbu un dod rekomendācijas. Dažas tautietes pusi ires naudas te nopelnā, tīrot nama kāpnēs. Šeit var dabūt mēbelētas istabas par 10 dol. nedēļā, ieskaitot radio lietošanu, gāzi un elektrību. Lēti jau tas nav, bet arī citur, kamēr pilsēta vēl svēša, nelco labāku atrast nevar. Vēlāk, protams,

Dubultkvarterā Tēvijas vīri kopā ar māc. O. Blūmīti (2. no kreisās) pie „latviešu nama” Bostonā. O. Akmentīna uzp.

gandrīz visi sameklē nemēbelētu dzīvokli, kas iznāk daudz lētāk un izdevīgāk. Bet pirmie soļi, kā jau minēts, daudzām ved šurp.

Nama 598. kāpnēs dzīvo viens no vecākajiem latviešu trimdas redaktoriem — Jānis Porietis. Viņš vēl arvien ir diezgan kļūmīgā situācijā: braucot ar kuņģi pāri okeānam, vētras laikā viņam labā roka ievērtā kabīnes durvis, laužot visu delnu. Uz kuģa gan jau izdarīta steidzama operācija, taču darba spējas nav atgriezušās vēl tagad. Nelielu atbalstu Porietim sniedz galvotājs — kāds igauņu mācītājs. Poriēša istabas biedrs ir skatuves meistars E. Ūdris, kas pašlaik strādā par trauku mazgātāju kādā slimnīcā. Vienu stāvu zemāk dzīvo dziedonis un žurnālists Rūds. Valdmanis, bet mana istaba atrodas aiz nākošās sienas.

Šajā namā drīzumā sāks iznākt Bostonas Ziņas, lai turpinātu tālāk sirmā latviešu patriota Sieberga tēva uzsāktās Amerikas Vēstnesa tradīcijas. Laikraksts Amerikas Vēstnesis bija tas, kas 25 gadus Sav valstīs pauda latvisko garu, rakstīja daudz par Latvijas valsts nodibināšanos un latviešu tautas brīvības cīņām.

Katru svētdienu pie sarkanīgā nama piestāji arī Amerikas latviešu tautiskās savienības prezidenta Osy. Blūmīša paša vadītā sešvietīgā automašīna, lai aizvestu Tēvijas dziedoņu un kādu runātāju uz WIDA Kvinšijas radio raidītāju. Tur līdz šim jau 8 svētdienas atskanējusi apspiesto latviešu balsis

Bostonā, martā
Osvālds Akmentīns.

Praktisks palīgs Vācijā palicējiem

Lai atvieglotu Vācijā paliekošajiem DP orientēšanos dažādos tiesiskās un praktiskās dabas jautājumos, IRO tuvāko nedēļu laikā izdos speciālu brošūru, ko iespiež Zēnēvā. Grāmatas materiālu sagatavošanu vada IRO amerikāņu joslās izglītības lietu padomnieks Holdejs (Holiday), piedaloties daudziem atbildīgajiem organizācijas darbiniekiem. Brošūra būs vācu valodā, bet iespējams, ka vēlāk to izdos arī izplatītāko DP tautību valodās.

Vienkāršā, viegli saprotamā jautājumu un atbilžu formā brošūra sniegs paskaidrojumus par daudzām aktuālām problēmām, kas skar Vācijā palicēju dzīvi. Svarīgākie punkti paredzēti šādi: DP un bēgļu tiesiskais stāvoklis; attieksmes ar IRO, augstajiem komisāriem un vācu iestādēm; vācu iestāžu administratīvā uzbūve, it īpaši aplūkojot to iestāžu un publisko pakalpojumu darbību, kas var interesēt bēgļus (ārniecība, izglītība, sociālā nodrošināšana, tiesas, baznīcas, arodbiedrības, satiksmes). Brošūras beigās paredzēti ievietot iestāžu un aģentūru adreses, kur DP var dabūt palīdzību, kārtotot dažādas konkrētas ikdienas dzīves problēmas.

Iecelotāji Savienotajās valstīs cīnās pret komūnismu

Čikāga (ek). — Nacionāli noskaņots Amerikas lietuviešu vidū atrodas arī Maskavas algorit, kas pūlas sēt komūnismu Savienotajās valstīs. Šim nolūkam viņi izdod divi laikrakstus un rīko mītiņus slavinot padomju paradīzi. Kāds viņu redaktors par pretvalstisku darbību tomēr nesen apcietināts un iespējams, ka viņu nosūtīs uz slavināto zemi. Enerģiski pret komūnismu algoritiem ASV uzstājas jaunie iecelotāji. Čikāgā komūnistu sarīkotajā protesta mītiņā grupa jauno lietuviešu imigrantu, kurus ievēlēja mītiņa vadībā, klausītājiem paskaidroja komūnisma būtību. Vēlāk balsojot pieņēma nosodītāju rezolūciju, ko iesniedza tiesu iestādēm. Ar Ņujorkā, Baltimorā uc. jaunie iecelotāji ar runām un plakātiem izjaukuši vairākus komūnistu mītiņus, iegūstot pie tam daudzu amerikāņu simpatijas.

NO RĪGAS RADIOFONA:

Padomju laudis plūst uz Latviju

Latvijas PSR kūrvietu galvenais ārsts Sufočanovs stāsta, ka 1949. g. Latvijas dzīdnieku 50.000 padomju lauju, galvenokārt no Leningradas, Maskavas uc. Iekškrēvijas apgabaliem. Speciāli Maskavas auto fabrikai Kemeru parkā izbūvēšot jaunu dzīdnieku. Savas ēkas celšot arī Leningradā un tērauda rūpniecības strādniekiem. Bulduros sanatorija ierīkota Donbasa ogļračiem. Kamēr buržuiskajā Latvijā Kemeru strādājuši tikai 4 ārsti, tagad to skaits pieaudzis uz 32. Atklāti arī jauni šeravoti, un uzceltas jaunas dziedniecības ēkas, kas pilnīgi pārveido Kemeru seju.

Latviešiem ārzemēs stāstīja par padomju mūziku. Komponisti tagad nostājušies uz sociālistiskā realisma ceļu un atbrīvojušies no traucētajām pagātnes atliekām. Kamēr bēgļu gaitās Vācijā Volfgangs Dārziņš un Jānis Kalniņš nav radījuši nekā jauna, Padomju Latvijas komponisti, kā uzsvēra Ivanovs, lielā Stalīna iedvesmoti, devuši darbus, kas uzskatāmi par lielākajiem sasniegumiem padomju mūzikā.

Tā kā nobeigta kokmateriālu sagatavošanas akcija, kolhoziekiem līdz aršanas darbu sākumam jāiet palīgā koku pludinātājiem, jo katra sekunde dārga un jāplūdinā jebkura laika apstākļos. Nedrīkstot skatīties ar uz to, ka patērētāju savienība laikā neesot apņēmusi clemus pie pludināmām ūpeņ ar gumijas zābakiem un citām vajadzīgām mantām. — Skolniekiem savukārt neka vēloties jāiesaistās dabā atrodamo mēsošanas līdzekļu savākšanā Jūrmalā varot vākt mālū izmestos jūras mēslus, bet citur pelnus. Daudzavīls skolnieki sacensībā solījušies savākt vairākus tūkstošus tonnu pelnu.

15. martā Rīgas radiofons pārņēmis uz jaunu viļni — 521,7 m, kas ļoti tuvu Stutgartē. Tāpēc spikeri sūdzas, ka pēdējās tos traucējošas Starp parasto krieviski - latvisko programmu Rīga raidīšot arī holandiešu, angļu, franču un somu valodā propagandas materiālus strādniekiem ārzemēs. Vietējiem klausītājiem esot lētākam pāriet uz viļni 222,7 m, izmantojot kristāla detektorus. Salīdzinot ar spuldžu apa-

Dažkārt ir tikai jāpasmīn

VESTULE LATVIJAI PAR JAUNZELIANDIEŠU MENTĀLITĀTI.

„How do you like New-Zealand?” — tas atkal bija pirmais jautājums, ko, ierodoties Kraistčērcas latviešu baznīcas padomes rīkotajā tējas vakarā, smaidot uzprasīja turienes radiofona pārstāve. Protams, jaukas atbildes nāca no visām pusēm, jo šis jautājums katram DP prasīta vismaz vairākus simtus reižu, un atbilde nesagādā vairs nekādas valodas grūtības. To mums jautāja jau Vellingtonas ostā, kad nebijām vēl spēruši kāju uz Jaunzēlandes zemes, un, protams, mēs atbildējām to pašu, ko šodien.

Soreiz Kraistčērcas radiofona pārstāve izrādīja dziļu interesi par mūsu iekārtošanos un darba apstākļiem

Latviešu darbinieces Kraistčērcas kartonažas fabrikā Jaunzēlandē. No kreisās: E. Kalniņa, V. Puķīte un Steinberga.

V. Auziņa uzp.

jaunajā zemē. Saņēmusi apmierinātājas atbildes, viņa izteica izbrīnu par latviešu vienotību un lika saprast, ka jaunzēlandiešiem nav sevišķi pa prātam kaut kādu nacionālu grupu organizēšanu. Tie daudz labprātāk redzētu mūs iekļaujamos viņu sabiedrībā. Pavisam nepatīkami pārsteigta jaunā dāma bija, kad uz jautājumu, vai domājam atgriezties dzimtenē, atbildējām ar „jā”. — „Bet jums taču jāsaprot, ka Jaunzēlandē arī vajadzīgi cilvēki”, — viņa nevilcināmās piezīmēja. Tiesa, to mēs zinām gluži labi, bet mēs zinām arī, ka visvairāk gaidīti un vajadzīgi būsim kādreiz dzimtenē. Latviešu sejas pavēdē ā mazliet sāņņis smails, un plašajā YMCA's zālē atskanēja Pūt, vējiņi...

Un man nāk prātā kāds cits vakars jaunzēlandiešu sabiedrībā, kur dziedājam šo pašu iemīloto tautas dziesmu. Kāds samērā izglītošs jaun-

zēlandietis teica: „Vai zināt, kādēļ arī mums šī dziesma patīk? Tā mums atgādina sentimentālos kalnu kovbojus.” Var jau būt, skumji nodomāju. — bet man gan tā atgādina pavisam ko citu...

Pēdējā laikā šeitienes presē arvien vairāk parādās ironijas pilni raksti par pašu jaunzēlandiešu mākslas neizpratni, kas tik modernā zemē nekādā ziņā neesot attaisnojama. Pārrunas ierosinājušas vairākas slavenas aizjūras teātru trupas, kas jau kopš kāda mēneša Jaunzēlandē pustukšās zālēs izrādā patiesi labas lugas. Izņemot šauru sabiedrības „izlasi” valrums jaunzēlandiešu labprātāk aiziet uz zirgu skriešanās sacīkstēm vai kovboju filmām. Sejienes vienīgais nacionālais simfoniskais orķestris pagājušo sezonu nobēdza ar 200 mārciņu deficītu.

Tomēr, spītēdams šai nevērībai, bij. Nacionālās operas dejotāja A. Kalniņa atvērusi Kraistčērcā savu klasiskā baleta skolu. Kaut arī šeit viena tāda jau pastāv un reklamējas ar visādiem augstiem tituliem, mūsu tautietes pasākumam rodas arvien vairāk cīnītāju, un šodien audzēkņu skaits tuvojas jau pusimtam. Peinīdamās ar klavieru stundām un mājamkalpotājas darbiem, uzņēmīgā latviete sākumā piemaksājusi savai baleta skolai klāt jo telpu tre un te kārtas iegāde saistīta ar lieliem izdevumiem. Panākumi tagad jau atzīstami, un Kenterberijas 100 gadu jubilejas svinībām, kas būs viens no ievērojamākajiem notikumiem Jaunzēlandē nāk gadā, Kalniņa iestudēs plašu baletu, piedalīdamās arī pati.

Ar mākslu jaunzēlandietis nodarbojas tikai tad, ja ar to var taisīt labu veikalu. Priekš nedēļas šeit notika divu dēša pianistu sacensība jaunā pasaules „non stop” rekordista godam Pilsētas centrā bija uzstādīti skaļruņi, kas dienu un nakti nepārtraukti pārraidīja sacīkstes gaitu. Ļaudis plūda straumē, lai redzētu abus līdz nāvei pārgurušos cilvēkus, kas, medikamentiem mākslīgi stimulēti, vienmūļi daudzji klavieru taustiņus. Uzvarēja Džims Montecino, spēlēdams bez pārtraukuma 176 stundas 5 minūtes un pārspēdams savu agrāko „rekordu” par 10 stundām. Spēles beigās viņš tomēr bija jānogādā bezsamaņā slimnīcā. Taču jaunus rekordus bija sasniegts, un jaunzēlandieši jūsmoja par savu „pasaules klases mākslinieku”...

Garāmejojot dažkārt gadās iegriezties plašajos grāmatu veikalos, kur priekšzīmīgi un pārskatāmi sakārtoti visdažādākie izdevumi angļu valodā. Grāmatu izvēle tiešām liela visās nozarēs, un glītie izdevumi kairina arī eiropieša acis. Bet arī šeit — visplašāk reklamētā un redzamākā ir nodāļa, kur raibās rindās salikti „Western Stories” izdevumi. Tā ir iecienītākā literatūra Jaunzēlandē, un tā dominē arī žurnālos. Tāpat liekas dāvalni, lasot laikrakstos sludinājumus, ka katrs par lēnu naudu šā laikā var kļūt par stāstu rakstnieku un iegūt bagātību Ēra un viegla nodarbošanās!

Kraistčērcas tuvumā atrodas laukums, kur divi reizes nedēļā notiek rītiņi no laika apstākļiem saplūst tūkstošiem ļaužu, lai noskaļtos motociklistu sacīkstēs. It sevišķi par tām jūsmo sievietes, lai gan retiās sarīkojums beidzas bez smagākiem nelaimes gadījumiem. Nesen sacīkstēs nosīfās divi motociklisti, bet viņus nožēloja tikai tiktāl, ka tie nu vairs nevarēšot piedalīties nākošajās sacīkstēs. Tas viss stipri atgādina asiņainās Spānijas vērsu cīņas, — bet, protams, mēs savu grūti peļnīto naudu jau tur izsviest nemēdzam.

Sejenes sabiedriskie tīkumi nereti stipri atšķiras no eiropiskajiem. Par lielu nepieklājību, piem., atzīst, ja sievietes ierodas dienvaņā bez cepures, un mums, jaunieļotājiem, par to nācies dzirdēt ne vienu vien pārmetumu. Turpretim pati dievkalpojuma ceremonija ir bez mazākā svinīguma. Parasta ir parādība, ka mācītājs dievkalpojuma laikā iznāk baznīcas vidū un aprunājas ar dievūdzējiem par gluži ikdienišķām lietām, pastāsta kādu joku, un visi skaļi iesmejas. Kādu dienu, atradāmies angļiņņu baznīcā, pēkšņi negribēju gandrīz ticēt savām ausīm: draudze sāka dziedāt Vācijās valsts himnu, protams ar citu, garīgu tekstu. Pēc dievkalpojuma aprunājos par to ar mācītāju. Tas bija ļoti pārsteigts, bet nezināja pateikt, no kurienes melodija nākusi. Nekāds retums baznīcās nav arī kino izrādes.

Latvieši Jaunzēlandes sabiedrībā vispār ļoti iecienīti, un mums nekādā gadījumā nebūtu iekārtības izcelt savu tautību. Nožēlojams kuriozs notika nesen ar kādu latviešu iecelotāju, kas, meklēdams dzīvokli, uzdevās par Kanadas franču, nerunāja ar saviet tautietiem latviski, bet tagad cenšas uzņemties mūsu pārstāvja pienākumus...

Kraistčērcē, marta beigās.
Vladimirs Auziņš.

„Pēdējie mohikāni”

NEĪSTATĀS NOMETNES KOKGRIEZĒJI VĒL CITĪGI STRĀDĀ

Laikam gan pati pēdējā no plašākām latviešu kokgriezēju darbnīcām britu joalā vēl darbojas Neīstatas nometnē. Vairāk nekā trīs gadus šeitienes kokgriezēji godam propagandējuši mūsu lietisko mākslu. Ar UNRRAs darbinieku Krēmera atbalstu priekšzīmīgi iekārtotās darbnīcas kapacitāti gan samazinājuši tautiešu izceļošana, taču vēl tagad tai ir trīs veikali ārpus Neīstatas — Kīlē, Šarboičā un Libekā. Vissekmīgāk neīstatieši strādājuši bij. Līepājas operas dekoratora palīga Sedola vadībā. Pēc viņa došanās uz Austrāliju darbnīcas vadība uzlieta latvietim Reieram.

„Normālā tempā strādājot, dienā var izpelnīt 4—5 DM”, stāsta kokgriezēji. „Vienīgi varētu vēl vēlēties plašāku tirgu. Agrāk ražojumus bagātīgi nopēma iedzīvotāji UNRRAs ierēdņi, kas neskopojās ar naudu. Tagad kā latviešu, tā arī angļu, amerikāņu uc. tautu latviešu daļamatnieku darbu cienītāju šai ne diendienā kļūst mazāka, bet vācu tirgū ne vienmēr ir cerēti panākumi, sevišķi šē Slēzvigas-Holšteīnas apgabalā. Te vairāk ciena ar krišu uz koka uzkrāsota puķīte, nekā mākslinieciski gatavots šķivis, alus kausiņš vai pūra lādīte. Vairums vāciešu daļamatnieku izstrādājumus vēl neizprot. Protams, mēs varētu arī „pērvēt”, bet ar to būtu degradējuši latviešu daļamatniecību, un to lūk mēs negribam un nekad nedarīsim”

Plašu darba lauku darbnīcā atradusi mūsu kara invalīdi. Nopelnītais viņiem ir liels atbalsts trūcīgā vācu iestāžu maksātā pabalsta papildināšanai

„Darbu pārtraukt nedomājām,” apliecina daļamatnieki, „bet pūlīsimies arvien vairāk iespēsties vācu tirgū un propagandēt vāciešiem mūsu mākslu.”
Eriks Mēnieks

Viesturs Dienvidvācijas meistars basketbolā

Latviešu jaunā spēcīgā basketbola vienība Viesturs, kas Vācijas meistarspēļu spēlē ar Stuttgartas klubu BC Degerloch spēlēja ar izcilību. Vīrtumbergas meļvārdu un izcilību. Vīrtumbergas meļvārdu un izcilību. Vīrtumbergas meļvārdu un izcilību.

par viesturieti, veselā metienu sērijā pānāca 12-5. Viņš kopā ar Rupu laukumā veidoja lieliskas kombinācijas, bet pretiniekos labākie cīnītāji arī bija latvieši — aizsardzībā Caune, uzbrukumā Bedritis. Rezultāts viesturiešu labā strauji auga līdz 22-8, kamēr puslaika otrā posmā FC Bayern atkal panāca atklātu spēli, samazinot punktu starpību uz 30-20.

Vēra Jansone Alžīras meistare paukošanā

Reizē ar Viestura uzvaru Dienvidvācijas basketbola meistarspēļu varam priecāties vēl par kādu skaistu latviešu trimdas sportistu panākumu: Vēra Jansone marīa vidū izcīnījusi Alžīras meistarspēļu titulu paukošanā.

Vēra Jansone, kas krietni pārspējusi vīriņus paukošanā guva jau Latvijas, startējama no Universitātes Sporta, Alžīrā ieradās tikai pirms vairāk nekā pusgada; pirms tam viņa ļoti veiksmīgi beidza arhitektūras fakultāti Parīzē. Jansone dabūja arhitektes darbu un sāka jaunajā dzīves vietā interesēties arī par paukošanu. Viņa, vienlaicīgi nepazīstot, kādu dienu aizgāja uz Alžīras paukotāju klubu RUA un lūdza atļauju piedalīties gadskārtējās sacīkstēs. Fran-

cūži neuzticīgi paskatījās uz latviešu meiču un atbildēja, ka viņiem neesot stievis nodalās, lūgdami tomēr pienākt citu nedēļu. Jansone ieradās.

„Nevaram, diemžēl, Jūs pieņemt, jo esat izņemta, latviešu, un mēs jūs nepazīstam.” „Nu tad atļaujiet man mazliet pavīrināties.” „To varat!” bija īsa atbilde.

Vēra Jansone pamēģināja ar pagājušā gada Alžīras meistaru un — saista viņu druskās. Alžīrieši bija pārsteigti un lūdza Vēru piedalīties sacīkstēs, aizstāvēt viņu kluba krāsas. Jansone guva uzvaru pēc uzvaras, nonāksidama tagad līdz Alžīras meistarspēļu godam. Par viņas paukošanas māku atzinības atsauksmes lievietotas ne vien lielajā La Dépêche Quotidienne, bet arī citos Alžīras laikrakstos.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās bij. kar. **Augusts Ozoliņš** dzim. 1925. g. 10. 8., miris 1950. g. 25. 3. Apbedīts Bad Minderes kapos. Latvieši Bad Minderes sanatorijā.

1950. g. 10. martā Ambergas sanatorijā šķīrās no mums **Pēteris Greize** dzim. 1914. g. 18. oktobrī Daugavpils apriņķī. Apbedīts 1950. g. 14. martā Ambergas Sv. Katrīnas kapos. Aizgājēju mīļā piemiņā paturēs Ambergas IRO sanatorijas latviešu silmnieku kopa un komiteja.

1950. g. 20. martā Ambergas sanatorijā pēc ilgām un grūtām ciešanām šķīrās no mums **Lūcija Līberga** dzim. 1914. g. 23. martā Vecpils pagastā. Apbedīta 1950. g. 23. martā Ambergas Sv. Katrīnas kapos. Aizgājēju mīļā piemiņā paturēs Ambergas IRO sanatorijas latviešu silmnieku kopa un komiteja.

Beigijā, šā gada 21. martā traģiskā nāvē šķīrās no mums mans mīļais vīrs un gādīgais tēvs **Harijs Priedītis** dzim. 1926. g. 3. jūlijā Mārsnēnos. Viņu neaizmirstamā piemiņā paturēs sieva un dēls

Gribēju tālajos laukos vēl liet Klausīties dziesmās, ko vēji man dzied. Satumsa nakts... 1950. g. 21. martā Beigijā traģiskā nāvē no mums šķīrās mūsu mīļais darba biedrs **Harijs Priedītis** dzim. 1926. g. 3. jūlijā. Aizgājēju mīļā piemiņā paturēs darba biedri Quaregonā.

ED PAEGLES **Latvju rakstu ābecīte** (DM 5/-) un **KRĀJA** (DM 1/-) pastmarķās) satur vairāk nekā 300 oriģinālmēģumu pēc etnogrāf. materiāliem, kas der izšuvumiem, audumiem, ādas, koka, metāla un cit. rokdarbiem. No atsauksmēm: „Ābecīte brīnišķīgi padāvusi. Tā būtu jāiegādājas ikvienam aizjūras braucējam.” — „A charming little book.” — Izšūtu uz visām valstīm. (17a) Karlsruhe, Forstner-Kaserne. (304)

LSFAP pārstāvji emigrācijas zemēs

Latviešu sportisti, kas izceļo no Vācijas, pēc ierašanās emigrācijas zemēs lūgti nekavējoties pazinot attiecīgās zemes LSFAP pārstāvim savu adresi, par dzīves un darba apstākļiem, kā arī par sporta saņēmumiem. LSFAP pārstāvji emigrācijas zemēs ir: Anglijā Ansis Mauriņš, 44 Hans Place, London SW 1; Francijā Voldemārs Baumāns, 56, rue Mehal Foch, Lorient, France; Beļģijā Valdis Teļeris, 48, rue de l'Arbette, Anderler, Belgique; Zviedrijā Jānis Rītums, Rytstaregat 1 A, Solna, Sverige; Kanādā Zanis Zentips, 40 Collage Str., Central YMCA, Toronto, Canada; ASV Alfreds Līrums P. O. Box 142, Ritzville, Wash. USA; Dienvidamerikā Edgars Lalpenleks, Correo 25, Los Leones, Santiago, Chile; Austrālijā un Jaunzēlandē Arnolds Smīks, Lawley House, Canberra, A. C. T. Austrālija. Sports vadītāja Vācijā Aleksandra Celma adrese: (14a) Stuttgart — Bad-Cannstatt, Normannstr. 6-10.

Dancis vēl atgādina latviešu cīkstoņu spēku

Maz trimdā esam dzirdējuši par latviešu cīkstoņiem, kas liktu alicerētis laikus, kad mūsu grieķu-romiešu cīņas speciālisti lieliski aizstāvēja Latvijas krāsas. Smagatlēktis sports emigrācijā nekad nav isti aplaudis, tomēr Kīsis ar saviem panākumiem Dienvidvācijā laiku pa laikam jāva papriecēties latviešu smagatlēktis draugiem. Arī Beinrovics vairākas reizes uz pakļāja demonstrējis savas spējas, Valkašs nometnē pat sarīkojot kaut ko internām meistarsacīkstēm līdzīgu. Vācijas ziemeļos sekmiņi cīnījās Jānis Dancis kopā ar Jēkabsonu, kas abi aizstāvēja Lībekas smagatlēktis kluba Siegfried krāsas. Tagad Beinrovics jau atrodas Kanādā, Jēkabsons Austrālijā, bet par Kīsi ilgi nekas nav dzirdēts. Vienīgi Dancis turpina cīnīties arvien no jauna atgādnot latviešu cīkstoņu kādreiz labu slavu starptautiskajos sarīkojumos.

Grieķu - romiešu cīņas latviešu „pēdējais mohikānis” trimdā 30 g. v. Jānis Dancis par sportu pirmo interesi guva, pārnācis no dzimtā Zeltina pag. uz dzīvi Rīgā, kad kopā ar pārējiem zēniem saņemimājis par Dāliņa panākumiem. Reiz laikrakstā viņa skata pieredze lielam virsrakstam, kas vēstīja Edvīna Bietaga panākumu. Dancis nu sāka interesēties par grieķu-romiešu cīņu. Tas notika 1934. gadā, bet treniņus viņš sāka tikai četrus gadus vēlāk, kad iestājās sporta b-ā LAS, kur mācījās pie Bietaga, Pola un Kundziņa. Tai pašā 1938. gadā Dancis kluba meistarsacīkstēs spalvas svarā izcīnīja 3. vietu aiz Kundziņa un Pīra. 1942. gadā viņš Latvijas rudenis meistarsacīkstēs ieguva 3. vietu spalvas svarā, bet gadu vēlāk 3. vietu izcīnīja Rīgas meistarspēļu svarā. Līdz Latvijas atstāšanai Dancis bija spēkojies 35 cīņās, uzvarot 35. Trimdā Dancis 1947. gadā sastiprās vācu klubā Siegfried un 1948. gadā vieglajā svarā izcīnī-

H. Berga sarīz

Alfreds Vinčels **Pasaules sporta laukumos** Oksfordas-Kembridžas 96. airēšanas sacensība vairāk nekā 7 km garajā distancē Temzā beidzās ar Kembridžas uzvaru, kas mērķi šķērsoja par 3/4 laivas garumu ātrāk nekā Oksforda. No līdzšinējām 96 sacensībām Kembridža uzvarēja 52 reizes, Oksforda 43, bet 1 sacensība beigusies neizšķirtā. Kā parasta, arī šogad tradicionālo sacensību Temzas krastos noskatījās simtiem tūkstoši angļu, jo Oksforda-Kembridža līdzās futbola kausa izcīņai filmām un rikšošanas sacīkstēm ir lielākais notikums Anglijas sporta dzīvē.

Izcelotāji zaude igauniem

Delmenhorstas transimometnē viesojās Oldenburgas basketbolisti, volejbolisti un galda tenisisti, lai sacenstos ar izcelotāju komplektētajiem vienībām. Sprāgākā cīņa risinājās starp Oldenburgas igauņu un izcelotāju basketbola vienību. Pēdējā veiksmīgākais bija Grosbergs (Lībeka), kas ar atjaunotām kombinācijām vadīja uzbrukumus. Aizsardzībā labi darbojās Mežulis (Flensburga) un Mancs (Verdena). Uzvarēja tomēr igauņi 56:40 (15:10). Volejā no 4 vienībām veiksmīgākie bija Oldenburgas igauņi, kas finālā viegli uzvarēja Oldenburgas latviešus 17:15. 15:10. Galda tenišā pārkābie bija izcelotāji. Turnīru bija labi noorganizējuši transimometnes sporta dalas vad. Kambuts. V.

Latviešu sports Eiropā un citos kontinentos

Stokholmas starptautiskajā basketbola turnīrā pēdējās cīņās latviešiem neveicās; Stokholmas LSB 2. zaudēja AC 1. (amerikāņiem), un pavasarī negaidīti igauņu Kalev priekšā liecās arī SLSB 1. Pēdējā spēle risinājās vienlīdzīgi, bet pārsvaru igauņi panāca pašās beigās, kad laukumā atstāja latviešu aizsardzības balsta Klaišis. Nākamajā kārtā, sastopoties abiem turnīra favorītiem, SLSB 1. ar AC 1., latvieši sākumā panāca pat 15-2, un puslaiku nobēdza 17-13 savā labā, bet otrā puslaikā, kad laukumā bija jāatstāj Saulītis, amerikāņi nodrošināja 42-34 uzvaru. Pēc tam SLSB 1. pieveica zviedru centra YMCA, bet igauņu latviešu YMCA zaudēja igauņu jaunniešiem. Turnīra uzvaru jau nodrošināja amerikāņi AC 1., bet 2. un 3. vietas ieguvēju izšķīra turpmākās cīņās.

Latviešu A. Sīmanis uzvarēja Kopenhāgenas strādnieku šaha kluba ziemas turnīrā, no 8 iespējamām punktiem iegūstot 6.5. Viņš reizē ieguvis tiesības no 2. klases pāriet šachistu 1. c. klasē. Imigrantu futbolu spēlēja Austrālijā, kurā spēlēja latvieši, poļi, ukraiņi, jūgo-slāvi un lietuvieši. Jurankvintijas ģimēnu centra neorganizējis bij. Rīgas ASK futbolists N. Soģis. Vienība saucas Urankvintij Wanderers un vēl nav zaudējuši nevienu spēli.

25 gadus pie kvadrātānā galdā aizvadījis mūsu izlases šachistu Br. Stradīns, kas tagad dzīvo Austrālijā un nesen izcīnīja Sidnejas meistarspēļu godu. Šachista gaitas vīrā sāka 1925. g., kad kļuva skolēnu turnīrā cīnītājs, ar vēlāko klimeistaru V. Petrovu. Divi reizes St. bija Lībekas mestars un trimdā Vācijā spēlēja latviešu šachistu izlases vienība.

A. Mazītis uzvarēja E. Stakli 4 partiju penlōrnāčā šachā un izcīnīja Anglijas latviešu meistarspēļu godu, iegūdamis sūtņa K. Zaripa veilt.

Zviedrijas latviešu Melara kauss

Centrālzviedrijā ap Melara ezeru dzīvojošie latvieši nodibinājuši kausu sporta sacensību ciklam, kurā lēlīpst ziemas un vasaras volejboļs, basketboļs, vieglatlētika, galda teniss un šahs. Kausa mērķis vienot latviešus trimdā un tā izcīnītājam vai pašreizējam turētājam kausam jānodod atbrīvotajai Latvijai, nododot sporta vadību. Teļu volejboļa sacensībās Vesterosā piedalījās visu 4 apkārtnes pilsētu — Eskilstunas, Čēpingsa, Vesterosas un Maistahamarsas vienības. Uzvaru pārsēdzoši guva Čēpingsa YMCA, kas pašvīr tikaš neilgu laiku, atstājot 2. v. uzvaras favorītu — Maistahamarsas Liesmu, 3. v. Eskilstunas YMCA un 4. pāšus mājniekus — Vesterosas YMCA. Uzvarētāju seņniekā, Kalniņš, Belvičs, Tilmanis, Brauns, Sveicers un Volkevičs. Vesterosas lielajā elektrisko piederumu fabrikā ASEA, kuras augstākais šefs ir Starptautiskās olimpiātikas komitejas prezidents Edktrēms, nodarbināts lielāks skaits latviešu. Ievērojāmā sporta darbinieka labvēlības dēļ vesterosiešiem ir nelērobozotās treniņa iespējas, un visus treniņu izdevumus sedz fabrika — ASEA. Tādu pretmākslānu nebūda sporta saimes citās pilsētās. A. Gr.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās bij. kar. **Augusts Ozoliņš** dzim. 1925. g. 10. 8., miris 1950. g. 25. 3. Apbedīts Bad Minderes kapos. Latvieši Bad Minderes sanatorijā.

1950. g. 10. martā Ambergas sanatorijā šķīrās no mums **Pēteris Greize** dzim. 1914. g. 18. oktobrī Daugavpils apriņķī. Apbedīts 1950. g. 14. martā Ambergas Sv. Katrīnas kapos. Aizgājēju mīļā piemiņā paturēs Ambergas IRO sanatorijas latviešu silmnieku kopa un komiteja.

1950. g. 20. martā Ambergas sanatorijā pēc ilgām un grūtām ciešanām šķīrās no mums **Lūcija Līberga** dzim. 1914. g. 23. martā Vecpils pagastā. Apbedīta 1950. g. 23. martā Ambergas Sv. Katrīnas kapos. Aizgājēju mīļā piemiņā paturēs Ambergas IRO sanatorijas latviešu silmnieku kopa un komiteja.

Beigijā, šā gada 21. martā traģiskā nāvē šķīrās no mums mans mīļais vīrs un gādīgais tēvs **Harijs Priedītis** dzim. 1926. g. 3. jūlijā Mārsnēnos. Viņu neaizmirstamā piemiņā paturēs sieva un dēls

Gribēju tālajos laukos vēl liet Klausīties dziesmās, ko vēji man dzied. Satumsa nakts... 1950. g. 21. martā Beigijā traģiskā nāvē no mums šķīrās mūsu mīļais darba biedrs **Harijs Priedītis** dzim. 1926. g. 3. jūlijā. Aizgājēju mīļā piemiņā paturēs darba biedri Quaregonā.

Zviedrijas abonentu lēvībai LATVIJAS galvenā pārstāvība Zviedrijā, sākot ar 1950. g. aprīlī, nodota **LATVJU VĀRDAM** LATVIJA pasūtīnāma un abon. maksa izdarāma LATVJU VĀRDA pilnvarotajam **māc. O. Sakārnim**, Svenska Kyrkans Diakonistyrelse, Stockholm 7, Diakonistyrelsen, Sverige. **LCK apgāds LATVIJA**

Daugavas Vanagu grāmatnīca **PIEDĀVĀ DĀVINĀŠANAI:** DM Zentas Mauriņas, esejas Spīts, Broš. 7.50 Ies. 3.50 Zentas Mauriņas esejas Sirds Mozalka, Broš. 4.- Ies. 5.30 Tautas dziesmu krājums Sīdriba Vītois (1925 t. dz.) 3.50 Krājumā visi jaunākie trimdas izdevumi — daļlīteratūra, mācības grāmatas, vārdnīcas, praktiska satura grāmatas, kartes utt. Dodoties tālākās emigrācijas gaitās, neaizmirstiet ņemt līdz Latvijas nacionālo standartu ar zelta bārkstīm, kas DM 3.50, un standartu staifū ar pamatni pietiprinātu Latvijas ģērboni, izgriezti kokā, DM 16.-. Visas grāmatas un standartu piēprasmi (14a) Uim/Donau, Bōlcke-Kaserne (305)

Papardes zieds U. Wyresdale Road, Bolton, Lancs, England. piedāvā Anglijas klientūrai: **LIELDIENU APSVEIKUMU KARTES** daudzkrāsainā greznā iespiedumā ar zeltiņām apmalēm un greznotām aploksnēm 4 6 d; tādas pašas kvalitātes VĀRDA un DZIMUMDIENU KARTES ar aploksnēm 4 6 d; DZIMTĒNES SKATU PASTKARTES 4 4 d; VESTULPĀPIRS AR LATVIJAS BRĪVĪBAS LAIKU SĪMBOLIEM un greznotām aploksnēm 3-— duet; PASTKĀRSU BLOKI: Liepāja 1/6; Jelgava 1/6. **ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI**, greznoti ar valsts ģērboni un Brīvības pieminekli nesubēdzoši devīnu karatu zelta dobspiedumā: vēstuļu mapes, fotogrāfiju albumi, kabatas portfeļi un citi priekšmeti lielā variantu un cenu dažādībā. **PRIEVĪTES:** 15/-, 17/-, 19/-, 21/-, 23/-; **GRĀMATIZMES:** 2/-, 3/6, 4/-, 4/6, 5/- un ar leasutu LATVIJA vai LATVIA 5/6; dažādu novadu **LELLĪTES** 13/6. **VERTĪGAS GRĀMATAS SVĒTĀ DĀVANĀM:** M. Zeberinš, Tilti miglā, rom., 84, ies. 11/6; Knuts Lesiņš, Janka mūzikants, rom., 10/-, ies. 13/4; Vēljiem līdz, rom., I. gr. 8/4, II. gr. 8/4; Tornas grāvrāči 10/-, ies. 13/4; Dzīvības neprāts 7/6; Darbs, rom., 7/3, ies. 11/3; Izcelotāji, rom., 10/-; Kaptelņa Granta bērni, rom., I. gr. 8/10, II. gr. 4/10, III. gr. 4/8; Okers, rom., 12/6; Kārdinātāja, rom., 9/6; Eke Mors, rom., 5/-; Bīkts, nov., 5/9; Sleivies paviljons, rom., 3/-; Zvans Adano pilsētai, rom., 3/-; Dziesma par Bernadeti, rom., 3/-; Himnā brīvībai, rom., 2/6; Nauda, rom., 10/10; Pēteris Brindzeļnieks, rom., 2/11; Valmieras puikas, rom., 6/6; Henrijs, Sīstis, 2/9; Portreja, stāsti, 4/8; Es izvēlējos brīvību, I, II, un III, katra daļa 2/2; Spēles strādā, I. d. 1/3, II. d. 1/3; Ezertis, Dzelzminieks un velns 5/6; Tirumu lauds, rom., 8/4; Rietumu pasaule 8/8; Jaunsaimnieks un velns, rom., 17/4; Hēmsainieki, rom., 8/8; Ardlevu, Mister Čips, rom., 3/-; Rulmans, rom., 10/-; Kandids, rom., 6/3; Nakts lidojums, rom., 3/-, ies. 8/8; Ardlevas ierociem, rom., 11/8, ies. 13/10; nese norietis, rom., 8/-; Pastoraļa simfonija, rom., ies. 9/9; Nolidētājs dvēseles, rom., 14/8, ies. 17/6; Saplēstā krēse, rom., 12/6; Nīlsa Holgersona brīnīgākais ceļojums, kompl. 17/6, ies. 20/-; Mazais kapteinis, rom., 9/10; Latviešu tautas anekdoti 2/6; Bads, rom., 4/8. Skatu albums Rīga 3/3, ies. 4/6; Tēvzemei un brīvībai 7/11; Latviešu tautas tēpi 3/10; Nīca, Bārta, Bucava, tautas tēpi, 3/4; Kabatas kalendāri 1/6; 2/6, 3/4; Tēvijas kalendārs (galdā) 2/6. E. Kezber, Hūrijas ies. 8/4; Virza, Laikmets un ģira, ies. 8/3; Liepa, Mēness akmeņi, 4/2; K. Zāle, Zvani pusnaktī, ies. 8/4; Krēslainie spoguļi, 7/11; Straumēni 6/3; Aspazija, Igu Zeme 4/-; Buša, Maksis un Mērcis 5/3; Pie dzintara jūras, dziesmu krājums 4/3; Adamsons, Asfodeles 5/10, ies. 7/8; Vēstules Pēteram Gintam 2/3; Jaunsudrabiņš Debess un zeme, 3/3; Dievs, Tava zeme dzēg 2/1; Skalbes Dzejas 3/10; Latvian Poetry 2/6; Rainis, Kalnā kāpējs 4/2; Svētās mantojuma 2/9. Roze, Latviski-angliska vārdnīca 7/6, Angliski-latviska vārdnīca 9/6; Turkina, Latviski-angliska vārdnīca 11/6, Metjušs, Latviski-angliska vārdnīca 8/-; Ozoliņš, Latviski-angliska vārdnīca 12/-; A Course of English 7/8; Lingvona Angļu valodas mācīcība 8/-; Nīmanis, Veselības cīdains 6/8; Kimiskā meža tehnoloģija 19/10. Kimija lektoru pasauai 6/11; Vispārīgā vēsture 6/11; Jaunāko laiku vēsture 3/6; Elgūts, Radiotehnika 7/1, II. d. 8/9; Automobilis 3/9; Praktiskā lauksaimniecība 8/4; Leļle, Putnkopība 10/-; Latviskie baltie izšuvumi 18/8; Praktiskā virtuve 8/4; Mājas cepumi 4/8; Mūzikas teorija 8/4; Lokālieši, mežu galī 3/3, ies. 4/6. Pie mums varat abonēt šādu periodiku: Amerikas latviešu nedēļas laikrakstu LAIKS, abonements 3/6 mēneši; Ilustrēto latviešu mēnešrakstu TILTS, abonements 7/6 par 3 mēnešiem. Krājumā vēl daudz citu grāmatu. Pieprasiet mūsu jaunāko katalogu! Sekojiet mūsu studijām mēnu un uzlabāties tos pasūtīnājumiem nākotnē! Klientiem izsūtām tikai samaksātus eksemplārus, jo sūtīšana uz kreditu prasa lielu grāmatvedību, ko nevaram atļauties. (273)

„LATVIJAS” abonements, pasūtīnot laikrakstu pa stāvē eksemplāriem (līdz 3 eksi le- skaitot), maksa DM 3.- mēn. + DM 0.50 par pārsūtīšanu; pasūtīnot kolektīvi vairāk par 3 eksi DM 3.- mēneš par eksemplāru; pasūtīnot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.- mēn. + DM 1.30 par pārsūtīšanu; Studijām un mācībām DM 0.90 par viemeiļīgas nonpareille iespiedriņas aiz- jemie teļu. Darba meklēja- nas sludinājumi par pusceņu. Abonementa pieteikumi, sludinājumi, oaudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvija” (14a) Esslingen/N Brette Str 6

PERK Turkinas Angliski-latvisko vārdn., Val- tera un Rapas izdev. — Vārdnīca, Box 804; Stockholm, Sverige. (303) **TO JAUNKUNDZI**, kas 5. g. 23. III bija pie Mās Guentheres Eslingenas skolā, Breite leļā, un iz- palīdzēja kungam, lōduz pazīnot savu adresi šīs avīzes kantorim ar „Secretary 299”. (299) **Mūsu galv. pārstāvja Anglijā jaunā adrese:** A. Veinbergs, 41, Carysfort Rd., London N 16.

Vadzis brīkš

Nujorkas universitātes filozofijas profesors Džems Bernhems savā jaunākajā grāmatā Čīna par pasauli izskaidro, ka trešais pasaules karš jau esot sācies. Tas gan nav nekā jauns, jo līdzīgas apgalvojumus ne viens vien publicists izteica jau 1946. g., kad ar angļu un amerikāņu mūcību no vienas puses un krievu patronam no otras, Grieķijas frontē savā starpā apšaudījās komunisti un karaļa piekritēji. Bernhema grāmata gan ievērojama ar gluži ko citu. Piemērotais profesors, kas pats ilgu laiku bija viens no tuvākajiem Ļeņina skolniekiem, bet nu jau kopš gadiem desmit kļuvis par nesamierināmo Kremļa ienaidnieku, prasa, lai ASV cīņā pret komūnismu no defensīvas pārietu ofensīvā.

Šī saucēja balss nav gluži viena. Vēl nav aplūkusies atbalsis, kādas lordu palātā Temzas krastos radīja lorda Vansitarta runa pagājušajā nedēļā, kurā tas prasīja, lai izīrta Anglijas baznīcu, universitātes un arī slaveno BBC no komunistiem un to līdzskrējējiem. Nav arī pazīmju, ka drīz varētu apstāties tā kampaņa, ko pret Padomju savienības agresīvo politiku sākusi daļa amerikāņu preses ar lielajiem žurnāliem Readers Digest un Life priekšgalā.

Profesora Bernhema padoms ir īss un vienkāršs — nevis defensīvu, bet ofensīvu pret komūnismu! Savā jaunajā darbā, kas nesē parādījās Nujorkas grāmatnīcā, skatlogos, politizējošais filozofijas profesors, pats būdams vecs komūnists un taini tāpēc labāk nekā citi amerikāņi saskatīdams stalinisma bīstamību, katēgoriski aicina ASV valstsvīrus atjēgties, kamēr nav par vēlu, un pārīet pretuzbrukumā Stalīnam.

"Krievu agresija novedusi pie tā," saka Bernhems, "ka aukstā kara kaujas jauk atrodas tais apgalbos, kas agrāk bija brīvas demokrātijas. Šis stāvoklis ieliegt u kļūst bīstams. Šī fronte jāpārceļ viņpus dzelzs priekškarā."

Tā ir patiesi jauna doma, ko rietumos neviens līdz šim atklāti nebija uzdrošinājies izteikt. Tāpat kā lords Vansitarts atgādāja saviem kolēģiem — augšnama lordiem, ka viņi pagājušajos gados kaunīgi skatījušies garām un nav gribējuši redzēt kalio patiesību, ka Stalīns sev pakļāvis vismaz 40 miljonus Eiropas iedzīvotāju un iznīcinājis veselas tautas, tā tagad prof. Bernhems atgādina patiesību, ka krievi paši ar savu komunistisko ekspansiju radījuši priekšnoteikumus cīņai pret tiem. Pārceļot Kremļa iespaida sfairas robežas tālu leķšā vecajā Eiropas kontinentā, viņpus dzelzs priekškarā ieslēgti palikuši tūkstoši pretkomunistu, kas tur veido pietās kolonnas. Neraugoties uz visu padomju policijas modrību — saka Bernhems — būtu iespējams organizēt šos komūnisma pretiniekus. Ja ASV grib pastāvēt cīņā pret komūnismu, tad tām jāmeklē cieša sadarbība ar visām grupām, kas tagadējā Padomju savienībā saskata savu dabisko ienaidnieku un gaida no demokrātijām atbrīvošanu. Bernhems uzskaita, ka šīs pietās kolonnas sastādās no visiem katoļiem, muhamedāņiem, bēģiem un trimdniekiem, kas nāk no Padomju savienības vai tās satelīvalstīm.

Izlasot Bernhema grāmatu, rodas iespāids, ka profesoru vada patiesi karsta vēlēšanās atdarīt acis visiem tiem, kas varētu pārveidot ASV politisko kursu, bet to nedara, jo neprot atšķirt labu no ļauna. Bernhems bieži ir katēgorisks un bez pietiekamas kritikas. Viņš gluži tāpat kā kara ministrs Džonsons un pats prezidents Trūmens tie amerikāņu tehnikas visvērības un paredz, ka Padomju savienība karu nevar sākt, jo ir joprojām vēl pārāk vāja. Bet ievēribu pelna kāds viņa tālākais padoms — nekavējoties sākt likvidēt komūnistu pietās kolonnas.

Ja visas zīmes nevil, tad šāda pietās kolonnas tīrīšana ASV ir jau sākusies. Soleira Eldžera Hīsa afērsi pašreiz seko Ovens Latimora mīklainās personības pārbaudīšana.

Sensacionāli jauni ieroči ASV gaisa flotei

Lasvegas (A). — ASV gaisa spēku izmēģināšanas laboratorijas Nevadas pilsētā Lasvegā sarīkojušas izstādi, kurā rādīti jauni sensacionāli ieroči. Tie ir kāda jauna lidmašīnu mērķēšanas un bumbu mešanas ierice, kas lidotājiem automatiski palīdz atrast mērķi un garantē drošu trāpāmību līdz 2 km attālumā arī naktī un sliktos redzamības apstākļos. UP aģentūra ziņo, ka Lasvegas izstāde ir jo sensacionālāka tādēļ, ka šos jaunos mērķēšanas aparātus kara ministrija joprojām uzskatot par vienu no vislielākajiem ASV militārajiem noslēpumiem un bija aizliegusi katru publikāciju. Aparātu, kura oficiālais nosaukums ir A 1, izgudrojuši Mesečusetas tehnoloģijas institūta speciālisti un to būvē pazīstamā Sperrija žiroskopu fabrikā, tas lietojams tiklab lidmašīnu ložmetējiem un lielgabaliem, kā arī raķešu izšaušanai un bumbu mešanai. Amerikāņu prese ziņo, ka jaunais A 1 demonstrēts ASV aviācijas šaušanas sacīkstēs un uz jaunajiem turbo iznīcinātājiem F-86 praksē izrādījies par neticami precīzu un iedarbīgu ieroci.

Kalifornijā pazūd atlaisti spiegi, un piekrastē redzamas noslepumainas zemūdenes

Losandželosa (C). — Amerikāņu FBI ierēdņi un kara ministrija pūlas izskaidrot nepazīstamu zemūdeņu parādīšanos un kāda slavena vācu spiega pazušanas gadījumu no Kalifornijas piekrastes pilsētiņas Avalonas. Zvejnieki un vairākas lidmašīnas pēdējās nedēļās vairākkārtīgi ziņoja, ka gar Kalifornijas piekrasti Klusajā okeānā manevrē svešas zemūdenes. Aculecinieki bija pat izgatavojuši zīmējumus, no kuriem

Igaunu jūrniece aizbēdzis no padomju kuģa

Stokholma (RK). — Krievu ogļu kuģis Tosno no Ļeņingradas izkrāva pirms kādām dienām Polijas akmeņogles Zviedrijas ostā Vestērosā un gribēja aizbraukt pag. piektdien pl. 4 no rīta. Dažas stundas pirms izbraukšanas kuģa kapteinis atklāja ka viens matrozis, 22 g. v. igauņis, aizbēdzis. Kapteinis nekavējoties ziņoja policijai un padomju sūtniecībai Stokholmā. Kad kāds pad. konsulāta darbinieks ieradās ostā un gāja uz kuģi, zviedru preses fotogrāfs to nofotografēja. Krievs, to redzēdams, nekavējoties griezās atpakaļ pie fotografa un gribēja izraut tam kameru. "Ir aizliegts fotografēt diplomātus," viņš asi paskaidroja un pieprasīja pēc policijas. Viens policijas radioauto tūdaļ atbrauca ostā. Iecirkņi policijas notārs nekavējoties sazinājās ar ārlietu departamentu, kas paskaidroja, ka nepastāv aizliegums fotografēt ārzemju diplomātus. Krieva prasību tāpēc noraidīja. Aizbēgušo igauņi līdz pusi dienai vēl nebija izdevies sameklēt.

Pēc Vansitarta runas Londonā gan oficiāli nav vēl atlaisti neviens BBC direktors, bet kaut vai skandāls ap kara ministru Strečiju un polemika angļu presē par militāro noslēpumu izpaušanu rāda, ka Lielbritānijā sāksies pavasara pāl komūnistu tīrīšanas frontē.

Katrs sākums ir grūts un paiet ilgs laiks, kamēr kūtrās cilvēka prāts pierod pie jaunās domāšanas un lietu uzvertes. No slavas dziesmām Stalīngradas varoniem un tēvoča Džo lābsirdības tēlošanas Rūzvelta skatījumā līdz ģen. Hauļija memuāriem un prof. Bernhema grāmatai ir garš ceļš. Pilnais Stalīna vadzis gan vēl pagaidām nelūzt, bet tas dzirdami brīkš.

O. B.

Vai Ovens Latimors izrādīsies otrs Eldžers Hīss?

Senātors Mekkartijs nosauc vārdā galveno padomju spiegu ASV

Vašingtona (A). — Senātorā Mekkartija ierosinātā komūnistu spiegu un piekritēju meklēšanas akcija vērsās plašumā. Pēc vairāku nedēļu diezgan nesekmīgām cīņām senāts un prezidenta Trūmens ļoti asās reakcijas pret republikāņu senātorā Mekkartija uzskāto aktivitāti, pēdējās dienās uzbrukumī koncentrējas pret vienu no tuvākajiem ārlietu ministru Ečesonā līdzstrādniekiem Ovenu Latimoru, ko senātors Mekkartijs dēvē par "galveno padomju spiegu vadoni ASV". Latimors ir viens no ASV ārlietu ministrijas iespaidīgākajiem padomniekiem, kas pagājušajā gadā izstrādāja pazīstamo Ečesonā deklarāciju par amerikāņu politiku Ķīnā. Senātors Mekkartijs paziņoja, ka viņš publicēs memorāndu, kādu Latimors iesniedzis ārlietu ministram, ja padomnieks pats tuvākajā laikā atteiktos sniegt pa-

skaidrojumu pret viņu celtajā apsūdzībā.

Amerikāņu presē jau kopš vairākiem mēnešiem parādījās Mekkartija atkārtotie apgalvojumi, ka galvenais Maskavas aģents Savienotajās valstīs ir kāds ļoti augsts ārlietu ministrijas ierēdnis. So ierēdni vārdā nesauc, līdz pazīstamais radio komentātors Pīrsons kādā no saviem kārtējiem raidījumiem "izlaida kaķi no maisa" un paziņoja, ka noslēpumainā spiega vārds ir Ovens Latimors.

Latimora pirms gada iesniegtajā memorāndā atrodami šādi padomi: ASV jāatsakās no katras tālākas palīdzības Čangkaišekam un nav jāmēģina aizkavēt amerikāņu tirdzniecības un saimnieciskā aktivitāte ar Ķīnas komunistiem. Bez tam Latimors ieteica, ka ASV drošības interesēs tai jāizvairās no "iespējamiem sarežģījumiem" un cik ātri vien iespējams jāatvelk okupācijas kara spēks no Dienvidkorejas. Latimora galvenais padoms bija, ka nav vērts mēģināt cīnīties pret Padomju savienības ekspansiju Ķīnā, Vietnamā vai Korejā, jo "iespējamā kara gadījumā tur uzbrucēju sakaut nevarēs".

Kā zināms, viceministrs Latimors nupat atgriezies no kādas saimnieciskās misijas Afganistānā un pieprasījis laiku atbildes sagatavošanai senātorā Mekkartija uzbrukumiem. Prezidents Trūmens joprojām pilnīgi aizstāv ārlietu ministru Ečesonu, kas savukārt sedz Ovenu Latimoru Cik vērojams no amerikāņu preses, pašreizējo cīņu starp republikāni Mekkartiju un abiem redzamākajiem demokratu partijās eksponātiem — prezidentu Trūmenu un ārlietu ministru Ečesonu, sabiedrība uzņem ar lielu nemieru un bažām. Katrā ziņā Ovena Latimora gadījums sacēlis ne mazliku ievēribu kā slavenā, tagad jau notiesātā bij. prezidenta Rūzvelta padomnieka un ārlietu ministrijas augstā ierēdņa Eldžera Hīsa gadījums.

Jaunu rūpniecības atomenerģijas ražošanai sākuši būvēt angļi. Tā atradīsies kādā agrākajā lidlaukā Dienvidanglijā.

Leopolds III tomēr no trona neatsakās

Zenēvā (C). — Neraugoties uz visiem beļģu tautas protestu izpaušumiem pret karaļa atgriešanos, viņš pats tomēr nolēmis no trona neatkāties. Sarunā ar karali viņa tagadējā dzīves vietā Pregnijās pīlī pie Zenēvas, Leopolds III strupī atleicies nodot troni savam 19 g. v. dēlam princim Boduinam. Briselē publicēts šāds oficiālais komunikē: Ministru prezidents informējis karali Leopoldu III par grūtībām, ar kādām sastādījusies Beļģijas jaunā valdība. Karalis paziņojis, ka viņa viedoklis paliek negrozāms un viņš uztur spēkā savu 16. marta deklarāciju.

Sajš deklarācijā, ko karalis nodeva toreizējam katoļu ministru prezidentam Eiškenam, Leopolds III pieprasīja, lai Beļģijas parlaments ar vienkāršu vairākumu izšķir jautājumu par viņa atgriešanos tronī vai palikšanu trimdā.

Līdz ar to paredzams, ka iekšpolitiskās grūtības Beļģijā nebeigsies un atrisinājums meklējams vienīgi jaunās parlamenta vēlēšanās, jo pašreizējais tautas vietnieku nams ir pārāk vienlīdzīgi saskaldījies divos nesamierināmos grupējumos. Pavaldoņis Saris ceturtdien jaunū valdību sastādīt uzdeva ārlietu ministram Vanzēlandam.

flotes speciālisti konstatēja, ka redzētās zemūdenes pieder visjaunākajam vācu Snorkela tipam, ko tagad turpina būvēt krievi. Pagājušo otrdienu šāda zemūdene no jauna redzēta Avalonas piekrastes ūdeņos. Tajā pat laikā, kad noslēpumainā zemūdene parādījies, pazudis kāds nesen no cietuma atlaists vācu spiegs. Viņš notrējis motorlaivu un izbraucis jūrā. Nākamajā dienā motorlaiva atrasta tukšā, bet aizdomās turētais ASV vācietis Donānijs, ko 1943. g. notiesāja par spiegošanu uz 6 gadiem cietumā, līdz šim nav atrasts.

SVETCEĻNIECE MUŽIGAJĀ PILSĒTĀ

Sakarā ar plašajām Svētā gada svinībām Romā un Vatikānā ik dienas ierodas simtiem svētceļnieku no visām pasaulē malām. Uzņēmumā redzama svētceļniece, kas basām kājām dodas uz dievkalpojumu Sv. Pēterā katedrālē. Goda sardzē pie baznīcas stāv pāvesta gvardes vīri savās senatnīgajās uniformās.

DAŽOS VĀRDOS

40 miljonu dolāru liela rezerve tagad uzkrājusies sterlīna bloka valstīm, paskaidroja britu finanču ministrs sērs Kripss. Pēc viņa domām jau 1951. gadā sterlīna valstīs būs saimnieciski neatkarīgas no dolāru zemēm.

Konvenciju ar Franciju otrdien ratificēja Zāras parlaments. Pret balsoja tikai viens komūnists.

Aizliegumu apmeties bez atļaujas dažās Rietumvācijas pilsētās (Zugsbeschränkungen) atceļs laikiem jau aprīlī.

48 amerikāņu iznīcinātāji un kaujas lidmašīnas, ko Francija saņem kā Atlantika pakta signatārvalsts, ar aviācijas bāzes kuģi Dixmude šīs dienās pienākušas Bizertas ostā Alžīrā.

Spāņu fregate Duque de Florencia, ko priekš 350 gadiem ar visu kara kasi nogremdēja admirāļa Nelsona flote, pēc viena mēneša ilgas meklēšanas tagad atrasta Rietumskotijas tuvumā. Zinātāji domā, ka uz fregates atrodas dārgumi 30 miljonu mārciņu sterlīnu apmērā.

Cetrās bombas atrastas Barselonā Spānijas atbrīvošanas gadsimtā parādēs laikā. Viena bomba bija novietota zem diplomātu tribīnes. Parādes priekšvakarā pilsētā izlīmēti plakāti, kurū saturs vērsās pret Franko režīmu.

Lielas tīrīšanas Argentīnā pietiekusi Eva Perone. Radiofonā tektajam viņa deklarēja, ka pēc četrus gadu gaidīšanas no valsts iestādēm un sabiedriskiem amatiem jāatļauj visi "mūsu vadoņa ģenerāļa Perona ienaidnieki".

500 komūnistu nemiernieki kritolī cīņas laukā Indokīnā, kad franču karaspēks, ko atbalstīja aviācija un izplētnu lēcēji, kādas pilsētas tuvumā ielenca ap 3000 vīru lielu insurgentu grupu. Informētas aprindās Parīzē domā, ka šai kaujā pārvilkta svītra Hočimīna plānotajai ofensīvai.

Spānija var kļūt par ASV gaisa spēku bāzi jau tuvākajā nākotnē

Londona (C). — Vairāk nekā 100 Rietumeiropas aizsardzības ūnijas augstākie virsnieki pagājušajā nedēļā Londonā beidza plašas apspriedes par aizsardzības sagatavošanu pret uzbrukumu Rietumeiropai. Cik no angļu preses vērojams, neraugoties uz visām līdzšinējām valodām par saprašanos trūkumu starp Rietumeiropas militārajiem vadītājiem, liekas, ka kopējo aizsardzības plānu izstrādāšana bijusi ļoti sekmīga. Bez jau pagājušajā ziemā izstrādātajiem plāniem šajās apspriedēs izņemta jauna aktivitāte tālākai Rietumeiropas aizsardzības sistēmas pastiprināšanai. Interesantākais jaunums ir jautājums par Spānijas iesaistīšanu un, kā Daily Mail ziņo, šis jautājums jau tik tālu nobriedis, ka gaidāmajā triju lielo ārlietu ministru konferencē maijā Londonā tiks pārrunāta Spānijas piedalīšanās Rietumeiropas aizsardzībā.

Kāds vārdā neminēts augstāki amerikāņu virsnieks izteicies, ka Spānijai jākļūst par vienu no galvenajām ASV gaisa spēku bāzēm Eiropā. Kopā ar Turcijas arvien rūpīgāk attīstīto un izveidoto militāro aparātu, militāri stipra Spānija būtu otrā cietoksnis uzbrukuma gadījumā no Padomju savienības puses, kas Maskavai liktu rūpīgi apsvērt katru agresiju.

Hāgas apspriedē, kur, kā zināms, ieradās arī ASV aizsardzības ministrs Džonsons un amerikāņu ģenerālistāba priekšnieks Bredlijs, plānus izstrādājot, speciālisti atzinuši, ka Rietumeiropas sekmīga nodrošināšana iespējama tikai tad, ja aizsardzības sistēmā iesaista tādas partnerus, kuru teritorijas nav tieši Stalīna sauszemes armijām sasniedzamas un iegemamas dažū dienu laikā. Par tādu jāuzskata arī Spānija, kas kā tilta gala pozīcija amerikāņu gaisa spēkiem dotu bāzes, kas būtu pat ievērojami izdevīgākas par Anglijas salām.

Svaigs kā cālis, izkūlles no olas! Lieldienas ir atmodas svētki, kad atļaujas visa radība. Tādēļ Lieldienu rītā, kad atskanēs svētku zvani, mums jābūt ne tikai iekšēji, bet arī ārēji svaigiem kā cālim, kas izkūlles no olas. Vēlreiz Jums lūmām atgādinām visas iespējas, ar kādām draudzīgie tēvīri vēlas skaistināt Jūsu īsās priekā un atpūtas stundas. Vispirms lai minam sporta vai sako uzvalku, vai arī kādu citu tīkamu kombināciju; modernu pārejas mēteļi vai popelīna mēteļi, veļa jakas vai kalniešu tērpu ar ādas biksēm. Bet ja Jūs meklējat vēl lietderīgu Lieldienu dāvanu: kā būtu ar virskreklu, glītu kaklasaiti vai elegantu platmailli!

- Kungu un dāmu popelīna mēteļi no 58.—
- Kungu un dāmu pārejas mēteļi no 88.—
- Moderni sako un sporta uzvalki no 98.—
- Kungu sporta sako lielā izveidē no 68.—
- Piemērotas bikses saskan. krāsās no 29.50
- Ērtas vējjakas un kalniešu svārkī no 48.—
- Zēnu uzvalki, arī garām biksēm no 45.—
- Kvalitatīvi kungu virskrekli no 9.80

PLATMAILES UN KAKLSAITES —
ĪSĀS UN SPORTA ZEKES-TRIKO VEĻA